

ట్రయింగుల బాలుకములకి నిచ్చుటకు తగు ప్రయత్నములు చేయుటకు ఈ ప్రజలు వందే వసతులు కల్గించవలెను.

అనేక కారణములవలన మన దేశమునందు భిన్నమతములుండుచే మన విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలలయందు మత విషయములు బోధింప నలవి కాదని వదలిరి. మతవిషయములు కళాశాలలయందు బోధింపబ సాధ్యముకాదని అనుకొనవచ్చును. అయినను మతమును అవలంబించువారు వారివారి మతములను కళాశాలలయందు అనుసరించుటకు తగుమైన యేర్పాట్లు ఈ కళాశాలలయందు దుండుట ముఖ్యముగను. అట్లు లేనియడల ఈ కళాశాలలు సాశ్రమకళాశాలలు కానేరవు. మతాచారములను వారు వారు వారిగృహములలో అనుష్ఠించునట్లే కళాశాలలందునుకూడ అనుష్ఠించుటకు వసతులు ఉండవలయునని ఈ కళాశాలలకు సాశ్రమకళాశాలలు అను పేరు ఇయ్యదగును. మనదేశమున కంతయు నొకే మతముండిన బాగుగనే యుండును. అట్లు లేనందున మతాచారములను కళాశాలలయందు బోధింప వలెలేని తీవ్రపాపము చెడకుటకు మాత్రము విద్య నభ్యసించుట సంపూర్ణవిద్య గానేరదు. వారి వారి గృహములలో నుండే వసతుల కళాశాలలయందును ఏర్పడినయెడల విద్యకు సంపూర్ణత కలుగును. కళాశాలలకు సాశ్రమము అనుపేరు ఇయ్యదగును. బాలుకును వారివారి మతములను అనుసరించునపుడు, ఇప్పుడు తరుచుగ కనబడు విరోధభావములు మాని మతములయందు సారములగ్రహించి వికమత్యముకలిగి సంఘసేనకు అందరుకలిసి తోడ్పడుదురు. ఇందుకు సందేహములేదు. చూచుటకు ఈవిషయము కష్టసాధ్యముగా తోచునుగాని బాగుగ నాలోచించిన నది సులభసాధ్యము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు ఈవిషయమునందు కూడ కొన్నింటిని అభ్యాసమునకు తెచ్చుటకు ప్రయత్నించుటకు ఇదే మంచిసమయము. కనుక ఒకేభాషను చరిత్రాత్మకమైన ఒకే సంప్రదాయమును కల్పింప ప్రయత్నము చేయునపుడు ఈపై సుదాహరించిన ముఖ్యమైన అంశములను ఈతరుణమున బాగుగ నాలోచించి ఒకతీరుగ నుద్యమమును సాధించుటకు పూనుకొనినయెడల శ్రేయస్కరమగునని ఈ విషయమునందు పాటుపడు ప్రముఖులకు విన్నవించెదను.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలిఘాటును సువాసనగలవి. తాంబూలములలోగాని విడిగా గాని 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయున, జలుబు, క్షయము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. పతి గృహముం దుండవలసిది. వి.పి. ఆ. 6. 250 మాత్రల సీ|| 0-4-0. డబ్బా సీ|| 2. 8-0 పి. సి. వ. అందు కో,

8851-1 ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

కలహనము, కలహల లలహనము

రక్త శోధి

1208

మెదలన వాటి.

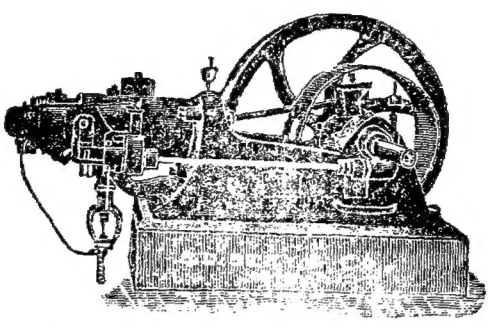
Deschiens' syrup

విరళము ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణను, 30,000 ప్రద్యులకల్పకానియ్య వాడు. దీనివల్ల, వాడు అను మామూలు, గమనించుము. ఎక్కడను చిత్తుము.

To be had of all Chemists (Wholesale) **C. T. HARI & Co., 174, Broadway, Madras.**

మె పి న రి అ మ క ము

క్రొత్త బిటింగ్ బిల్లు లక్ష్మీ క్రూడ్ ఆయిట్ ఎంజినులు 10, 17, 22 బి. హెచ్. పి. గలవి వున్నవి. ప్రతియొక్కటి 2 సై చక్రములతో అమర్చబడినది.

8, 8, 10, 18 & 15 బి. హెచ్. పి. గల తెట్టి ఆయిట్ ఎంజినులు. గావ్ డెడ్ 10 అడుగుల X 8 1/2 కొలతలో గలవు. మధ్యవర్గా సింగిల్ స్క్రాకట్టింగులేతీలు గలవు. రీవిల్లు 8 బి. హెచ్. పి. 9 బి. హెచ్. పి. రఫ్ట్ హోర్స్ పు. & బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిట్ ఎంజినులు గలవు.

బంగారు పనివారికి నగలరత్నాలను చాల ఉపయోగకరమైన రోలింగు, కైర్ విల్లులుకూడ మాన్యు వున్నవి.

Engineers & Machinery Merchants.
No. 8, Sembudoss Street, G. T. Madras.

B. D. BERY & Co ,

మంచిపనితనము! నకాలము

మెడలందు ధరింపు గడియారము గొలుసులు అన్ని రకములలోను ఉన్నవి. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కెంపులు, పువ్వురాగములు నగలుకూడ నున్నవి. ఒకదాని మాత్రమే కాదు, పువ్వురాగములు కెట్టి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ వగలవర్తకులు, 25, వైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

మనము బంగారును, సీను వెండికీ, మెడలీయకం పువ్వురాగములను, కెంపులను పూచీనిచ్చెదము.

సరస్వతీ పదార్థ పై నేరాజమండ్రీ

నూతనయంత్రములు! మేలురకము అచ్చుచదులకు నచ్చుకనుగు తావు నూతన పరికరములు!!

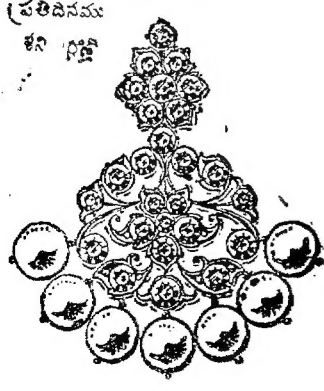
తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపేర్లు కవర్లు క్యాపబుక్కులు	రసిదు బుక్కులు శుభలేఖలు ఆఫ్టోను బ్లాకులు	పలురంగుల వాల్ పేపర్లు చక్కగా సరసమగుధరలకు నకాలమున ముద్రింపబడును.
---	--	---

1204

గ్రంథములలోని కుసయుక్తము లగు బొమ్మలు అనగా ఎంగ్రేవింగునములు చక్కగా లోకముచేయజును.

13

మీ కు ఏ న గ కా వ ల స న ను త యా రు చే స యి చ్చె ద ము.

మావద్ద మేలురకం కెంపులు, పువ్వురాగములు పచ్చలుచేర్చికట్టబడిన టీకాలు, జడవిల్లులు యేరకములో నైనను, ఎంత నైజాలో నైనను గలవు. తేనివి తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఇదిగాక పలురకముల బంగారుగాజులు, గొలుసులు, వెండిచెంబులు, గొలుసులు, నాణాకు సామానులు మొదలగునవి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. కానుబంగారు చొక్క-పువెండికాపుల మొదలగువాటికి పూచీనిచ్చెదము.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్యబ్రదరు, హొప్రేటర్లు.
ఆంధ్రజ్యోతి ల రి మాన్యు ఫాక్చ రింగు కంపెనీ,
హెడ్ క్వార్టర్స్: బెజవాడ.
బ్రాంచి: 51, వైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రభారతి తీర్థ

గత సంవత్సరపు నివేదికము

ఆంధ్రభారతి తీర్థసామిదాయకులకు ప్రధాని బుర్రా శేషగిరిరావుగారు చేయు విజ్ఞప్తి:

తమ యనుమతి ప్రకారము గడచిన మొదటి సంవత్సరమున ఆంధ్రభారతి తీర్థ ప్రథమ వర్ధంతి యుత్సవమును దానితోగూడ కళాప్రదర్శనమును జరిపించితిమి. దానివిషయమై ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురణము జరిగియున్నది. సభ యొక్క ముఖ్యోద్దేశములు రెండు. మొదటిది మన విద్యావీరములను సానుభూతి కలిగి పనిచేయుమన్న సోదర బృందముయొక్క సహజేతము, పరస్పర సహచర్యము, ఇష్టాగోష్ఠి, పరశోధక విషయములను గూర్చిన సమాలోచనము. రెండవది కళాప్రదర్శనము. తద్వారా కళాప్రచారము. మన రిసర్చియూనివర్సిటీ ద్వారా ఇతర యూనివర్సిటీలలో సాధారణముగా పరిశోధనకు రానట్టియు, ప్రోత్సాహము లేనట్టియు, దోషములైనట్టియు దేశమందు ప్రజల యామోగమును బడయుచున్నట్టియు విద్యలు, శాస్త్రములు, కళలు ప్రత్యేకముగా ప్రోత్సహింపబడవలయుననియు, మన పరిశోధనలను బుద్ధిబలవంతముగా చేయింపగల విజ్ఞానమునకును జీవన సమస్య సమన్వయమునకును అనుకూలము లేరనియును, మన ధర్మ విచారణములను ప్రాచ్యపాశ్చాత్య నాగరిక సమన్వయము కలిగి లోక శ్రేయము చేకూరవలెననియు నిదివరకు మనవిజ్ఞాన యుంటిని. ఇదిగాక పరిశీలనచేసి విరుదవత్తము లిచ్చుట ఈవిద్యావీరపు ముఖ్యోద్దేశము కాదనియు, విరుదవత్తములు కావలసినవారి కవి పొందుటకు తగిన మార్గములు సూచింప బడినవియు మనము దేశీయులకు మనవి చేసియున్నాము. మన పరిశీలనలను పొందగల విరుదవత్తములకు ధనాన్విత విషయమున విలువ యేమి కాని పలువురికి నుపదాయముచున్నాడు. గవర్న మెంటువారి పరిశీలన రికార్డులు చేయుదురా అని యిప్రశ్న. అది గవర్న మెంటు వారి పని. ఇప్పటి కట్టి గౌరవముకొరకు మనము కోరియుండలేదు.

విద్యను గౌరవించు నాచారము విద్యావీరములకు గలదు. అది విద్యావీరముల విధి. అట్టి విధిని నిర్వహించుటకు మనమును సంసిద్ధులమే-ఇంతవరకే వనబాధ్యత.

పరిశోధన

ఇక పరిశోధన విషయము. గడచిన వత్సరమున జరిగిన పరిశోధనలకు ఫలితముగా కొన్ని పరిశోధక వ్యాసములను గ్రంథములును వచ్చినవి. ఈవత్సరమున మనము వాటిని ముద్రింపవలసియున్నది. ఈ ప్రచురణములను మన విద్యావీరమునకు పరిశోధక సంస్థలలో గౌరవస్థానము కలుగగలదు. ఇందు ముఖ్యమైనవి:

(1) ఉప్పసాల (స్పీడన్) యూనివర్సిటీలో ఆచార్యులును, మన యూనివర్సిటీలో సంస్కృతభాషాశాస్త్రములకు ఆచార్యులును అయిన జారల్ మార్షెంటియరు పండితులవారు "Zoraster the Prophet of Iran" (ఇరాను ప్రవక్త జోరాస్తరు) అను నంశమునుగూర్చి వ్రాసి పంపిన వ్యాసత్రయ రాజము.

(2) గతవత్సరములో ఎక్స్‌నర్నలు రిజిస్ట్రారుగా నుండి మన విద్యావీరమునకు దేశమందమితావరము కలిగించిన శ్రీయుత బెంకటేశ నారాయణశర్మగారు రచించిన Responsible Government in Ancient India (ప్రాచీన హిందూదేశముందలి బాధ్యతాయుత పరిపాలనావిధానము). ఇది వచ్చేసెలలో అచ్చు ప్రారంభమగును. దీనిని ముద్రించుటకు తాళ్లవలస వాస్తవ్యులు, మిత్రులు, భాషాప్రియులు శ్రీ దాంట్ల నారాయణ రాజుగారు వలయు ప్రవృత్తును వాగ్దానము చేసియున్నారు.

(3) బెంగళూరు డెలిగేషీలో ఉపన్యాసములు చెప్పి మన ప్రయత్నమును ఫలవంతము చేసిన శ్రీ ఎమ్. ఆర్. శేఖ పండితులవారు Sociology (సాంఘికధర్మము)ను గూర్చి తాము చేసిన ప్రసంగములను వ్రాసి పంపిరారు.

(4) రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు ప్రజా బాహుళ్యమున కుపయోగ పడుటకు వలయు విద్యావీరముల విధానములను గూర్చియు ఆంధ్రదేశమున వివిధములను పరిశోధనలను యవకాశములను గూర్చియు గడచిన సభలలో ఇతరులయలు ఎప్రసూ చెప్పిరి. దానిని గ్రంథరూపమున వ్రాయించుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది.

(5) మహా మహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు ధర్మశాస్త్ర విషయకమున పరిశోధన నెట్లు జరిగినయోదల సుభయతాతముగా నుండునో తెలియజేయున్నారు. ఇవి సమయమును క్రోడీకరించిన పత్రిక సిద్ధముగ నున్నది.

(6) శ్రీ కరభాష్యమును గూర్చి తాము చేయుచున్న పరిశోధనలను శ్రీయుత చాగంటి సీతయ్యశాస్త్రిగారు పత్రికచదివిరి. ఇది వైమత ప్రామాణిక గ్రంథమును గూర్చిన వివర్య యగుటచే నది ముఖ్యమైనదని చెప్పవచ్చును.

(7) మహమ్మదు బుడుద్దీన్ సాహెబుగారు (శ్రీకాకుళము వాస్తవ్యులు) వేదాంత విచారణమునందు చాలా పరిశ్రమచేసి స్వయముగా గ్రహించిన సిద్ధాంతముల నాంగ్లమున వ్రాసి యిచ్చినారు. ఇవి డిసెంబరులో కలకత్తాలో జరుగబోవు ఆఖిలభారతతత్వ పండితసభ (Indian Philosophical Congress) లో చదువవగినవని తోచుచున్నది.

(8) గంజాం, శ్రీకాకుళ ప్రాంతము, కలింగదేశములలో చాలా ప్రాచీనమైన భాగము. ఆయుర్వేదకళ గ్రామములలో కాసనములు పాతకట్టముల బాడలు చాలా కలవు ఈ శ్రీకాకుళపు పూర్వోత్తరములను గురించి యొకవ్యాసము చక్కని యాధారములతో కూడినవి గతసభలో చదువబడినవి.

(9) సమరావతిలో నామధ్య సంపాదించిన వాణిములను గురించి శ్రీయుత రాళ్లబండి సుబ్బారావుగారు (రాజమహేంద్రవరం) ఆంధ్రదేశీయైహికసమితి కార్యదర్శి, ఆంధ్రమున నొక వ్యాసము చదివిరి.

(10) శ్రీయుత ఆచంట వేంకటరాయ సాంఖ్యాయన శర్మగారు వ్రాసిన (ప్రాచీనార్థ లభ్యమైన ప్రయోగముల కళా శాస్త్రములు) అనుపత్రిక ప్రత్యేకము ప్రకటనార్హమైయున్నది.

(11) చదువుల కవకాశపడని వ్యాసములలో కొన్ని:

(ఎ) మన ఆయుర్వేద ప్రజాశాసన సమసరించి ము|| రా|| రా|| శ్రీ కృత్తివెంటి వెంకటకృష్ణరావుగారు తేట తెలుగున తయారుచేసిన ప్రాచీన సాంప్రదాయ బోధకముగ వైద్య గ్రంథము.

(బి) పండిత హీరాలాల్ గారు "మేఘదూతయందలి స్థలముల నిర్ణయము"నుగురించి జబ్బుల్ పురమునుండి పంపిన పత్రిక (సి) దక్షిణాంధ్రులనుగూర్చి ఎస్. శర్మగారు వేటపాలెమునుండి వచ్చి వ్రాసియచ్చిన పత్రిక.

ప్రచురణములు

'జయమంగళ' మొదటి సంపుటమును (వెల 12 అణాలు) విద్యాప్రచారిక (Prospectus 1924 26) (వెల 8 అణాలు) వెలువడినవి.

'జయమంగళ' రెండవ సంపుటముగా శ్రీయుత కోనేరి రావు సాహెబుగారు "మైకా"నుగూర్చి వ్రాసినపత్రిక ప్రకటింబడును. మూడవ సంపుటము "నాట్యశాస్త్రం సంగ్రహము" అచ్చుపడుచున్నది. (Prospectus) విద్యా ప్రచారికలో ప్రకటించినట్లు నాట్యశాస్త్రసంస్థానములు బ్రహ్మశ్రీ నల్లది వెంకట విశ్వనాథశర్మగారు సిద్ధముచేయుచున్నారు.

వై నుదాహరించిన పత్రికలను గ్రంథములను అచ్చు పడవలసియున్నది.

కలకత్తావిశ్వవిద్యాలయమువారు మనకొసంగినపుస్తకములలో (1) Ancient Indian Numismatics నాణెముల చరిత్రను తమసరించి ఆంధ్రమున విశేషాంశములనుచేర్చి గ్రంథమును ప్రచురణమునకై శ్రీయుత కోన్వలి జగన్నాథముగారు సిద్ధపరచినారు.

డెలిగేషీలు

బెంగళూరు డెలిగేషీలోను, కలింగ డెలిగేషీలోను, దక్షిణాంధ్ర డెలిగేషీ (చెన్నపురి) లోను తప్ప ఇతర డెలిగేషీలలో విద్యాప్రచారకములగు ప్రసంగములు మన సమదాయకుల (Senators) నల్లగాని పండితవర్గము (on Fellows and Pra-fessors) నల్లగాని జరిగినట్లుకనబడదు. విద్యాప్రచారముచేసే ప్రజలలో జ్ఞానమును అభివృద్ధిచేసి, వారివృద్ధిని సమతృప్తిపరచుటలో చలనలోనికి దింపి, చుట్టుచూపు (Comparative Study) వెనుకచూపు (Historical study) లను విమర్శకమార్గములందు స్థిరపరచుట మనముఖ్యోద్దేశమున కర్తవ్యమును అయియున్నది. ఇట్లు దేశసేవచేయువారిని చేయగలవారిని సంఘీకృతముచేసి పరస్పర స్నేహమును, సానుభూతియు, సాయమును కలిగించుటయే ఈవిద్యావీర మేర్పడినందుకు ఫలితము. ఇతరవిద్యావీరములు తీరము లిచ్చు పిల్లలను పరీక్షించి గౌరవవత్తము లిచ్చుటతో తమబాధ్యత నెరవేర్చుకొనుచున్న మనదేశములో అట్టి అవకాశములను పొందనేరని సామాన్యజనులకు జీవనయోగ్యతలో తేజము, నూత్నవృద్ధి, జ్ఞానము, మోదము, ధైర్యము, ఓర్పు మొదలగు గుణములను వృద్ధిచేయుటకు తగిన ప్రసంగములుచెప్పట మనయూనివర్సిటీకి సామాన్యవిద్యా విధానము (Normal Educational method) అయియున్నది. ఇది గుర్తించి మన డెలిగేషీలు అన్నియు నిట్టి ప్రసంగములను మన సభ్యుల చేతను ఇతర విమత్రుల చేతను ఇప్పించుటకు ఈవత్సరమున ప్రయత్నించి అట్టి ప్రసంగముల

సంగ్రహములను పత్రికలుగా వ్రాయించిన మన "జయమంగళ" సంపుటములుగా ముద్రింపించుట కిష్టించవలెను. ఇట్టి ప్రయత్నము మన డెలిగేషీలలో జరుగనప్పుడే డెలిగేషీలు సాపించిన ప్రయోజనములేదు.

గృహవిద్యాపరిక్షలు : ఇతర విరుదపరిక్షలు

మనగృహవిద్యాపరిక్షలను గూర్చి చాలామంది ఉత్సాహముగానున్నారు. నైజాము ఆంధ్రసభవారి పరిక్షలను తమ పరిక్షలుగా గ్రహించియున్నారు. మన తరపున నైజామాంధ్రసభ వారి పరిక్షలను జరుపుటకు తగిన యేర్పాటులుచేసి ఫలితములను మనకు తెలిపి యోగ్యతాపత్రికలను అభ్యర్థకులకు పంపినచో బాగుండునని తోచుచున్నది. ప్రజాశాసనసభ, నమోనా కై గతపరిక్షలో నేర్పరచిన ప్రశ్న పత్రములు మనము పంపవచ్చును. మిగిలినపనియంతయు వారే నడుపునట్లు మనముంగీకరించినచో వారి కీ పరిక్షలు నడుపుటలో బాధ్యతయు, ఉత్సాహమును ఉండును. వారియందు పరిపూర్ణ సోదరభావమును సమృద్ధమును ఉంచినందుకు మనయందు గౌరవముండును. ఇట్టి స్థానిక స్వాతంత్ర్యము (Local Autonomy) గల విద్యాలయములు (Colleges) కు (University Collges) యూనివర్సిటీ కాలేజీలని పాశ్చాత్యులు పెట్టినపేరు. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనగా మనము నైజామాంధ్రసభవారిని గ్రహించి మన ప్రయత్నములకు సహానుభూతులగా చేసికొనవలసినదని నాశోరిక. ఇది ముఖ్యముగా ఆలోచించ తగ్గ యంశము.

మనగృహవిద్యాపరిక్షల శేర్పరచిన గ్రంథములు కొన్ని లభింపజే మన విద్యాప్రచారికను తిరిగి యిరితిగా సంస్కరించడమయినది.

సంస్కరింపబడిన గృహవిద్యాప్రచారిక

ఇందేయంశమున కదియే ప్రత్యేకముగా తీసికొనవచ్చును. ఆంధ్రమందు ఎ కోర్సువేరు, బి కోర్సువేరుగా తీసికొనవచ్చును. ఈప్రచారికయందు పరిక్షలో మాపవలసిన జ్ఞానమత్సరికముగా నున్నదని కొందరునున్నారు. ఇక కొద్దిరోజులలో ఆంధ్రమున ఉన్నతవిద్యయు (Degree study) నేర్చి పరిక్ష నియంపన వచ్చును. అందుకు తరివీయకుగా నీపాటి జ్ఞానమునైనా కోరగల పరిక్షలున్నగాని మన ప్రయత్నము యూనివర్సిటీ గౌరవమునకు తగియుండదు. అదిగాక ఈపరిక్షలు స్వబుద్ధిని, విమర్శదృష్టిని ప్రోత్సహించుట శేర్పడినవిగాని చిల్లరపరిక్షలు కావు. ఈ యంశమును మనము మరచి వీటిని మామూలు పరిక్షల వైఖరిని వల్లెవేయుటచే పరీక్షించువారి గావించినయెడల మన మీ పరిక్ష శేర్పరచిన ప్రయోజన ముండదు. మన విద్యావీరము పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము అనుమాట మనము మరువగూడదు. పరిక్షల కభ్యర్థులు లేకున్న మానెగాక! మన కీపరిక్ష లే ఉత్తమ పురుషార్థము కాదు గాని విమర్శదృష్టిని ప్రోత్సహింపని పరిక్షలు మాత్రము మనము ఏర్పరచగూడదు.

ఆంధ్రము. ఇందులో ఎ కోర్సు బి కోర్సు ప్రచురింపబడినవి. ఈ రెంటిలో అభ్యర్థు లొక్కదానినే తీసికొనవచ్చును. రెండును రెండు కోర్సులుగా ఎన్నబడును.

సంస్కృతము—హిందూదేశచరిత్ర ఆంధ్రులచరిత్ర—వీటిలో భారతి కారడ పత్రికలలోని చారిత్రక వ్యాసములు పకనీయములై యున్నవి. Vincent smith's Early History of India చదివిన చదువవచ్చును మానవ మానవచ్చును. స్మిత్తుగారి అభిప్రాయములు తెలిసిన చాలును. అవి ఈపత్రికలలోని వ్యాసములలో చక్కకు వచ్చుచున్నవి.

ఇతర పరిక్షా విషయములు ఇంతకుముందే ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడియున్నవి.

ఈ పరిక్షాంశములలో ఆరింటిని పూర్తిచేసినవారిని మన విచక్షణ విరుదపరిక్ష (Bachelor Degree) కు రానియడమునని ప్రచురించియుంటిమి. అట్లు పూర్తిచేసుకొని కొందరి పరిక్షకు రాదలచియున్నట్లు డెలిగేషీ రిజిస్ట్రారు (మధ్య ఆంధ్ర) శ్రేష్ఠిగారివలన వేటపాలెమునుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

విరుదపరిక్షలు

ఇదిగాక మనము "మహాపాధ్యాయ" విరుద జరుపవలసియున్నది గదా! ఈపరిక్షకు ఒకరు తిక్కన నిర్వచనోత్తర రామాయణ వ్యాఖ్యయుమరియుకరు భవిష్యపురాణాంధికరణమును పంపదలచినారు. తమ యంగీకారమును బడసి వీరి సభ్యర్థులుగా చేర్చుకొందుము. ఈవిషయమునను తమ తీర్మానమును కోరెదను.

అభ్యర్థులయు పరిక్షాధికారులయు సౌకర్యార్థము మన పరిక్షలన్నియు అట్టిబరులో ఈసంవత్సరము జరుపుటకు నిశ్చయించడమయినది. ఇంక రెండు మాసములు వ్యవధియున్నది గనుక అభ్యర్థులు బాగా సిద్ధపడవచ్చును.

ఇతర బిరుద పరీక్షలు

శ్రీనాట్యప్రముఖులు, సంగీతమును, చిత్ర లేఖనమును ప్రయోగపరీక్షలు (Practical Tests)గలవని వర్ధంతి ఉత్సవముతో జరిపిరి. వాటియందు అభ్యర్థులు చాల మంది సంతోషము పొందిరి. యోగ్యతనుబట్టి పరీక్షాధికారవర్గములో స్థానములైన మొదటితరగతి రెండవతరగతి గౌరవ ప్రత్యేకములగునట్టి పది. ఇట్టి పరీక్ష లప్పటిప్పటి విజయనగరములో జరుగుచున్నది. జాంధ్ర డెలిగేషనరీ కుత్సానుండి తగినయేర్పాటులుచేయించినచో నెల్లూరులోనో చెన్నపురిలోనో ఇట్టిపరీక్షలు క్రిష్టమను సెలవులలో జరుపుట కేర్పాటులు చేయుటకై మన మంగీకరింపవచ్చును. ఈ యంశమును చెన్నపురియందలి మన సామరాయకులను ముఖ్యముగా నాలోచింపగోరవలసికల్గుటపెట్టి యీ పరీక్షలు నడిపి ఖర్చులుపోగా మిగిలిన ద్రవ్యమును జయమంగళ సంపుటములకు మనము ప్రయోగపడలచిన గ్రంథముద్రాములకై వినియోగింపగలమేని మన పరిశోధకరచనలు త్వరలో బయటపడగలవు. ఇట్లే నాట్యకోవిదుల పురాతత్వకోవిదపరీక్ష లేర్పరచి దేశీయములను దేశీయుల ప్రతిభాబోధకములను ఆగు విద్యలను ప్రోత్సహింప ప్రయత్నించుచున్నాము. ఈ వర్తనమున మనమీ పరీక్షలు జరిపియు వచ్చిన గ్రంథములలో కొన్ని యైన ప్రకటించియు డెలిగేషనరీ దక్షిణాంధ్ర, పశ్చిమాంధ్ర, సైబరాము, మధ్య ఆంధ్ర ప్రాంతములలో జ్ఞానబోధకములగు ప్రసంగములను సేవనతో నూర్చున నడిపియు మనయాశయములను ఈదేర్చుకోవలసియున్నది. ఇట్టి ప్రయత్నములు మన డెలిగేషనరీ జస్టిసులు జరుపుదురగాక యని ప్రార్థన. నాట్యవిద్యాప్రచారదమనకే ఈ దశరాపండుగలో విజయనగరమున నాట్యవిద్యా ప్రదర్శనములును యూనివర్సిటీ నాట్య కళా విభాగము సభలును జరుగును. ప్రదర్శనకులకు యోగ్యతలను బట్టి గౌరవబిరుదప్రత్యేకములు (అనరుడిప్లొమాలు)

ఆయుర్వేదములో మనము పరీక్షలు పెట్టుటకన్న నూతనాంశములు కనిపెట్టినవారికిగాని పూర్వపు విషయముల లాభరేఖతో విధానమున తేటపరచినవారికిగాని బిరుదప్రత్యేకము లిచ్చినయెడల బాగుండునని కొందరు ప్రముఖులగు మిత్రులను చున్నాము. ఇది విచారించవలెను.

ఆదాయవ్యయములు

మనము నిర్ణయించుకొన్న ప్రజాళికను సరిగా నడపుటకు ఆదాయముకన్న వ్యయము హెచ్చుగా కనబడుచున్నది. మన సభ్యత్వమునకు రు. 2-రే. వార్షికపు చందాగా నిర్ణయించితిమిగాదా. ఇట్టి వార్షికము లిచ్చువారిని సామరాయకులుగా చేర్చి ఆరాబహులలో సగము డెలిగేషనరీ ఖర్చులక్రిందను మిగిలిన సగము మన విద్యాసీతపు స్థానినిధికిని ఉపయోగపడునట్లు మనమిత్రులెల్లరు తోడ్పడినచో మనకార్యములు కొంతవరకు సాగగలవు. గ్రంథ ప్రచురణమునకు విరాళములును సంపాదించవలసి యున్నది.

గడచిన వర్ధంతి ఉత్సవములో కవిత్వ ప్రదర్శనములు గౌరవింపబడు అనునైనదిగాను గనుక ఈదశరాపర్యలో కవిత్వ ప్రదర్శనములు, నాట్యప్రదర్శనములు, కవితా సమస్యలు, నాట్యకళా సమస్యలును కూడ విచారణకు దేవచ్చునానిని తామంగీకరింప గోరవను.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

29-8-25 శనివారమునుండి, 31-8-25 తేది సోమవారమువరకు 3 దినములు మాత్రమే

యానివర్సల్ జ్యూయల్ డ్రామా

టార్ న డో

భయంకరమైనట్రియూ, ఆశ్చర్యకరమైనట్రి కథ. లిక్ కన్, జె. కార్బర్, హాన్ పీటర్స్ మొదలగువారి సాహసకార్యములు చూడతగినవి.

క్రాస్ థియేటరులో

29-8-25 శనివారం నుండి, 4-9-25 శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం-30 ని. శని, ఆదివారములందు ప్రత్యేకములని 3 గ. 15 ని. గలదు. చూచుటకు ఆశ్చర్యముగా నుండును-మిక్కిలి విశోదకరమైన ప్రదర్శనము

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

భవచరిత్రము

ప్రథమ గొప్ప ఓరియంటల్ ఫిల్మును ప్రదర్శించెదరు 8 రిల్సుగలది. 10,000 అనుగుల పొడుగునది బాలభక్తుడైన "భృగు" భక్తిసంబంధమైన చరిత్ర మిక్కిలి అద్భుతముగాను, హృదయరంజకముగాను ప్రదర్శించబడును.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

సెప్టెంబరు 12 వ తేదీని

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

14. ఎక్స్ ప్లనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

* * * ఏడుబావుల డివిజనులో కాంగ్రెసు సభ

శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారికి వోట్ల నొసంగుడు

* * * జస్టిసు పక్షముయొక్క

బూటకము

ఏడుబావుల డివిజనులో కాంగ్రెసు సభ

సెప్టెంబరు నెల 12 వ తేదీ జరుగనున్న కార్పొరేషను ఎన్నికలందు ఏడుబావుల డివిజనుకు కాంగ్రెసు పక్షమున అభ్యర్థి యై నిలచి పోటీజేయుచున్న శ్రీగడ్డే రంగయ్యనాయుడి గారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచుటకు గావించబడిన సభలో నిన్నటి సాయంత్రము శ్రీ॥ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు జస్టిసుపక్ష దుర్భారముల వెల్లడించిరి.

శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు

తమభావమును మాట్లాడుచు కాంగ్రెసు జస్టిసు పక్షములకు గల తారతమ్యమును చెలిపి కాంగ్రెసుపక్ష శ్రేష్ఠులను నిరూపించిరి. గడచిన ఎన్నికలందు జస్టిసుపక్షమువారు గావించిన దుర్మార్గములు దుండగములు విశదపరచిరి. రా॥ బి॥ జి. తిడికాచలంకెట్టిగారు తంజావూరు బ్రాహ్మణేతర మంత్రివర్గ సభయందు గావించిన ప్రసంగములో తమవైమోచన యపనింపలను ఖండించిరి. "శ్రీనివాసయ్యంగారు ఎడ్వోకేటు జనరలుగనుండి డాక్టరు పి. వరదరాజుల నాయుడుగారి ప్రాసిక్యూషన్ జరిపించినరని" చెట్టిగారు వాదించియుండిరి. ఇయ్యది కేవల మసత్యము. తాము ప్రభుత్వోద్యోగియై యుండునంత వరకు ప్రభుత్వమువారు గావించిన పనులకై తమకు కారకులుగ నొనర్చుట సహృదయముగాదు. అందును డాక్టరుగారి ప్రాసిక్యూషన్ విషమయమై ప్రభుత్వమువారు తమతో ఆలోచించి తమపలకై గైకొనియుండలేదని పల్కిరి. "న్యూయిడియా వ్యాజ్యమునందు రా॥ బి॥ చెట్టిగారు గావించిన యారోపణ నిస్సారము, అసత్యము. అట్టి అన్యతాలాపములచే ప్రజలను మోసపుచ్చునెంచెడి జస్టిసు పక్షము నెన్నడు విశ్వసింపబోకుడని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. "కార్పొరేషనులో నుండు స్వరాజ్యసభ్యులు ఏవిషయమందునను వోటుజేయవలసి యుండినశ్రీనివాసయ్యంగారిని తెలిసికొని వారు చెప్పినచోప్పన నడచెదరనియు స్వతంత్రాభిప్రాయము గారనియు, అయ్యంగా తెలు లాడించినటులాడువారనియు" కొందరు వార్తలు వ్యాపింపజేయుచున్నారట. ఒకపక్షమువారు తమ కార్యక్రమమును గురించి తమపక్ష ముండుండువారల నాలోచించిచేయుట యుత్తమే. విషయ కార్పొరేషనులో చర్చించు ప్రవిషయమందును వోటుజేయు సమయమున నాయభిప్రాయమును చెలిసికొనుటకై భోనులో కనుగొందునమాట యధార్థముగాదు. అప్పుడప్పుడు మాపక్షసభ్యులు గావించి కార్యక్రమమును నిర్ణయింతుము. ఆసిద్ధాంతముల కనుగుణ్యముగ సభ్యులు కార్యములను నిర్వహించుచుందురు. కావున యుక్తాయుక్తములను, నిజానిజముల నారని ఆముఖ్యముగ మీ శోటును అర్హతగలవారి కొసంగుడని పల్కిరి.

యస్. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ భేదములను పాటింపక ఏకాతయులై దేశస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రజలనుద్బోధించిరి. జాతియోధ్యమ మందు మహానాయకులుగ నుండువారిలో పెక్కండ్రు బ్రాహ్మణేతరులే. మహాస్మిగాంధీ యశోకేషులగు దేశబంధుదాసు, లాలాజీ మున్నగు నాయకమణులు బ్రాహ్మణేతరులు గారా? సోదరులారా! బ్రాహ్మణేతర సంఘాభివృద్ధికై పాటుపడుచున్నామను మిమనరీ ప్రభుత్వమునకు గులాములై యుండు జస్టిసు పక్షపు బూటకములకు మోసపోకుడు. గోమువాఖ్యమును జస్టిసు పక్షపు ఉరులలో దగుల్కొనకుడు! కాంగ్రెసు జస్టిసు పక్షములందొకదానిని మరియొకటి పోల్చుటకును వీలులేదు. ఓట్లకొరకు దేబరించుట తప్ప, దేశమునకై, ప్రజలకొరకై త్యాగమొనర్చి, కష్టముల నెదుర్కొనిన వారెందరు జస్టిసు పక్షమునందుగలరో తెక్కింపుడు. తమకు జయము గలిగినదని యెలుగైతి జస్టిసుపక్షమువారు చాటుచున్నారు. అందులకుగల కారణము తెల్లరకు విదితమే. తండియా రైటుయందు జస్టిసుపక్షప్రముఖులు గావించిన దుండగములనే వేరుగ వర్ణింప నవసరములేదు. ఆశ్చర్యకారవముగ లనే పక్షమైనను అట్టి నీచకార్యములకు పాల్పడచు భారతదేశ విముక్తిని గోరితిరా కాంగ్రెసు పక్షమునకే వోట్ల నొసంగుడు లేక కాశ్వత పరాధీనత నభిలషింతురా జస్టిసు పక్షమే మీకు శత్రుము. దేశము పట్లను, మహాత్మునిపట్లను, గత జీవితము దేశబంధుని పట్లను మీభక్తి విశ్వాసములు జూప నెంచితిరేని స్వాతంత్ర్యమును బడయ కృత నిశ్చయమైతిరేని కాంగ్రెసుపక్షమునకు జేరిన శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడు గారికే వోటు జేయుడు

శ్రీ॥ గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

డా॥ ఆశీర్వాదం, వేణుగోపాలకెట్టిగారుల తమపై నిరాధారముగ అపనింపలు మోపి వోటులకు చెప్పమండిరనియు అందుచే సమాధానపూర్వకముగ తమస్వీయచరిత్ర వోటులకు తెలియుట ముఖ్యమని తలంపబడినందున స్పష్టముగ వివరించిరి. 22 సం॥ క్రింద తామీ చెన్నపట్టణమునకు విచ్చేసి రైలులేయడవ్యోగమును నిర్వహించుచు వచ్చిరి. ఉద్యోగనిర్వహణము జేయుచున్నను రాజకీయోద్యమములందు పాల్గొనుచుండిరి. అట్లు రాజకీయరంగమున పనిజేయుచుండుటచే తమయధికారుల దృష్టికి గురియైనందున దేశసేవకొరకై తమయ్యోగ్యమును విసర్జించి నాటి నుంచి నేటికిని యధాశక్తి పాటుబడుచున్నను, నాప్రతిపక్షులు నావిషయమై కొన్ని గుర్వార్తలు వ్యాపింపజేయుచున్నాను. ఈగ్రామనివాసిని గాననియు, ఆంగ్లభాషాజ్ఞానకూన్యూడననియు వార్తలు వ్యాపింపజేసిరి. నాశ్రీగ్రామముండే స్వగృహము, ధనము గలిగియున్నాను. రేపటిదినము లేచి వేరొక గ్రామమునకు బోవువాడనుగాను, నాకు ఆంగ్లభాషయందును, తదితర దేశభాషలందును చక్కనిజ్ఞానము గలిగియున్నదని తెలియగోరుచున్నాను కాని దేశభాషలను వీడి పరభాషలను ప్రాత్యహించరాదను నియమును నవలంబించుటచే తెలుగు, హిందీ, తమిళ భాషలందే నేను వ్యవహరించుచున్నాను. స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడు నీసమయమున, పాశ్చాత్య వ్యామోహమును వీడి, ప్రాచీనవిజ్ఞానమును కళలను పోషింపదగు నీతరుణమున దేశభాషల నుద్ధరించుట అయ్యుక్తమా? స్వరాజ్యమును శ్రీనివాసరాజ్యమని జస్టిసు పక్షమువారు రనుచున్నారు. నిశ్చయముగ లక్ష్మీ నిలయముగ శ్రీనివాసరాజ్యమునే మేము స్థాపింపనున్నారము. స్వరాజ్య పక్షమునందు బ్రాహ్మణేతరులే అత్యధిక సంఖ్యాకులుగలరు. పానుగలు రాజాగారు ప్రతియింటికిని పెదలి వోట్లనుగోరుచున్నారు! ప్రజలసమమునంచి రు. 5000 ల మానవేతనము గ్రహించు ప్రభుత్వోద్యోగి యీపనిజేయుట యుక్తమా? కారణమేమి? పాపము! తనమంత్రివదవి యూడునని భయము ఇట్టి స్వార్థపరత్వమునకు తగురీతిని లహరికరించదగు భారము మీపై గలదు.

వేణుగోపాలకెట్టి మున్నగువారు రంగయ్యనాయుడి గారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచుచు మాట్లాడినవిషయ నంతటితో సభ ముగింపబడెను.

పట్టులుగారు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుడే

సహాయనాయకత్వమునే వదలుకొనెను

పట్టులుగారు స్వరాజ్యపక్షమునందలి సహాయనాయకత్వమును వదలుకొననేగాని, పక్షమునని సాధారణసభ్యత్వమును వదలుకొనలేదని భారత శాసనసభయందలి స్వరాజ్య పక్ష కాన్వేనర్స్ డెయిలీ పున్నాడు. (ఆ. ప్రెస్)

బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది మహాసభ

నాల్గవ నమావేళ ముఖ్య నాలోగూడుట

చింతామణిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

మితవాది తత్వబోధ

పునహాలో కిల్లోస్కరు నాటకశాలయందు

జరుగుచున్నది

పునహా, ఆగస్టు 29:—పునహానగరమునందు కిల్లోస్కరు నాటకశాలయందు బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థిబరలు కాన్ఫరెన్సు నేడు ప్రారంభమయ్యెను. మధ్యాహ్నము 1-30 గంటలకు మరాఠీస్వాగతగీతములతో కాన్ఫరెన్సు కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సన్యాససంఘాధ్యక్షుడగు బి. ఎస్. కామత్తుగారు స్వాగతోపన్యాసమునిచ్చెను. స్వాగతోపన్యాసానంతరము చింతామణిగారి రథస్థానమునందు పవలయునని దివాన్ బహదురు గాడ్ బోలాగా రువహించిరి. తీర్మానమును వి. జి. కేలు పంకితు డనువదించెను. రాజాలనందులకు విచారమును, కాన్ఫరెన్సుయొడ సానుభూతియు వెల్లువల సర్ చనువలలు వెల్లవవాడు, డాక్టరు పరంజిపాయి, డాక్టరు తేజబహుదూరు ప్రభృతు లంపిన తంతి సందేశములు సభయందు జరుగవలెనని తదనంతరము చింతామణిగారి రథస్థానమునందు సన్యాసమును గావించెను.

(అ. ప్రె)

స్వాగతోపన్యాసము

బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థి బరలు కాన్ఫరెన్సునకు విచ్చిన డెలిగేటులను ఆహ్వానించి ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులను గురించి సన్యాససంఘాధ్యక్షుడు బి. ఎస్. కామత్తుగారు యాదీన ప్రకటించిన రీతిని సంక్షిప్తముగ నుపన్యసించిరి:—

చాలకాలముక్రిందటనే అసహాయోద్యమము చచ్చిన గాంధీ తత్వమింకను జీవించియున్నది. గాంధీతత్వము జాతీయ చిత్తవృత్తియందు నాటియున్నది. గత దేశంబగు మాసమునందు బెల్జియములో జరిగిన కాంగ్రెసువరకును గాంధీతత్వము ప్రజల చిత్తముపై రాజ్యాధికారము వహించెను. కాంగ్రెసు మహాత్ముని పథ పవలంభింపజాలవలసియు, నాయకున కోపముగలుగజేయుటకు నెరచుచు, ఒక్కొక్కరికి బానిసగనుండి రాక్షసియలందు నిర్ణయముగనున్నది. రాజకీయజీవితము ఇప్పుడెప్పుడు బయలు దేరుచున్నది. దేశము నిద్రాస్థిలోనికి వచ్చెను. స్వరాజ్యవాదుల కలన జ్ఞానోదయగలుగుచున్నది. మహాత్మునితో వారు ఆకు నాటకము సమాప్తమగుదినములగుదెంచుచున్నది. శాసనసభలను విధ్వంసముచేయుటకు శక్తిచాలవని వారు గ్రహించిరి. అసెంబ్లీ యొక్కందుగాని, రాష్ట్రీయ శాసనసభ లందుగాని వారి బలము చాలదయ్యెను. తనయొక్క అగుచురల రాజకీయపరిజ్ఞాన శూన్యతను పరికించి స్వరాజ్యవాదులకు వకుడై కాంగ్రెసును గాంధీగారు వారికి తాకట్టుపెట్టిరి.

స్వరాజ్య వాదుల పరాజయము

పదునెనిమిది మాసములలో స్వరాజ్య వాదుల పరాజయము స్పష్టమయ్యెను. అసహాయోద్యమము చచ్చి భూస్థాపితమైనచో, అసహాయోద్యమసూక్ష్మప్రక్రమ ప్రతిఘటనలము పాతీయేబడ నిరీక్షించుచున్నది. మట్టిమను మార్పులతో సంస్కరణములను గొనసాగించవలయును. శాసనసభలయందు అనుకూల వాతావరణము గలుగజేయుటకు తోడ్పడవని స్వరాజ్యవాదుల గోరుదురు. తెలియని చిక్కులేవియో సరింగింపవలసినదని ప్రభుత్వమును గోరుదురు. అని ముందు చేయవలసిన ప్రయత్నములను గురించి సన్యాస సంఘాధ్యక్షుడు హితమొసంగెను

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యయమునుగురించి బర్లిన్ హెడ్డు ప్రభువు అనుగ్రహించిననాని అంగీకరించి, భారతపరిశీతుల కనుకూలముగవిషయ ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయవిధానమును తయారుచేయుడు. అట్టివిధానమును చిత్తురూపముగ దయారు చేయుట కిష్టముగనున్న వారలకు మనకు గోడ్పడుటగాని లేక డాక్టరు బి.పెంటు బిల్లు ఆధారముగ జేసి తుదివిధానమును కాంగ్రెసునకును యితరరాజకీయసంఘముల ఆమోదనకును దాఖలు చేయుడు. గతసంవత్సరమును బొంబాయినగరముందు జరిగినరీతిని స్వరాజకీయపక్ష సమావేశముచే తయారుచేయబడిన రాజకీయవిధానమును ఆమోదింపబడునట్లు గావించువుడు. ఇది ప్రతి రాజకీయ సభానేషనుండియు భారతజాతి బలపర్యవలయును. భారతరాజకీయ సంఘములెల్ల ఆమోదించిన రాజకీయవిధానము కరమందు బెల్జిక్ గాని తక్షణమే రాయలుగమీషను నియమించ వలసినదని యుండియు కార్యదర్శిని డిమాండు చేయవలయును.

(అ. ప్రె.)

అధ్యక్షోపన్యాసము

పూనాలో ఆగస్టు 29, 30 తేదీలందు సమావేశమైన బొంబాయి రాష్ట్రీయ మితవాది చతుర్థి మహాసభ కథ్యక్షులగు చి. యా. చింతామణిగారి ఉపన్యాసమునుండి యీక్రింది ముఖ్యభాగములను ముద్రించుచున్నాము:—

ప్రథమమున అధ్యక్షుడు మితవాది సోదరులను సంబోధన జేయుచు బొంబాయి పట్టణ ప్రాముఖ్యమును గడించి యితర రాష్ట్రీయలో నివాస మేర్పరచుకొనిన చెన్నరాష్ట్రీవాస్తవ్యుని తమ సభ కథ్యక్షునిగ నెన్నుకొనినందులకు కృతజ్ఞతను తెల్పిరి. ఈసంవత్సరము చనిపోయిన దేశభక్తులగు సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, సర్ గోకులదాసు ఫరీక్, సి. ఆర్. దాసుగారలకై విచారమును వెల్లుచు నీక్రింది విధముగ నుపన్యసించి దొడరి.

ప్రభుత్వ సంస్కరణము

“మితవాది సోదరులారా, కొన్ని సంవత్సరములనుండియు ప్రభుత్వ సంస్కరణము మాటయే విద్యావంతులగు భారతీయుల మనస్సుల నావరించి యుండెను. ఈవిషయమును గూర్చియు భారతదేశీయ మహాసభ మొదటినుండియును పనిచేయుచుండెను. 1861 చట్టము ప్రకారము నిర్మింపబడిన శాసనసభలందు రాజప్రతినిధియో లేక రాష్ట్రీయుల గవర్నరులలో వారి వారి యిష్టము వచ్చిన అధికారులను ఆనధికారులను సభ్యులుగ నియమించెడిదిగాని స్వతంత్రముగ నుండు అసభికార సభ్యునకు స్థానముండెడికాదు. కాని 1892 లో బ్రిటిషు పార్లమెంటు క్రొత్త భారతశాసనసభల చట్టమును గావించెను. దీనికై భారతదేశీయమహాసభయే ఒక్క తీరున పనిజేసెను. ఆజేసిన పని యంతయును ఇప్పుడు పనికొనినదిగను భిక్షుక మార్గముగను యెత్తి పొడుపులకు లోనగుచున్నది. అప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమును ఆదర్శముగ నుండుకొనెను. అట్లు నిర్ణయింపబడిన శాసనసభలందు అసభికారులగు భారత సభ్యులు తమ తమ ధర్మములను నిర్వర్తించుచు సక్రమ మార్గములను తమ సామర్థ్యములను వెల్లడించి కాంగ్రెసు ఇండియా లో ను ఇంగ్లాండులోను పనిచేయుటవలన తొందరలోనే 1909 లో మార్గసంస్కరణశాసనము వచ్చెను. మొదట మార్గ మింటో శాసన సభలు 1910 లో సమావేశ మయ్యెను. మరలనెక్కువ సంస్కరణము లేవ్వచ్చెప్పడనుమాట అప్పుడెవ్వరును అడుగలేదు. వినన ఏడుసంవత్సరములలోనే 1917 ఆగస్టు 20 తేదీన నూత్న ప్రకటనముగావించబడి భారతమంత్రి భారతదేశమునకు వచ్చి భారతప్రభుత్వముతోను రాజప్రతినిధితోను సంప్రదించి భారతీయాభిప్రాయమును గనుకొనిరి. ఈసందర్భమున నేను నాపక్షమునను మిత్రముననుగూడ మాంటాగూగారి ఆకాలమరణమునకు పరితాపము చెలువగొరెదను. భారత దేశీయమహాసభ యుఅభిలభిత మహమ్మదీయ సంస్థయు కలసి కొన్నిసంస్కరణములను సిద్ధముజేసి భారతమంత్రియొడుటను రాజప్రతినిధియొడుటను బెట్టిరి. కాని అవి పరికించి త్రోసివేయబడెను. మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు ప్రభువుల సలహాపై బ్రిటిషు పార్లమెంటు రాష్ట్రీయులందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును స్థాపించెను. అది విచ్చిన నాటినుండియును భారతీయులలో భేదాభిప్రాయములు ప్రబలితేడు గాన్పించు నసంతృప్తిని త్రోధమునకు దీధత్వమునకును కారణమయ్యెను. 1918 లో మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు నివేశిక ప్రయోగించినపుడే కాంగ్రెసువాదులలో చీలికగల్గెను. అప్పటినుండియును ప్రత్యేకముగ వెనుకకాంగ్రెసు నడిచిన పథరీసే సాగించుచు మితవాది సంస్థ యేర్పడెను. తదనంతరము కిష్టపరిశీతులు వచ్చెను. వానికేని 1919 భారత ప్రభుత్వశాసనమునందు బెలుపబడిన సంస్కరణ విధానము నకును సంబంధములేదు. అనగా దక్షిణాఫ్రికాలో మెడిగినట్టి గాంధీగారి మనస్సునకు అసహాయోద్యమమున నది తత్వము. అది అపజయము గాంచెను. కావలసిన నష్టము గల్గెను. దానిలోనుండి స్వరాజ్యపక్షమొకటి బయలుదేరెను. దాని విధానము నెటుబట్టి నటు మారుచుండును. ఒక్క తీరున పనిజేసినా నిష్ఫలితముగనుండి నిరపాయకరముగ నుండును. ఇంగ్లాండు ప్రజాభిప్రాయము బిగిసెను. భారతప్రభుత్వమునం దభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నుండిరి. భారతదేశములోని అధికారులు వెంటనే గూడ యాఅసభతోను మారగొనిరి. ఈమధ్య గొత్తగొప్ప

వారే చెప్పిన మాటలుజూడ అభివృద్ధిని సంస్కరణములకును ప్రతికూలముగ నున్నటుల గాన్పించును. బ్రిటిషువారు అధికారవహులై యున్నారు. మనము దుర్బులుమై కట్టుదిట్టములు వికమత్వము లేకున్నాము. అధికారవర్గమెల్ల స్వరాజ్యపక్షము గూడ నట్లే సంగతి సంవత్సరములను చెలునుకొనుటగాని మానుకొనుటగాని ప్రయత్నించుటలేదు.

కాంగ్రెసు - లీగుస్కీమును త్రోసివేసి మాంటాగు గారును షెయ్యుఫర్డు ప్రభువును తమయిష్టమువచ్చిన విధమునే సలహానిచ్చిరి. దీనిని భారతీయులు విచారించిరి. కొందరు ఏమాత్రమును తృప్తికరముగ లేదని త్రోసివేసిరి. మరికొందరు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును పార్లమెంటును యిష్టజేమాత్ర మియ్యగల్గెనని తలంచి యిదివరకున్న ప్రభుత్వవిధానమునైన అభివృద్ధియే యని అంగీకరించిరి. ఆ త్రోసివేసిన పక్షమువారు 1919 అమృతసర నిర్ణయము నాధారము జేసికొని గాంధీగారి నాయకత్వమున అసహాయోద్యమమును బయలుదేరెడిరి. దానిముఖమున నపజయము వ్రాసి పెట్టియే యుండెను. పిదప నది అసలే వదిలి వేయవలసియుండెను. ఇకను మాపక్షమువారు మాంటాగు షెయ్యుఫర్డు విధానమునకు యియ్యవలసినంతవరకు వివక్షతో సహాయమునిచ్చిరి. భారతప్రభుత్వశాసనమును విరళముజేయుటకై 1910 లో ఇంగ్లాండులో పనిజేసిరి. అది పూర్తిగ లాభములేక పోలేదని యుపన్యసించెను. 1920 లో నూత్నప్రభుత్వ విధానము క్రింద కొన్ని నిబంధనలను జేర్చుటకు ప్రయత్నించెనుగాని లాభములేక పోయెను 1921 లో అంతగ అనుకూల పరిస్థితులు లేకున్నను అసెంబ్లీలోను శాసన సభలందును ప్రవేశించి అధికార బాధ్యతలనుగూడ వహించిరి. బాన్సుగన్ల సహకార భావముతో మాడు సంవత్సరము లావంశలందు పనిజేసిరి అందుచేతనే 1928 యెన్ని కలగా యెంచును గానుండ వెనుకకు నెట్టువదిలి ప్రభుత్వమువారు అభీసరులును రిస్పాంసివు సహకారమును జూపక యెన్నెన్నియో పనులను జేసెనమని వదిలివేసి ప్రజాభావమునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. వారప్పటినుండియును సంస్కరణముల యొక్క ఆవశ్యకమునుగూర్చియు ప్రభుత్వ విధాన మను మేలుగలదొకటి యుండవలెననియు ఆపనిజేయుటకు పిలుగునుండవలెననియు ప్రజలకు సంతృప్తికరముగ నుండవలెననియు ప్రజల కార్య గౌరవమునకు భగ్గుము గాకుండ వలెననియు ప్రభుత్వమునకు నచ్చ జెప్పించెడిరి. ఇందులకు వారు జేసిన ప్రయత్నము లేమియును జయముగాంచలేదు. కాని యిందువలన వారు నిర్లక్ష్యము జేంద నక్కరలేదు. విమర్శకుల మాటలచే బాధ జెంద నక్కరలేదు. తాము జేయు పనియందు విశ్వాసము గల్గి విజయము గల్గువరకును దేశభక్తితో పనిజేసిన జాలును. భారతదేశములో మితవాదులు బ్రిటిషుదేశములోని అభివృద్ధి పరిమాలురచే మారు వే సము న నున్న అతివాదులనియు, భారత అతివాదులచే ప్రభుత్వముతో దూరి పనిచేయు వారనియు ఖండింపబడుచున్నారు. ఎవరేమనుకొనిన నేమి మనము పూర్వమునుండియు ననుసరించు మార్గము యొక్క మైనదని దలంచినపుడు నమ్మకముతో ఆదారినే పోవునెడల ఆదర్శము జేరగలమని పని జేసినయెడల చాలును. ఈలోగా 1920-22 లో బహిష్కరించిన వారు ప్రతిష్ఠంభకులుగ మారిరి. ప్రభుత్వము ప్రజానుకూలముగ లేకపోవుటయు మితవాదులలో సరియైన కట్టుబాటు లేకపోవుటయు జరుగుటవలన వారు 1928 లో అసెంబ్లీలోను, శాసనసభలందును అధిక సంఖ్యాకులు రాగలిగిరి. ఈ 20 మాసములలో వారు జేసిన పనినిగూర్చి నేమి చెప్పను? మధ్యరాష్ట్రీయులందును బెంగాలులోను వారు ప్రభుత్వమును మాంటాగుకు పూర్వకాలము నాటిస్థితికి తెచ్చిరి. ఇంతటి మహాసేవ జేసితిమని వారు గర్వపడుచున్నారు. వెనుకకు నెట్టి అభివృద్ధికై పెనగులాడు ప్రయత్న మిందు కాన్పించుచున్నది. ప్రత్యేక నియోజకవర్గమున్న వివిధ జాతులకును సన్నిహితైక్యముగల్గు నని యున్నట్లున్నది. బొంబయిలో నీమధ్యనే నీమగర్భ పద్ధతికి దిగిరి. ఇతర శాసనసభలందు వారేమియును పనిజేయలేకపోయిరి. అన్నిచోట్లను మితవాది అభ్యుగలు అపజయముగాంచినందులకు ప్రభుత్వమువారు రభసించుకొనవలయును. భారతశాసనసభయందు ఆపక్షమునకు గొప్ప బుద్ధికుశలత గల నాయకుడు దొరుకుటవలన వారి విధానములు మార్గములు పద్ధతులు మారుచుండుటను చూచుచుంటిమి. మొదటిరెండు సంవత్సరములలోను గాంధీగారి పద్ధతి స్వరాజ్యమునెట్లు దెచ్చెనో అట్లే స్వరాజ్యపక్ష సిద్ధాంతములు గూడ యేమాత్రమును జయముగాంచవని నానమ్మకము. సైనికవిప్లవము మాటయేతలపెట్టజాలము. విప్లవపద్ధతులకు గడంగుచు వానికే లేనో పేర్లుబెట్టుటవలన అపజయము గాంచకలెప్పుడు. ఏమిన్ని పనిజేయునుండట పిరికితనమగును. స్వాధ్యక్షత్వమును, దేశభక్తి హీనతయునగును. అందువలన మేము విజృంభణ దేశభక్తులను సరింపగలిగినది సక్రమమార్గములేయనియు, అదియే సరియైన రాజకీయమార్గమనియు నమ్ముచున్నాము.

ద్వంద్వ విధానము

1919 భారత ప్రభుత్వశాసనము ప్రకారము స్థాపించబడిన ప్రభుత్వవిధానమెట్లు పనిజేసినో విచారించుటకు గతవత్సరము భారతశాసనసభయందు కలిగిన చర్చఫలితముగ నొకవిచారణసంఘము నియమింపబడి అధికార అసభికార సభ్యులు విధా

రిందిరి. అంతకుముందు రహస్యముగ నొకకమిటీ ఏర్పాటుచేసి, దీని యధ్యక్షుడు విధానమునం దేమైనను మార్పులు కాసని నిర్ణయము మార్పుపడజేయ వలెననియు, 19-వ సెక్షను ప్రకారము భారతమునందు అధికారములపై కొన్ని నిబంధనలు జేయవచ్చుననియు చెప్పిరి. ఈ వాదమునే యిదివరకు భారతప్రభుత్వములో హోంమెంబరుగనుండి ఇప్పుడు పంజాబు గవర్నరుగనున్న వారు చెప్పియుండిరి. అయితే బహిరంగవిచారణయందు యిద్దరు అధికారసభ్యులు యిప్పుడున్న కాసనముక్రిందనే మార్పుజేయవచ్చుననుభవమున భారతీయసాక్షులను విచారించిరి. సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమనుగారును వారితో బాటు నల్లరును జేసినసలహా లిందుకు ప్రతికూలముగనుండెను. ఇందిర్దరు భారతీయులుగూడనుండిరి చెల్లుటకు విచారముగనున్నది. జూలై 7 వ తేదీన భారతమునందు, ఆగష్టు 20 వ తేదీన రాజప్రతినిధియు చెప్పినవిషయములబట్టిగూడ జూడ లాభమేమియు వెంటనేయందునటుల గాన్పించలేదు. సంస్కరణముల విచారణసభమువారియెదుట గవర్నరులనివేదికలును మంత్రులు భారతకార్యనిర్వాహక సభ్యుల నివేదికలు నుండెను. ప్రభుత్వ సభ్యులు యితర వ్యక్తులు చెప్పి వ్రాసియుచ్చిన అభిప్రాయమును వారు విచారించిన సాక్షుల అభిప్రాయములను అందు అదిన రకు మంత్రులుగ నున్నవారియొక్క విచారణయెదుటనుండెను. కమిటీలో అధికారపక్షమువారు యిప్పుడున్న విధాన ముపజయము గాంచెనని చెప్పగోరువారిని బాగా క్రాంతిపరీక్ష జేసిరి. కమిటీ నివేదికను తయారుజేయునప్పటికి విరుగుదలక పక్షమును నల్లరొక పక్షమును జేరి రెండు నివేదికలను భారతప్రభుత్వమున కర్పించిరి. ఇందులో దేనికొకటైన విలువయున్నది? ఒకటి సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ ముడిమను, సర్ మహాత్ముడుమాఫీ, బర్మాను మహారాజా, సర్ హెన్రీ మోన్ట్ గ్రెఫ్ సీతు సర్ ఆర్థర్ ప్రాంగారలచే సంతకముజేయబడెను. మరియొకటి సర్ లేజుబహదూరు సప్తాసర్ శివస్వామిఅయ్యర్లు, జిన్నా, డాక్టరుపరంజీపైగాలచే సంతకము జేయబడెను. ఈ రెండవవారు ముఖ్యముగ రాయలు కమిషనును నియమించి మధ్యమధ్య సభ్యులనుగలవలయు జేయుచుండవలెనని చెప్పిరి. సర్ మహాత్ముడు మాఫీగారిందు కంగీకారమును చెప్పిరి. మద్రాసులో ముగ్గురు మంత్రులును బొంబాయి కార్యనిర్వాహక సభ్యులలో నిద్దరును అదివరకున్న ఒకరును, బొంబాయి మంత్రులందరును, బెంగాలులో నిదివరకు మంత్రులుగ నున్నవారిద్దరును, సర్ రాష్ట్రము, బీహారు, బెరిస్సా, మధ్యరాష్ట్రములందు ప్రభుత్వ సభ్యులందరును పంజాబు, బర్మా, ఆసాములలో అభిప్రాయములను చెప్పిన వారందరును రాష్ట్రములందు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును గావలెనని కోరియుండిరి. వీరికిఁడు ఇప్పుడు మద్రాసు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వసభ్యులలో ముఖ్యుడగు సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్గారిని జేర్చవచ్చును. ఆయన కామనువెల్లు ఆఫ్ ఇండియా బిల్లును బలపరచును. ఇంతేకాదు. 1907 లో కాసనసభలందు జేరిన సభ్యులయొక్కయు ప్రభుత్వ నిర్వాహక సభ్యులయొక్కయు అభిప్రాయములను గనుగొనుడు. ఇప్పుడున్నట్లుండుటకు ప్రతికూలముగనుండి అభివృద్ధియే గావలెనని అందరును కోరెదరు. ఇట్లు గానున్నయెడల నాఅభిప్రాయమును మార్చుకొందును. సర్ కృష్ణగుప్తాసర్ రాజగోపాలాచారి, సర్ శంకరక నాయరు, సయ్యరు ఆలీ ఇమాంగారలు తమఅభిప్రాయములను చెప్పియుండిరి. మైసూరులో ఆరేండ్లు ప్రధాన మంత్రిగనున్న సర్ విశ్వేశ్వరయ్యగారు గూడ నిందుజేరెదరు. ఇంతమంది భారతీయులు అభివృద్ధిగావలెనని కోరుచుండ కన్న చెప్పివు భారతమునందు, లిబరలు రాజప్రతినిధియు, టోక్రి పక్షముయొక్కయు, ఐ. సి. యస్. డై హార్టులయొక్కయు, యూ. రో. పి. యస్. సంఘముయొక్కయు సహాయముతో మార్పునకు ప్రతికూలముగనుండిరి. సంస్కరణము గావలెనని కోరు భారతీయ ముఖ్య లింగను చాలమందిపార్టీలు; మహమ్మదీయులు, హిందువులు గలరు. కొందరునుతోద్యోగములందు గలరు. ఈ సందర్భమున గోల్డ్ ఫీ గారు 1905 లో కాకిలో జరిగిన కాంగ్రెసునందు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయమును చులకన జేయుటను ఖండించుచు బిల్లున వాక్యములు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నవి.

ముడిమను కమిటీ మెజారిటీ పక్షమును భారతమునందు రాజప్రతినిధియు ద్వంద్వ విధానము ఎట్లు పని జేసెనన్న విషయమున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు ప్రభుత్వపక్షమున ఇంగ్లీషు సభ్యులు చెప్పిన అభిప్రాయములనే అంగీకరించి యిప్పుడు ప్రభుత్వవిధానమును సంస్కరింపవలసపడవనిరి. అట్లుజేయుటలో వారు మైసూరిలో పక్షము చెప్పిన అభిప్రాయములనున్న స్వతంత్రాభిప్రాయములనున్న గౌరవింపలేదని చెప్పవలయును. మంత్రులనే ఆపని జేయవలసినదన్నయెడల గవర్నరులు కాన్సిలులో నెట్లు పనిచేయుచుండినదియు పెన్షన్లంధము వ్రాయగలను. ఎంతటి క్రాంతిపరీక్షైనను నిలువగలను ఇప్పుడు ముఖ్యముగ జేరిన విషయము అధికారమును బ్రిటిషువారి వల్లనుండి భారతీయులకు మార్పుట బ్రిటిషు అధికారవర్గ స్థానమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రవేశజేయుట యనగా బ్రిటిషు అధికారుల స్థానమున భారతీయుల నుంచవలెను. కా

శ్వత సర్వీసు ఉద్యోగులు భారత రాజీయ ముఖ్యులను లొంగి యుండవలయును. ఇదియిట్లుండ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు బ్రిటిషు వారే ముఖ్యము గలరు. వారు తమతో బని జేయు భారతీయులెట్లు పనిజేయుదురనియు అభివృద్ధి అక్కరలేదనియు జెప్పగా రాజప్రతినిధియు భారతమునందు నమ్మి తిరదరు ఈ అభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నుండువారందరును యిప్పుడున్న పరిస్థితియే గావలెనందురు. భారతమునందు, రాజప్రతినిధియు, సార్వభౌముని ప్రభుత్వమును మెజారిటీనివేదికము ననుసరింప గోరుటచేత వారు జెప్పినదేమియో స్పష్టముజేయుట ముగ్యము. వారుజెప్పిన విషయములు సత్యము లనుకొన్నను బొంబాయి విషయమే చెప్పినవానిని సర్ చివకొలారు నెటల్యాడు ఒప్పుకొనరు. సర్ రాష్ట్రముల గవర్నరు చెప్పిన విషయములను సేనోప్యకొనజాలను. ఇతరులు వారివారిరాష్ట్రముల విషయములగూడ ఒప్పుకొనకపోవచ్చును. అధికారులందరునుగూడ ద్వంద్వవిధానము బాగా పనిజేసెననియు, చాల సంవత్సరము లట్లే యుంచవలెననియు జెప్పెదరు. ద్వంద్వవిధానము నాచరణలో ననుసరింపక పోవుట చేత నది పనిజేసెనని కొందరునుచున్నారు. అదియొక్కడ కొద్దిగనుండెనో అచట బాగా పనిజేసెనన్నమాట నిజము. అటువంటి యిప్పుడు అది బాగా జనిజేసినదనుటెట్లు?

ద్వంద్వవిధానమునగా యిద్దటిపరిపాలనము. అయ్యది సర్వాధికారము యిద్దటిలో నుంచబడిన ప్రభుత్వవిధానము. ఈవిధముగ జూచినయెడల యేరాష్ట్రములోగాని యిట్టి సర్వాధికారమున్నటుల గాన్పించును. ఒక్క గవర్నరుకే సర్వాధికారమున్నటుల గాన్పించును. ఆయన తరువాత అధికసభ్యుడు ముఖ్యము. ఆయనతప్పకుండా ప్రభుత్వనిర్వాహక సభ్యుడుగ నుండును. ఆయనకుప్రజామైత్రాఖులకు సంబంధముండదు. డబ్బు ఆయనచేతులలోనుండుటచేత మంత్రులు జేయదలచుకొన్న పనికాటంకములు గలుగుచుండును. గవర్నరుకును మంత్రులకునుగల సంబంధము చట్టమునందు నిర్వచించినదానిని జూడ చాలలోపభూయిష్టముగ గాన్పించును. ప్రభుత్వమునందు సంయుక్తసహాయము లేనపుడు మంత్రులకు చాల నష్టముండును. ప్రజల కేమియును మేలు జేయజాలక పోయెదరు.

గవర్నరులు కాసనసభలలో పార్టీల నిర్వాహ మేమియు లేనటుల జెప్పియుండిరి. మన అధికారులైనను మనలో రాజకీయాభివృద్ధి సమరసముగ జరుగుచున్నటుల తలంపుట బాగుగనే యున్నది. కాసనసభలలో పార్టీలు అభివృద్ధి యగుటకు ప్రభుత్వ నిర్వాహమే ప్రతికూలముగ నున్నదను విషయమును వారు గమనింపకపోయిరి. ఇప్పుడున్న మిత్రము ప్రభుత్వములో మంత్రులను అధికారవర్గముతో కలసియుండునను కారణమున యెవ్వరను సమ్మతాలనున్నారు. ఇంతేకాక మంత్రులకైనను అధికారములు బహుకొద్దిగనుండి గవర్నరు అధికార మెక్కువగ నుండును. ప్రభుత్వమువారు జాతి ప్రాతినిధ్యమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించుటవలన మతభేదములనుబట్టి పక్షము లేర్పడెను. ఇవి ఇంగ్లాండులో రాజకీయ పక్షము లనిపించు కొనజాలవు. అట్లుయినను కాసన సభలందు ఆపదతులవలన పార్టీలు ప్రజల వలెనని చెప్పెదరు. మారాష్ట్రములో ఒక ప్రభుత్వరాజ్యాధికారి ప్రభుత్వమున కొక సలహా నిచ్చినపుడది వాడంగీకరింప నన్నను యీ పక్ష విభేదములచేతనే నిష్ఫలమయ్యెను. ఇకను యిట్లే మనము రాజకీయాభివృద్ధి గావలెనని కోరినపుడు ప్రభుత్వమువారు తాము నిర్ణయించిన విధానసభ్యులను బట్టియే మనము తగమనియుండుదురు. చుండు యిందులకు మిలిటరీ దండయాత్ర వచ్చిన సమర్థింపకొనుట యెట్లనిచెప్పచుండురు. బ్రిటిషు మిలిటరీ విధానమంతయును మనముజేసినట్లు అందురు. కాసన సభల మంత్రులు పార్టీల విషయమున ఒక గవర్నరుమంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతకు ప్రతికూలముగ నుండే నేమని చెప్పవలయును. ఇట్లుండిన ప్రజామైత్రాఖులందు మెజారిటీ పార్టీయే అధికారము వహించును భయమునుసోప్రాంకు నేగాదు నెట్లండిరి. ప్రభుత్వ ఆధిపత్యము కంగీకరించెను

ఎన్నిక దారులు జనసంఖ్యలో బహు కొద్దిమందియేగలరు. ఇది మన తప్పా నియోజకాధికారము విస్తారముగ నుండరాదని మనము నిర్ణయించితిమా. చాలమందిజనముఅక్షరశూన్యులై యున్నారు. మనమేమైన బాధ్యత గలదా యని నేనడిగెదను మనమేమైన ప్రభుత్వ విధానమును రాజకీయ ఆధిపత్య విధానములను పరిష్కరించుదమా. పరాధీనులైనపుడందరలోను విద్యా వ్యాపకముండుట ఉపద్రవకరమనియు ప్రాథమిక విద్య విషయమే అంత విరిగిగ నుండరాదనియు ప్రభుత్వాధికారి పదియేండ్లక్రింద విద్యాకాళాధికారితో జేసినటుల అనామిత్రుడుచెప్పెను. యూరోపియనుల స్థానే భారతీయులు వచ్చియెడల సామర్థ్యము చాచుచక్కములు తగ్గనని చెలుపబడెను. బ్రిటిషుఅధికారులు గ్రామీయుల పరంక్షకులమని చెప్పచుండురు. మనకు వారలయెడ సానుభూతి లేదందురు. కాని వారిని ఆధికముగ నుద్ధరించుటకై మనముజేయు సూచనలను నిరీధించుచుండురు. మన మెక్కువ హక్కులకు తగదుమాయను విషయమును స్వామ్యుటకీ కమిషను నాలుగేండ్లకురాని యెప్పటికైన రానివారే నిర్ణయింపవలెనందురు. కాని విద్యాకాళాంగ మంత్రులు యేమాత్రాభివృద్ధికైనను కావలసిన డబ్బుకై కష్టప

డవలసియుండును. ఈరాష్ట్రములో నామిత్రుడు డాక్టరు పరంజీపైగారి నిర్బంధ విద్యాకాళాసము చాలవొట్ల ఆచరణలో పెట్టబడినవి తలంపును, ఇకను మారాష్ట్రమునందు జిల్లాబోర్డులకు ప్రాథమిక విద్యకై గ్రాంటును తగ్గించుటయు మూడేండ్ల క్రింద నెట్లు జేసినదియు జెప్పబడినది. భారతదేశ పరిస్థితులను అభివృద్ధియు, పాశ్చాత్యదేశములందును జపానులోను అభివృద్ధియు పాపూచినయెడల ఇండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలనా ఫలితమునుగూర్చి యెట్లు విస్తారముగ ప్రశంసచేయబడుచున్నదో భారతదేశాభివృద్ధికి వారు మన యజమానులుగను రక్షకులుగనుండుట యెట్లువసరమో చెప్పటను గనుచుండుము. ఏమైనను సరే మడిమను కమిటీ మెజారిటీ సభ్యులు తమ యెదుటచెప్పిన విషయములనుగూర్చి న్యాయముజేయ లేదనియు మైసూ ఆలోచన లేకుండా నివేదికము వ్రాసినదియు జెప్పవలయును. ముగ్గురు రాజకీయపక్షపాతులతో నుండిరి. ఒకరు పిరికితనముతో నుండిరి. బహు అసంతృప్తికరముగ సలహాలను రాజప్రతినిధి కొనగిరియుండిరి. ఆసలహాల నిపుడు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుటవలన ఆకమిటీ ససలే నియమింపకపోయిన యెడల భారత జేమమునకు మంచిదేమోయని చెప్పవలసియుండును. (పశ్చేషము)

తీర్మానములు

పునః, ఆగష్టు 30:—భారతదేశ పరిపాలన విధానమును గురించి యీ దిగువ ప్రకటింపబడిన తీర్మానమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ చతుర్థ లిబరలు కాన్ఫరెసు గావించెను:—
(ఎ) ఇండియా కార్యదర్శియు, రాజ ప్రతినిధియు సంస్కరముల విషయమై చూచిన భావములను వారి జెఖరిని యీ సభవారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నారు. మడిమను మెజారిటీ కమిటీ అంగీకరించి మైసూరిలో రిపోర్టు సెంటుకుప్పలోగలపుటచేత పరిపాలనమునందు అనుభవమువలన చెలిసికొనబడినలోటులు తీరవు.
(బి) నుపరిపాలనకొరకును, పరిపాలన సాకర్యముకొరకును, దేశీయులజేమాభివృద్ధికొరకును వడిమను రిపోర్టునందలి ముఖ్యమైన సిఫార్సులను అమలునందు తెల్పులయును అనగా రాయలు కమిటీ నియమించుటకు దొరతనము తక్షణమే యేర్పాటు చేయవలయును. లేదా యిండియా పరిపాలనను కాశ్యతమగు పునాదులపై నిర్మించి భావియందది ప్రతిసారియు పాక్షిమేంట్ల దయ పై నాధారపడియుండనగత్యములేకుండా నిర్ణయము చేసి అంతకు తేర్చరచవలయును. ఈ తీర్మానమును హజరైన రైటు ఆనరులు వి. ఎస్. క్రీనివాసకాశ్రమిగారు ప్రతిపాదించిన లిబరలుండిన. కాని కాశ్రమిగారికి జబ్బుగా నుండుటచే అట్లు చేయజాలకపోయిరి.

బి సెంటమ్మ స్వపరిపాలనచట్టము

రాజకీయ సంస్కరణాభివృద్ధికొరకు గావించబడిన తీర్మానముగాక పరికొన్ని తీర్మానములు బొంబాయి రాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెసునందు నేడు గావించబడిన. బి సెంటమ్మ తయారుగాంచిన స్వపరిపాలన చట్టముయొక్క ముఖ్యనూత్రములను ఆమోదించి, యిండియాదొరతనమును, లిబరలుసహాయము భారతదేశమందలి యితరరాజకీయ పక్షములను చట్టమువిషయమై యోచించవలసినని కాన్ఫరెసుసిఫార్సు చేసెను.

సైన్యమును భారతీయుల హస్తగతము గావించువిషయమున యిండియా కార్యదర్శి జూచినవైఖరిని ఖండించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా అసంబ్ధియందు ప్రవేశపెట్టబడిన ఆసియా ఖండవాసుల చట్టమునుఖండించి, జనివాయందు జరుగనున్న నానాజాతి సమితియందు టాంగినీయకాలాను మాండెలురాజ్యములందు భారతీయుల యిబ్బందులనుగురించి జాతినమితి అసంబ్ధియందు యిండియానుండి జనావాకునెడలు డెలిగేటులు చర్చకుదీసికొనిరావలయునని మూడవతీర్మానముగావించబడిన.

భారతదేశమందలి సంస్కరణాభివృద్ధి వెనుకనుంచి లీకమిటి నూచనలప్రకారముగ సర్వీసు ఉద్యోగులను వేతనములను దొరతనము హెచ్చుచేయుటను కాన్ఫరెసు ఆక్షేపించెను.

పునః, బొంబాయి గుట్టపుపంచెములందు ప్రపంచగాంధ్రను ఆచరణలోనికి రానియగూడవనియు మూడవ తరగతి ప్రత్యేకతప్రపంచములు రద్దుచేయవలయుననియు మూడవతరగతి తిరుమ్యముమూసిజేయవలయుననియు, మూడుమొదలు పదియో పాయలవరకును కనీసపుపంచెము మొత్తము హెచ్చించవలయుననియు తీర్మానింపబడిన.

బొంబాయి యంత్రపరిశ్రమ

తక్షణమే ఏ క్షణ పన్ను రద్దుగావించి యంత్ర పరిశ్రమల విచారించుటకు నొక కమిటీ నియమించవలయుననియు, దొరతనము సహాయము లేకుండా విదేశపు పోటీకి పరిశ్రమ తాళునదియు లేనిది విచారణసభ్యులయననియు, బొంబాయి యంత్రాలకు యజమానులు కార్మికుల జీతములను దగ్గించుట అన్యాయమైనదనియు వరియొక తీర్మానము గావించబడిన.

తీర్మానములపరిష్కరింపబడిన బిషప అగ్యత్యునకు వందనము లర్పింపబడిన బిషప నిరాశజేందవనియు లిబరలు వాదమే దేశాభివృద్ధికి లాభకరమైనదనియు చింతామణిగారు సభ్యులను హెచ్చరించిరి.

ముందు సంవత్సరముందు అహమదాబాదులో కాన్ఫరెసు జరుపుటకు ఆపురజనులు ఆహ్వానము గావించిరి. (ఆ. ప్రే.)

దొంగలగుంపు పట్టువదుట

పోలీసువారి రతి ధైర్యముతో 5 గంటల నేపు పోరాడుట

తుపాకులు, రివోల్వరులు, బాంబులు మొదలైనవి దొరకుట

అమృతసరు, ఆగస్టు 29:- అమృతసరు జిల్లా అబ్బూల తహసీల్దార్ చౌకు అల్లాబక్షుల గ్రామమున 25, 26 తేదీ రాత్రియందు లోహాకు పోలీసుస్టేషను కు 10 మైళ్ల దూరమున పోలీసువారికిని బందపోటు దొంగలగుంపునకును జరిగిన ఘోరమైన పోరాటమును గూర్చి వివరములు తెలిసినవి. బందిపోటుదొంగలు కొందరు ఆయుధపాణులై చౌకు అల్లాబక్షుల సున్నట్టుగా అమృతసరు డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు లాలా సర్జారి లాబుకు తెలిసి ఆహ్వానించి బయలుదేరెను. ఆదొంగల గుంపులో జిల్లా నివాసియును కుమార్తూను, పోనాలాను నివాసియును బోరేయిను, సింగును మరికొందరు పేరుపడనిన దొంగలును ఉండిరి. డిప్యూటీ సూపర్వైంటు ఒక సబుయిన ప్లెక్టరును నలుగురు మోడ్లు కనిపెట్టెను 80 మంది కానిస్టేబులను, అటువైపు నుండి దొంగలమీదికి వచ్చుచున్నట్లుగా, ఆయుధములతో లాహోరు జిల్లాలోని మహానల్ పోలీసు స్టేషనుకు ప్రయాణము చేయించెను. మహానల్ సబుయిన ప్లెక్టరును లంబరుదారులు కొందరును దారిలోపిరిని కలిపివారిరి. అందరును అర్రాత్రి యగు నప్పటికి చౌకుఅల్లాబక్షులచేరి పోలీసువారచుట్టికి చేరగానే బందిపోటు దొంగలు వారిమీదికి తుపాకులను ప్రేల్చుమొదలిడిరి. పోలీసువారును సాయుధులై కిద్దరుగానుండుటచే వారును తుపాకులను దొంగలమీదికి కాల్చుమొదలిడిరి. ఈవిధముగా పోరాటము 5 గంటల నేపు జరిగెను.

ఇట్లు కొంతనేపు జరిగిన పిమ్మట దొంగల నాయకునికి తోడలో గాయము గుటచే చీకటిలో నాయకత్వమువహించలేక పోయెను. దీనివలన దొంగలలో కొంతకేటరము పుట్టెనుగాని వారు అనుకూలమైన చోటనుండుటచే వెంటనే అర్రాత్రియమును వహించక పోరాటమును సాగించుచునే యుండిరి. నలుగురు కాన్స్టేబులకు కొద్దిపాటి గాయములుతగిలినను పోలీసువారుకూడ అర్రాత్రియడక పోరాడుచుండిరి.

తెల్లవారునప్పటికి పోరాటము ముగిసెను. అప్పుడు పోలీసువారు దొంగలన్న గృహమును ముట్టడించిరి. తుపాకుల ప్రాతనిలిచి పోయెను. పోలీసువారు ధైర్యముచేసి ఉజగరసింగు అనువాని గృహమును ప్రవేశించిరి.

బాంబులు మొదలైనవి దొరకుట

12, 16 తోటాలపట్టణమునకు తుపాకులును, కాల్చివేసిన తోటాలపట్టెలును 450 రివోల్వరులును, మందు సామానును, ముక్కా ఒకటియు, చాల తోటాలును కనబడెను. ఉజగర సింగవద్ద తుపాకీయొకటి యుండెనుగాని దానికి లైసెన్సుండెను. ఉజగరసింగు పూర్వము జమాదారుగానుండెను. లోపల నున్న లక్ష్మీసింగు ప్రక్కలో చిన్న తుపాకీ డబ్బు తగిలియుండెను. ఇంటిలో పలతిరిగి వెడకిచూడగా 11 బాంబులును బాంబులు చేయునట్టి యితర సామానులును దొరికెను. పోలీసువారు వాటిని ముట్టుకొనగానే అవన్నియు ప్రేలెను. పోలీసువారి కాకానిపాయిస వాటినే ప్రాసచేసి కెమికల్ పరీక్ష నిమిత్తము పంపిరి. కాకానిపట్టి 7 బాంబులను నీటి బొక్కనలోవేసి నీలుచేసి పరీక్షార్థమై యుంచిరి.

ఉజగరసింగు, వానిసోదరు లిరువురు, లక్ష్మీసింగు, భానుసింగు, ఇహోగవోనివాసి అత్తరిసింగు(లాహోరుజిల్లా) లు వెంటనే అరెస్టుచేయబడిరి. చీకటి దట్టుగానుండుచే అదియే సమయమని కొందరు గోడలను మంచములువేసి వాటిమీదుగా పారిపోయిరి. పోలీసువారు అడుగులజాడను తెలిసికొనిరి. కెమికల్ పరీక్షయొక్క రిపోర్టు రాగానే ప్రేలుడు పదార్థములకు సంబంధించిన కానముక్రింద దొంగలగుంపుపై చర్యనడిపించుటకై కాంగ్రెసుకొరకు దరఖాస్తు చేయుదురు. దొంగలలో కొందరికి గూడ గాయములు తగిలినట్లుగానున్నది. దొంగల నెట్లయినను పట్టుకొనవలెనని తీవ్రమైన ప్రత్యయములు జరుపబడుచున్నవి.

ఈ ప్రాంతముననే ఆక్రిందటిరాత్రి లావానువద్ద ద్యూటీలో తిరుగుచున్న చౌకిదారు నొకని చానులతో పొడిచి చంపిరి. దొంగలకు సంబంధించినంతవరకు పోలీసువారు మిక్కిలి ధైర్యసాహసములతో పోరాడిరి. (అ. ప్రె.)

నిర్బంధమిటరీశిక్ష

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో హానికరమని డాక్టరు నయ్యదుఅబ్దుల్ లతీఫుగారి యభిప్రాయము

సిక్రిందాబాదు, ఆగస్టు 29:- విశ్వవిద్యాలయములోని విద్యార్థులకు నిర్బంధముగా మిలిటరీశిక్ష నొసంగు ప్రశ్ననుగూర్చి విచారించుటకై గావించబడిన వై. యం. సి. ఏ. సభకన్యకుత పహించి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ఇంగ్లీషు ప్రాఫెసరు డాక్టరు నయ్యదు అబ్దుల్ లతీఫుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నయ్యది హానికరమని యిట్లుచెప్పిరి:- ప్రస్తుతకాలమున విద్యార్థులు జాతిమత బుద్ధిశక్తిములలో నెన్నియో భేదములు గల తరగతులనుండి వచ్చుచున్నారు. మిలిటరీశిక్ష నివృద్ధు ప్రవేశపెట్టినట్లయిన దీనియొక్క ఫలితములు విజ్ఞానదాయకమగు శిక్షయొక్క ఫలితములనలె సమముగానుండవు. పరిపాలనావిషయమును బట్టి ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతియొక్క విలువయేమైనను మనసాంఘికవైషమ్యములు దీనివలన పెచ్చుపెరిగినవి. చారిత్రకకాలాల్లో పరిశోధనలుగూడ జాతిభేదములమీదనే నడుపబడుచున్నవి. తరుదుగాజరుగుచున్న మతకలహములన్నియు చదువుకు న్నువారివలననే సంభవించుచున్నవి. కావున ప్రస్తుతసమయమున విశ్వవిద్యాలయములలో పరస్పరనాశనమునకు సహాయపడు మిలిటరీశిక్షను ప్రవేశపెట్టుట ఎంతమాత్రమును సమంజసముకాదు. కావున చివరకాలస్థాయిగానున్న విభేదకారణములను పోడ్రోలి సత్యశిలులై ప్రజాహితమునకు పాటుపడునట్టి మనుష్యులను తయారు చేయునట్లుగా విద్యాపద్ధతులను సంస్కరించుటయే కర్తవ్యంశ్యము. ఇందుయాలమున ప్రభుత్వమువారిని భయపెట్టగల మను దురుద్దేశ్యముతో మిలిటరీశిక్ష నెప్పుడును ఆవలంబించవద్దు. పశుబలమును పశుబలమే ఎదుర్కొనునని జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. నేను చెప్పినవిధముగా విశ్వవిద్యాలయములు మనుష్యులను తయారుచేయగలిగినయెడల ఏ ప్రభుత్వమును బుద్ధిహీనతతో ప్రవర్తించజాలదు. (అ. ప్రె.)

రంగూను బిషప్పు కేసు

మరియొక మేజస్ట్రేటువద్దకు విచారణనిమిత్తము పంపబడెను

రంగూను, ఆగస్టు 29:- బలవంతముగా లోపల ప్రవేశించి చోరీచేసిన నేరములక్రింద రంగూను బిషప్పు తాను తెచ్చిన నేరమును వెస్టర్న్ సబుడివిజనల మేజస్ట్రేటువద్ద ప్రోసీవ్ చేసినవి యు దానిని తిరిగి మరియొక మేజస్ట్రేటువద్ద విచారణ జేయించవలెననియు వెంటుగేలియు చర్చి సెనెట్ కమిటీ కార్యదర్శి, బి. జోసెఫు పెట్టుకున్న రివిజను దరఖాస్తుపై రంగూనుజిల్లా మేజస్ట్రేటు నేడు మేజస్ట్రేటు యు త్తరువు నలుంచి ఫట్టుఅడిగనలో మేజస్ట్రేటును విచారించి లాప్రకారము పరిష్కారము చేయవలసినదని యు త్తరువుచేసెను. ఆయు త్తరువులో జిల్లా మేజస్ట్రేటిట్లు చెప్పెను:- లాద్దబిషప్పవంటి వానిని క్రిమినలకోర్టులోనికి పిలుచుటకు పూర్వము సివిలు ప్రొసీజరుకాడ్డు 202 సెక్షనుకింద ప్రధమపరీక్షయొకటి జరుపుట అవసరమని లెస్సంప్ సబు డివిజనలో మేజస్ట్రేటుతో నే నంగీకరించుచున్నాను. ప్రవిమ పరీక్షలో కొంత అక్రమము జరిగినది. జూలై 28 తేదీన మేజస్ట్రేటు ఫిర్యాదుని పరీక్షచేసి ఫిర్యాదు నప్పడే పరిష్కారము చేయుటకు జూలై 30 తేదీకి వాయిదా వేసెను. సివిలు ప్రొసీజరు 292 సెక్షను క్రింద విచారించుటకు పూను కొనినప్పుడు ఫిర్యాదికి సాక్ష్యము తెచ్చుకొనుట కవకాశ మియకుండ ఫిర్యాదును ప్రోసీవ్ చేయుటకు నుండవలసినది. కావున మామూలుపరిస్థితులలో ఫిర్యాదికి సాక్ష్యము తెచ్చుకొనుట కవకాశ మిచ్చుటకై కేసు ఆ మేజస్ట్రేటువద్దకే వెళ్లవలసియున్నది. కాని ఆతేదివరకే యొక అభిప్రాయ మేర్పరచుకొనియుండుటచే నీకేసును మరియొక మేజస్ట్రేటు విచారించవలసియున్నది. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, ఆగస్టు 29:- నేడు బయలుదేరిన యోరియా తపాలయోడలో ప్రయాణము జేసినవారిలో ప్రముఖులు న్యాయమూర్తులు పి. యల్. బక్లండు, బి. బి. న్యూబోల్డు, కె. జి. పియర్సుగార్లును, జె. యల్. కా. వి. సి. యన్. డా. యన్. రావుగార్లును గలరు.

సిటీ ఆఫ్ మేన్స్టర్లు యోడ 29 వ తేది రాత్రి బొంబాయి చేరెను. అందరి ప్రయాణికులు 20 వ తేదిని అతెగ్గొండ నం 12 రు కేపులో పదిగంటలకు దిగిరి.

బిలిమియా యోడాండ్ల దేశమునకు బోవుచు మార్సెల్లు రేపు 28 వ తేదిని జేరెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలు

డాక్టరు కిచలూగారి ప్రత్యుత్తరములు

1. కాంగ్రెసు క్రిమిన మార్చనక్కరలేదు.
2. కాంగ్రెసు చందా లెట్టుండవలెను. రెండుపక్షములకును తృప్తికరముగానుండుటకు మూలచందాయును ధనము చందాయునుగూడ యుండవలెను. రెండిటిలో దేనినోవికదానిని చెల్లించిన చాలును.
3. కాంగ్రెసువారు విధానము నేర్పరచుచో మీరు నేర వేర్పదరా? కాననసభలకువెళ్లుటకు నాక్ష్మము లేదుగాని అన్ని పక్షములవారును ముఖ్యముగా స్వరాజ్యపక్షమువారును అంగీకరించి నచో నైకమత్యముకొరకును సామరస్యముకొరకును కాంగ్రెసు వారేర్పరచిన యేవిధానము నైనను నేను కొనసాగించెదను.
- (4) విధాన స్వరూప మెట్లుండవలెను?—ఇట్లుడున్న విధానమునే దేశీయులను కాననోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధులను చేయదగిన రీతిని సవరింపవలెను.
- (5) కానన బద్ధమును ఆందోళనము చాలునా?—ఇది చాలదు. కాననోల్లంఘనము జరిగినగాని బ్రిటిషువారికి తిక్క తిరగదు.
- (6) ఎన్నికలలో పన్నుల నిరాకరణమును ప్రకటింపవచ్చునా?—పన్నులను నిరాకరించుట యిప్పుడింకను సాధ్యముగాదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సఖ్యతకలుగుటయు వివిధ రాజకీయ పక్షములకు సామరస్యము ఏర్పడుటయు జరిగినచో యితర విధములగు కాననోల్లంఘనమును ప్రారంభింపవచ్చును. (ప్రొం దూ మ హమ్మదీయసమస్యను పరిష్కరించుటకు మహాత్ముడు పండిత మోతీలాలు, సరోజినీ ఆచార్యరాయ హగ్గింఅజ్ఞులఖాను డాక్టరు అన్యార్లీ, మాలానా అబ్దులుకీలారి అజాదుగార్లొక సంఘముగా నేర్పడి పరిష్కరించుటకు వారికి సంపూర్ణాధికారము నీయవలెను. ఆపరిష్కారము ప్రకారము నడుచుకొందుమని రెండుమతములనాయకులును ప్రమాణముచేయ వలెను అని నాఅభిప్రాయము.
- 7 విదేశబట్టలను వడిచెదరా? నేనువిదేశబట్టలను కట్టుటయేలేదు. స్వదేశును ప్రదానముగాను యితరస్వదేశ పరిశ్రమలనుగూడనేను ప్రోత్సహింపవలెను సంసిద్ధుడనే.
- మంత్రిపదవికంగీకరించెదరా? నేను ఎన్నికలకు నియమింపబడితిని.
- 9 ఇప్పుడవలంబించదగిన ప్రతిఘటన మేది?—రీడింగు బక్లెను మోడురాయ బారములు మిగులనిరుత్సాహంరముగానే యున్నవి. కాననసభలలో జరుగువనితో నాకేమియును సంబంధములేదు. దేశములోమాత్రము ప్రజలు ప్రతిఘటింపుటకు సంసిద్ధులై దీక్షగాకట్టుబాటుతో దేశారాధక, కాంతిసైనిక దళములను సిద్ధపరచి వీలైన కాననోల్లంఘనములను ప్రారంభింపవలెను.
- (10) బిసెంటుగారిబిల్లుమోడింపబడునా?—ఇప్పటిస్థితిలో పార్లమెంటువారి చట్టము నామోడింపరు. రివ్యప్రశ్నకిచ్చిన సమాధానమే యిచటగూడ వర్తించును.
- (11) స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్వాణవిధానమును గూర్చి దేశములో శ్రద్ధగాపనిచేయలేదు.
- (12) కాంగ్రెసు పక్షమునకును యితరపక్షములకును సామరస్యము కుదురునా?—ముఖ్యవిషయములందే భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినది.

స్వరాజ్యబహిష్కరణ పక్షములవా రేకేభించి ఏకాగ్రతతో పనిచేసినచో లిబరలు యిండిపెండెంటు పక్షములవారు గూడ కొన్నివిషయములలో వీరితో నేకీభవింపవచ్చునుగాని అన్నివిషయములలోను ఏకీభావము కలుగుట అసంభవము, అసాధ్యము. (బొంబాయి క్రానికలు-29)

దేశబంధు వంగరాష్ట్రనిధి

7,20,000 దాటినది ఈనెల 28 వ తేదివరకు దేశబంధు రాష్ట్రీయ స్మారక నిధికి 7,20,868 రూపాయలు చేరినవి (ఫార్వర్డు)

ఐరావతి నావిక సంఘము

కార్తీకులు సమైక్యముటకు బెదరించుట కంపెనీ యేర్పాట్లు రంగూను, ఆగస్టు 30:- ఐరావతి నావికసంఘ కళాసులు సమైక్యముటకు బెదరించుచుండుటచే, సమైక్యకట్టినవారి స్థానేబనిచేయుటకు పనివాండ్లు సిద్ధముగనుండుటకు కంపెనీ యేర్పాట్లు గావించుచున్నది. కార్మికకష్టముచే కొన్ని ఓడలు నడుపబడుట తగ్గించుటకు కంపెనీ ప్రకటించెను. (అ. ప్రె.)

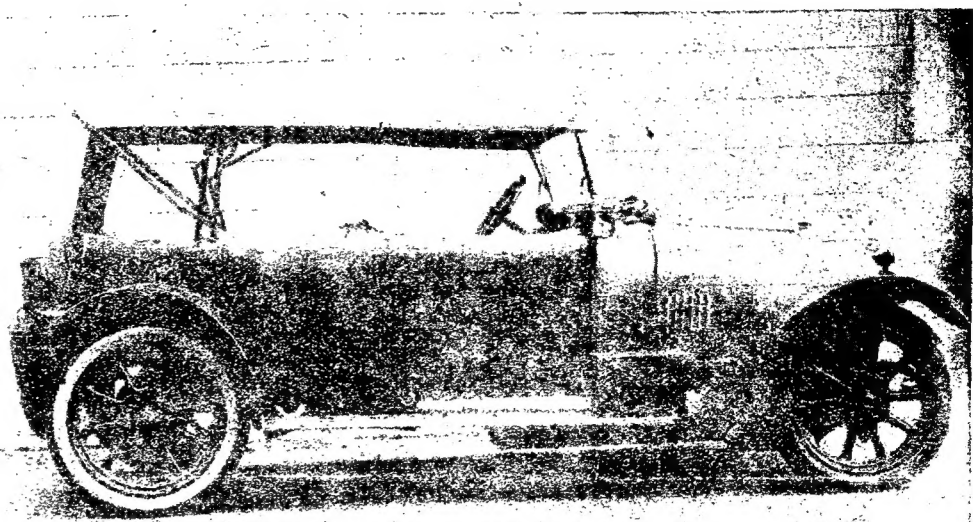
రాజ్యోపాధిపతి

(అయ్యదేవరకాశ్యపరావుగారు)

ఈనెలలోను నెవ్వరినో అయ్యదేవరకాశ్యపరావుగారు స్థానికసంఘముల ఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసుకక్షి వారు చాలాచోట్ల తమ అభ్యర్థులను నిలువ బెట్టి వాటిని స్వాధీనపరచుకొని యత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసువారి జయము కాంగ్రెసు ప్రముఖులలోని ఒక మత్యము పట్టుదల వీటిమీద ఆధారపడియుండును. ఒక్కొక్క జిల్లాలోగల కాంగ్రెసువారెల్లరు ఒకమాటమీద నిలచి ఒకే యుత్సాహమునుచూచి ప్రజాప్రబోధము గావించినచో ప్రజలు కాంగ్రెసువారికి సహాయముచేయుట నిశ్చయము. ప్రజలకు తమ హక్కులకొరకు కాంగ్రెసువారు పోరాడుచున్నారని తెలియక పోలేదు. విదేశ ప్రభుత్వమునకు సహకారము సలుపుచు వారి నుండి ఉద్యోగములను బిరుదులను గౌరవవస్తువులను స్వీకరించు విధివాదులు జప్తి సుపక్షమువారు రాజభక్తి పరాయణులు స్వ లాభముకొరకు ప్రజల లాభమును విడనాడినవారని ప్రజలకు తెలి యును. మొత్తముమీద కాంగ్రెసువారు చెప్పినట్లు నడచుటకే ప్రజలెప్పునియు గాని కాంగ్రెసువారిలోగల భిన్నమతములు భిన్నాభిప్రాయములు ఒకమత్యవిహీనత ప్రజలను కలవరపెట్టు చున్నది. పనిసాగుటకు అభ్యంతరము గానున్నది. కొందరు కాంగ్రెసు పెద్దలు స్థానిక సంఘ ములలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రవేశించుటకు ఎట్టిసహాయము చేయుకుండనున్నారు. "మాకు శిర్డూరుపై లక్ష్మీనరసింహుని పనికి రాదు. మేము మునిసిపలు ఎన్నికలలోను తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలలోను ఎట్టి బోక్సమును కలిగించుకొనము. అని వారు చెప్పుచున్నారు. తమ నీతివైఖరి అడగవద్దనుచున్నారు. ఇంకా కొందరు కాంగ్రెసు సంబంధమైన పనిలోనే చేరుటలేదు. తా ము ఇదివరకుచేసిన త్యాగమును పొందిన పలుకుబడిని కాంగ్రెసు సేవలో నుపయోగించక వృథాపుచ్చుచున్నారు మిగిలిన కొంత మంది మాత్రమే స్థానికసంఘముల ఎన్నికలలో పనిచేయుటవలన తగినంత మంచిఫలితముకలుగుటలేదు. నాయకులకేకపేక్షవర్చి డగా యువకులను ప్రచారకులను నిరుత్సాహము ఉపేక్షకులగు ట స్వాభావికము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ఓడిపోవుటవలన కాంగ్రెసునకు అప్రదిష్టకలుగుచున్నది. కాంగ్రెసుయొక్క మర్యాద గౌరవము నిలువబెట్టుట కొంతటి కాంగ్రెసువారి యొక్కయు విధి. కల్యాణోపాధిపతి అందరికీ కలుగును. పనిచేయువారికి పనిచేయనివారికినిమాడ కలుగును. వ్యక్తులస్వంత్రతప్రాయము లను విడిచిపెట్టి మెజార్టీచేసిన తీర్మానమును శిరసావహించి దాని జయమునకై ఉత్సాహముతో పనిచేయలేనిచో కాంగ్రెసు తీర్మానములు నిష్ప్రయోజకముల గును. ప్రజలకు కాంగ్రెసునందు కాంగ్రెసు వారియందు లక్ష్యము విశ్వాసము లేనిపోవును. కాంగ్రెసునందు ప్రజలకు భక్తి విశ్వాసములు క్షీణింపకుండ చూచు బాధ్యత కాంగ్రెసు ప్రముఖులందరి యందును కాంగ్రెసు సభ్యులందరియందును గలదు. స్థానికసంఘములను కాంగ్రెసువారు చేపరచుకొని తద్వారా కాంగ్రెసు నిర్మాతార్యక్రమము కొనసాగించవలెననియు నచట స్వంత్రత భావపూరితముగా వాతావరణమును సృష్టింపవలెననియు ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కమిటీవారు అనేక సార్లు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు. ఈవిషయములో కొంత జెంజురు స్వరాజ్యవాదులు ఇతరులు అనుభవముండుటకు వీలు లేదు. ఈతీర్మానములు ఒక పార్టీవారు చేసినవి కావు. గావున రాజ్యోపాధిపతి ఎన్నికలలో అందరును కలిసి ఉత్సాహముతో పని చేసి కాంగ్రెసునకు గౌరవము చేకూర్చుచు గాక యని కొరచుచున్నాను.

కొన్నిచోట్ల కాంగ్రెసు సభ్యులే తిరుగబాటు చేయుట మిగిలినచోచదు. కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారు అభ్యర్థులను నియామకము గావించినపుడు వారికి వ్యతిరేకముగా కాంగ్రెసు సభ్యులు నిలుచుట కన్నను అట్లు నిలిచినవారికి సహాయము చేయుటకన్నను కాంగ్రెసునకు దేశమునకు ఎక్కువ ప్రోహముండబోదు. ఉపసంఘమువారు చేసిన నియామకముల ను విమర్శించి ఖండించ మొదలు బెట్టి స కాంగ్రెసు పనియే సాగుదు. ఉపసంఘము వారు తీర్మానము కావనినంత మందిని మాత్రమే ఎన్నుకొనెదగు. దరఖాస్తు పెట్టిన వారినిపరిచి ఎన్నుకొనబాలగు. తక్కినవారందరును తమ అభ్యర్థిత్యమును ఉపసంఘానికిని ఉపసంఘమువారిచే నెన్నుకొనబడిన అభ్యర్థులకే సహాయపడుట అత్యవసరము. ఒకానొక జిల్లాలో నొక మునిసిపాలిటీలో నొక కాంగ్రెసు ప్రముఖుడును ఒక తాలూకా బోర్డులో కొందరు న్యాయవాదులును కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారి తీర్మానమును ధిక్కరించి తిరుగ

సంఘమును ఇంగ్లీషుకారు కావలసినవారికి మంచి తరుణము.

Angus Sanderson Car

ఆంగన్ సాండర్సన్ అను చక్కటి ఇంగ్లీషు మోటారు కారు

ఆకాశవిమానములు చేయుటలో ప్రఖ్యాతివడసిన టేలర్ కంపెనీవారిచేత, ఈ మోటారుకారు యింజను చేయబడినది.

మూడు సంవత్సరములక్రిందట సుమారు 8000 రూపాయల కేమ్యుతు గలది. ప్రస్తుతము చక్కగా పని చేయుచున్నది. ప్రతిదినము వాడుకలో నున్నది. 3000 రూపాయలకు గాని, కొంచెము తక్కువకుగాని యివ్వబడును.

కావలసినవారు, ఈ చిరునామాకు వ్రాసి కారును పరీక్షించుకొనవచ్చును.

అడ్వర్టయినుమెంటు మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, మద్రాసు.

బాటు గావించుట జరిగినది. ఇంతకన్న విచారకరమున సంతి యుండనేరదు.

మన రాజధానిలో మితవాదులకు పలుకుబడిలేదు. రాజ్యోపాధిపతి అందరికీ కలుగును. పనిచేయువారికి పనిచేయనివారికినిమాడ కలుగును. వ్యక్తులస్వంత్రతప్రాయము లను విడిచిపెట్టి మెజార్టీచేసిన తీర్మానమును శిరసావహించి దాని జయమునకై ఉత్సాహముతో పనిచేయలేనిచో కాంగ్రెసు తీర్మానములు నిష్ప్రయోజకముల గును. ప్రజలకు కాంగ్రెసునందు కాంగ్రెసు వారియందు లక్ష్యము విశ్వాసము లేనిపోవును. కాంగ్రెసునందు ప్రజలకు భక్తి విశ్వాసములు క్షీణింపకుండ చూచు బాధ్యత కాంగ్రెసు ప్రముఖులందరి యందును కాంగ్రెసు సభ్యులందరియందును గలదు. స్థానికసంఘములను కాంగ్రెసువారు చేపరచుకొని తద్వారా కాంగ్రెసు నిర్మాతార్యక్రమము కొనసాగించవలెననియు నచట స్వంత్రత భావపూరితముగా వాతావరణమును సృష్టింపవలెననియు ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కమిటీవారు అనేక సార్లు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించుచున్నారు. ఈవిషయములో కొంత జెంజురు స్వరాజ్యవాదులు ఇతరులు అనుభవముండుటకు వీలు లేదు. ఈతీర్మానములు ఒక పార్టీవారు చేసినవి కావు. గావున రాజ్యోపాధిపతి ఎన్నికలలో అందరును కలిసి ఉత్సాహముతో పని చేసి కాంగ్రెసునకు గౌరవము చేకూర్చుచు గాక యని కొరచుచున్నాను.

వైపున ఉండినట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుట సహజము. అమకు కాసనభ్యుల ప్రతిఘటించు కాంగ్రెసుపక్షమువారిని ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించుటయు సహజము. బంగళాములో టెక్కుమంది కాసనభ్యులను ఇతరులు ఈకారణముచేతనే ప్రభుత్వమువారు విచారణలేకుండా జైల్లోపడవేసి యుండు వారు. మన రాజధానిలో ఇప్పటినుండియు ఒక సంవత్సరముపై కాలమువరకు జప్తి సుపక్షమువారికిని కాంగ్రెసువారికిని గొప్ప పోరాటము జరుగక లేవదు. ముగ్గుపార్టీలకు స్థానము లేదు. ఇండియన్ టిఎంఎంఎం బాతీయవాదులు అనువారు అటు జప్తి సువర్గములోనో ఇటు కాంగ్రెసువారిలోనో చేరిపోవలసియున్నది. జప్తి సువారి వర్గ ద్వేషమునకును కాంగ్రెసువారి ఒకమత్యమునకు జప్తి సువారి పదాశ్రయమునకును కాంగ్రెసువారి స్వత్రత్యమునకును, జప్తి సువారి స్వలాభమునకును కాంగ్రెసువారి ప్రజాసాక్ష్యమునకును, జప్తి సువారి విదేశ ప్రభుత్వసహకారమునకును, కాంగ్రెసు వారి ప్రతిఘటనమునకును, కలుగున్న ఈతీవ్ర పోరాటములో ప్రభుత్వమువారి పలుకుబడినే గాక వారి బెదిరింపులను నత్తిదులను నిర్బంధములను జైళ్లనుమాడ జప్తి సువర్గమువారు కాంగ్రెసు వారిపై ప్రయోగింపజేయుదురు. ఇందుకు కాంగ్రెసువారు భయపడరు. తమ విధ్యుక్తధర్మములు పెరవేర్చెదరు. 1921 సంవత్సరమున అసహాయోద్యమ రూపమున విదేశ ప్రభుత్వముపై ప్రజాశక్తి కలరేగినపుడు ప్రజాశక్తిని అంగగొట్టుటకు తమపక్షము ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేసితిమనియు 1926 వ సంవత్సరమున స్వరాజ్యపార్టీరూపమున ప్రభుత్వముపై పోరాటము సలుపబోవు ప్రజాశక్తిని అంగగొట్టుటకు ప్రభుత్వమునకు తిరిగి సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నామనియు మితవాదపత్రికలను జప్తి సుపక్షనాయకులను చెప్పుచున్నారు. ఈరాజ్యోపాధిపతి ప్రజలను ప్రజాసాయకులను ప్రజారాజ్యము కొరకు ప్రజలపక్షమున ప్రజలయందు విశ్వాసముంచి పోరాడు కాంగ్రెసువారికి సర్వవిధముల సహాయముచేసి జయమును కలుగజేయుగాక!

మితవాదుల ధోరణి

మితవాదులు ప్రభుత్వముతో సహకారము సలుపుటకు జేసిన ప్రయత్నములు తుదకు మడ్డిమెను మెజారిటీ రిపోర్టుతో సంతరించి నవి. శివస్వామి అయ్యరు, సప్తమా మున్నగు మితవాద ప్రముఖుల సూచనలు నిరాకరింప బడి నవి. వీరిటు ప్రజలపక్షమును బూనరయిరి. అటు అధికారుల అనుగ్రహమునకును పాత్రులుగారైరి. అట్టిసిద్ధిలో కాంగ్రెసులో జేరి జాతీయవాదులతో చేతులగలిపి, దేశ మోక్షమునకై కృషి సలుపుట వీరి ధర్మమై యుండెను. అందుకు మారుగ అసహాయవాదులను స్వరాజ్యపక్షము వారిని నిష్కారణముగ నిందించుటతో వీరు కాలము గడుపుట మిగుల శోచనీయము. పూనాలో జరిగిన బాంబాయి మితవాదుల సభలో ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కామతు గారేమి, సభాధ్యక్షులగు చింతామణి గారేమి, స్వరాజ్యపక్షమువారిని తమ యిచ్చవచ్చినటుల తూలనాడిరి. కామతుగారు అధికారవర్గ నిరంకుశత్వమును భరింప గల్గుదురు. కాని సర్వసంగ పరిత్యాగియగు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద బనిచేయుట మాత్రము, బాని సత్వముట. వీరి దృక్పథము నెంతని కొనియాడినను తనివితీరదు. గాంధీ మహాత్ముడు వివేక శూన్యుడై స్వరాజ్యపక్షమువారికి లొంగిపోయెనట. స్వరాజ్య పక్ష విధానము పదునెనిమిది మాసములలో విచ్ఛిన్నమయ్యెనట.

అసహాయోద్యమము చనిపోయి భూస్థాపిత మైనచో, ప్రతిష్ఠాంధునము దాని ప్రక్కనే పాతిబిట్ట బడుటకు సిద్ధముగ నున్నదట. ఇట్టి ఫలము చేకూరి నందులకు జ్ఞప్తినుపక్షమువారే కారకులని, సర్వోత్తమ. వి. రెడ్డినాయుడుగా రిటీవల నుపన్యసించిరి. ప్రాయశః కామతుగారు సయితము అట్టి కీర్తినే లిబరలుపక్షమున కంటగట్టెదరుగాబోలు ! అసహాయ కార్యక్రమము నిలిపివేయబడినను, అసహాయోద్యమము చనిపోవ నేరదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు అసహాయ దృక్పథము నిలచియే యుండునని, కామతుగారు గ్రహించుట భావ్యము. కామతుగారి వాదమే నిజమని యంగీకరించినను, దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచకుండ, మితవాదు లడ్డు దగ్గిలిరని విదితమగును. దేశమందంతటను సంస్కరణములు బహిష్కరింపబడినపుడు, మిత వాదులు వానిని చేపట్టి, అధికారవర్గ పరిపాలన ము సుస్థాపితమగుట కెంతయు తోడ్పడిరి. ఇప్పటి కిది వీరు తమ వైఖరిని మార్చుకొనలేదు. ఇది మిత వాదులకు గౌరవప్రదమగుచో, ఆ గౌరవమును వారికే దక్కనియవచ్చును. కామతుగా రికముం దవలంబించెడి మార్గమేమి ? బర్క్లెఫోర్డు,

రీడింగు ప్రభువుల ప్రసంగములు వీరికి గల యాశల నన్నిటి సంతరింప జేసినవి.

ఎట్టి యాశాభంగములు గలిగినను, మడ్డి మెనురిపోర్టు సూచనల సంగీకరించి సంస్కరణ ములను కొనసాగింపవలయునని కామతుగారు గోరుచున్నారు. సంస్కరణవిధానమును తయారు జేసి సమర్పింపవలయుననియు, రాయల్ కమిషను నియామకమును కోరవలయుననియు, వీరు హిత మొనగుచున్నారు. ఇంతకన్నను వేరొకమార్గము వీరికి గనుపించుటలేదు. చింతామణిగారి యుపన్యాసము ఇంతకన్నను కొంచెము విశాలముగ నున్నను, వీరును ఫలప్రదమగుమార్గమును సూచిం పకున్నారు. మంత్రపదవిని నిర్వహించియుండుటచే, చింతామణిగారి సంస్కరణవిమర్శనమున కెక్కువ విలువగలదనుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారిట్టి అనుభవజ్ఞుల విమర్శనముల నయినను పాటించి యుండవలసినది. మితవాదులను తమయక్కరల కుపయోగించుకొను సభికారులు, వారికోర్కెలను సఫలపరుచుపట్లమాత్రము విముఖత జూపు చున్నారు. అసహాయోద్యమ మారంభమయిన పిమ్మట, ఇంగ్లండులో ప్రజాభిప్రాయము హిందూ దేశమునకు ప్రతికూలముగ పరిణమించెనని వీరు వగచుచున్నారు.

కాని, అదివరకు సుముఖముగ నుండెనని వీరు జెప్పగలరా? ప్రజలకు స్వపరిపాలన మిచ్చుటకు ఇంగ్లండు వెనుక సంసిద్ధత జూపెనా ? డయరు సేనాని దుష్కృత్యములను నివారించుటకు ఇంగ్లండు ముందుకువచ్చెనా? రౌలటు చట్ట నిర్మాణము, అసహాయోద్యమమునకు పూర్వమే జరిగియుండలేదా? మితవాదు లప్పుడయినను సహకారము గావించు టతో సంతృప్తి జెందలేదా ? తుదకు సంస్కరణ ములు ఆశాభంగకరములని అంగీకరించుట కయినను సమ్మతించిరా ? కాంగ్రెసు లీగు విధానము నిరాకరింపబడినందులకు విచారము దెలిపిరా? ప్రజల హక్కులు నిరాకరింపబడుట చేతనే, ఆత్మ గౌరవము గల నాయకులు జాతీయోద్యమమును ప్రారంభించిరి. అసహాయోద్యమము పరిపాలనా విధానమునకు ఫలముగాని, కారణము గానేరదు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణముల గూర్చి మితవాదులు ఖండితాభిప్రాయము దెలిపి, ప్రజాభిప్రాయమును బలపరచియున్నచో, నేటి పరిస్థితులు మరియొక విధముగ నుండి యుండెడివి. స్వార్థరహితుల ప్రయత్నములకు వీ రెప్పటి కప్పుడు అడ్డుగ నిలచుట చేతనే, పెక్కుమారులు జాతీయ జీవిత ప్రవాహ మి కట్టబడుట తటస్థించుచున్నది.

ఇట్టి నిరోధముల మధ్య అసహాయ పక్షమువారధిక కష్టములకు లోనయి, స్వాతంత్ర్య సంపాదన నిమిత్తము కృషి సలుపుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములకు వాగ్రూపమున నయినను సహాయము జేయుటకు బదులు, చింతామణి ప్రభృతులు వారిని పరిహసించుటతోను, వారి పద్ధతులను నిరసించుటతోను, కాలము గడుపుచున్నారు. అసహాయవాదుల ప్రయత్నములలో లోప ముండ వచ్చును. తగిన త్యాగశక్తిని వీరింకను జూపి యుండక బోవచ్చును. కాని కేవలము పరాధీన ముగ మెలగుచు, నిస్సహాయతను జూపుట కన్నను, స్వతంత్ర ప్రయత్నములు కొంతవర కయినను మేలుగద. చలన రాహిత్యమున కన్నను చల

నము మేలు. మరణము కన్నను ప్రాణము మేలు. ఇంగ్లండు అనుగ్రహింపక బోయినను, పార్లమెంటు సభ విముఖతజూపుచున్నను, వెడ్డెపుడ్డులును మాక్స్ నాల్డులును ఎదురు దిరిగినను, భారతజాతి నేడు నవజీవముతో కళకళలాడుచున్నది. ప్రజాశక్తి క్రమముగ బెరుగు చున్నది. ఆత్మ విశ్వాసము రానురాను విస్తరించు చున్నది. స్వరాజ్యము నేడు గాకున్న రేపయినను లభించు నను నాశ ప్రజల మనములలో నాటుకొని యున్నది. మిత వాదు లిట్టి దృక్పథమును గాంచి సంతసించుటకు మారుగ వగచుచు, బ్రిటీషు వారిదయ తగ్గి పోయెనని విలపించుటజూచిన, మితగ నుండును.

ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును ఖండించుటలో చింతామణిగారు సహేతుకముగ ముచ్చటించిరి. దేశమంతయు నొక్కతీరున జెప్పచుండ, మడ్డిమెను కమిటీవారు వేరొకవిధముగ మెలగినందులకు వీరు ఆశ్చర్యము గనుబఱచిరి. కమిటీవారి సంకుచితాభిప్రాయమును ప్రమాణముగ గైకొనిన ఉన్నతాధికారుల దృక్పథమును వీరు నిరసించిరి. ఇప్పటికయినను తమను క్రాసుసరిక్ష జేయుచో, తాము మడ్డి మెనుకమిటీవారియెదుట నిచ్చిన సాక్ష్యము సంతను మరల సమర్థింపగల్గుదుమని చింతామణిగారు పం దెమువైచిరి. కాని యీ పందెమును గైకొనువారెవరు? వీరు మరియొక రహస్యమును బయల్పరచు చున్నారు. ప్రారంభవిద్యను పరాధీన ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుట అపాయకరమని, విద్యాశాఖాధికారి యొకరు చింతామణిగారితో రహస్యముగ జెప్పిరట. సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రయమరీవిద్య నిమిత్తము జిల్లాబోర్డుల కిచ్చుడిగాంటులను తగ్గించి రట. సర్విసుయద్యోగుల సామర్థ్యమును గూర్చి గోరంతలు కొండంతలు జేయుట, భారతీయులను నిరుత్సాహపరచుటకే యని వీరు గ్రహించిరి.

మడ్డిమెను కమిటీ నెన్నడును నిర్మింపక బోయినచో బాగుండెడిదనియు, దేశక్షేమమున కెక్కుడు లాభకరముగ నుండెడిదనియు, చింతామణి గారు ధృఢముగ బలుకుచున్నారు. కాని ఈ విషయమునం దయినను స్వరాజ్యపక్షమువారు దూర దృష్టి జూపిరిని వీ రంగీకరించెదరా ? మడ్డిమెను కమిటీ నిరర్థకమని ఎంచుటయగాక, దీనియందు సభ్యులుగ నుండుటకు గూడ పండిత మోతీలాలు నైహూగారు నిరాకరించిరి. మితవాదనాయకులటుగాక, మడ్డిమెను కమిటీ నిర్మాణమును గూర్చి యుప్పొంగి తమ పక్షమున కదియొక విజయముగ భావించిరి. మడ్డిమెనుకమిటీలో సభ్యులుగ జేరి, వీరు మిగుల తోడ్పడిరి. కాని వీరి యూహలు సరిగావని చింతామణిగారే చాటెడి సిద్ధి యరుదెంచెను. సంస్కరణ చట్టమును సవరింపకనే, మడ్డిమెను కమిటీవారు మరికొన్ని యనుకూల సూచనలను గావించి యుండవచ్చునని చింతామణిగారు సూచించుచున్నారు. కాని, యిట్టి వ్యాఖ్యానముల వలన నేమి ప్రయోజనముండును ? అధికారవర్గమువారు తరుణ సమయమున నెట్టి చర్య దీసికొనరని, సురేంద్రనాథబెనర్జీగారు చెలుపుచుండెడి వారట.

అట్టి యభ్యాతికి మరల పాలుగాకుండ, దేశమునకు వెంటనే మేలొనర్పనలయునని, చింతామణిగారు రీడింగు బర్క్లెఫోర్డు ప్రభువుగార్లకు స్వయముగ మనవి జేయుచున్నారు. ఈ మనవికి ఫల మేమగునో జెప్ప నక్కరలేదు. రాష్ట్రము

అంతోబోటు, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు గూడ అనుకూల సంస్కరణములు గావలయునని చింతామణి గారు గోరుచున్నారు. కాని వీరు సూచించిన సంస్కరణములు, దేశమును విశేష దూరము గొని పోజాలవు. ఇండియామంత్రి కొన్నియును రద్దుజేయవలయునని గోరెడి కోర్కె సూతనము గాదు. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించిన గాని, యితర సంస్కరణముల వలన ప్రయోజన ముండదు. సైన్యవ్యయము సంవత్సరమున కింత యని నిర్ణీతముగ నుండవలయు నట. ఈ మొత్తమును శాసన సభవారు వోటు జేయుటకు వీలులేదట. ఇంతకన్న నెక్కువ మొత్తము గావలసిన యెడల, శాసన సభవారి వోటుకు సమర్పిత వలయు నని, చింతామణిగారు గోరుచున్నారు. హిందూదేశమునందు క్రీవీ కొన్నియునుంచవలయు నట. ఇట్టి నిస్సారముగ కోర్కెల గోరుటవలన, నేమి ప్రయోజనముండును? ప్రజలిట్టి స్వల్ప సంస్కరణములతో సంతృప్తిజెందజాలరు. వారికిగావలసినది సంపూర్ణ స్వరీపాలనము. స్వరీపాలనమునకు కోశాధికారము ముఖ్యము. మిలిటరీ వ్యయమును నిర్ణయించుట కధికారమియని సంస్కరణములు నిరర్థకములు.

టెంసెంటుగారి కామనుపెట్టు చట్టమయినను చింతామణిగారికి సమ్మతముగలేదు. మితవాదులు గలసి వేరొకచట్టమును తయారుజేసెదరట. వీనియందు చింతామణిగారి అమూల్యసూచనలు పొందుపరుపబడును గాబోలు! స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టిలోపముల గావించినను పాటింపక, ప్రభుత్వము వారు మితవాదుల కోర్కెలను సఫలపరుపవలయుననియు, దక్షిణాఫ్రికా, విల్లెండు మున్నగుదేశములలో అతివాదులున్నను మితవాదులకోర్కెలను సఫలపరచినటులనే యీ దేశమునందును మెలగవలయుననియు వీరు హితమొనగుచున్నారు. మితవాదసభవారు గావించిన తీర్మానములు పెక్కులు గలవు. రాజప్రతినిధి ఇండియామంత్రిగార్ల ప్రసంగములపట్ల అసమ్మతి జూపబడెను. రాయలు కమిషను నియామకము గోరబడెను. ఇంకను ఆసమ్మతి తీర్మానము లధికముగ గలవు. అంతయెగాని, ప్రస్తుత దుస్థితినుండి దేశమును తప్పించుట కొక్క యుపాయమునయినను వీరు సూచించక బోయిరి. దేశోద్ధరణ కవసరముగ ప్రతిక్రియను గనుపరుపకపోయిరి. అసహాయపక్షము వారిని నిందించెడి మితవాదులు, నిర్మాణరూపముగ సూచన నొక్కదాని నయినను గావించవలయును గద! అదృష్టమును నమ్ముకొనవలయునని జెప్పటకు ప్రత్యేక సమావేశ మవసరమా? చింతామణిగారు తమ ఆంత్యోపన్యాసమునందు మితవాద సూత్రములందు తమకు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదనియు, అధైర్యమునకు తావులేదనియు చాటుట వింతగాదు. సందిగ్ధ సమయ మరుదెంచి, ఏ విధముగ గమ్యస్థానము జేరవలయునని దేశమంతయు మిగుల ఆందోళన పడుచుండ, మితవాదులే విధమగు సలహా నీయక అంతయు సురక్షితముగ నున్నటువలె, సంతృప్తిని కనుబడిచిరి. తరుణ సమయమున వీరు తమ యసమర్థతను చాటిరి. స్వయంసహాయమే ముక్తిసాధనమని నమ్మెడి పక్షమే, దేశమును విపదశనుండి తప్పింపగలదని, ప్రాజ్ఞ లంగీకరింపక మానరు.

గుంపులను చెదరగొట్టుట

అల్లరిగుంపులను చెదరగొట్టువిషయమై రంగాచార్యులుగారు దెచ్చినచట్టముగూర్చి సెలెక్టుమిటీ సభ్యులు తమరిపోర్టునుబంపిరి. మెజారిటీయభిప్రాయము మిగుల సమంజసముగనున్నది. వేరొకసాధనము లేక, ఉత్తమతరగతి మేజస్ట్రేట్లు ఉత్తరువిచ్చిన గాని, తుపాకులను ప్రయోగించగూడదని, సామాన్యసూత్రమును విధించిరి. అట్టి మేజస్ట్రేట్లు లేనపుడు, పోలీసుఅధికారి జరిగినవిషయమును గూర్చి చేరువనున్న మేజస్ట్రేట్లకు దెలుపవలయును. గుంపును ముందుగ మందలించనిది, తుపాకుల ప్రయోగింప వీలులేదు. ఇందునుగూర్చి మేజస్ట్రేట్లుకు బంపెడి రిపోర్టుపల్లెకు దస్తావేజుగ నుండి, సాక్ష్యముగ బనికి వచ్చును. ఇందుక్రింద చర్యదీసికొనుటకు, దెబ్బలు దగిలినవారి బంధుగులకు హక్కుగలదు. మడ్డిమెను గారి కిట్టి విశాల సూత్రములు రుచింపలేదు. ఇవి తప్పని తమ భిన్నాభిప్రాయ ప్రకటనమునందు నివేదించిరి. వేరొక సాధనము లేనపుడు మాత్రమే తుపాకుల ప్రయోగవలయు నను సూచన వీరి కెంతమాత్రము సమ్మతముగ లేదు. మామూలు పరిస్థితులలో గూడ కాల్పువలయుననియే, వీరి యుద్దేశ్యము గాబోలు. కాల్పుకముందు మందలించుట గూడ సాధ్యపడదని వీరు దెలుపుచున్నారు. దెగ్బరిగిలిన వారి బంధుగులకు చర్యదీసికొను హక్కుండునో, అధికారుల కిబ్బందిగలుగునని వీరితలంపు. ఇట్టి సానుభూతిని, నిర్బంధశాసనములను నిర్మించినపుడు ప్రజల పట్ల వీరేలహాసో? కలనల్ క్రాఫర్డుగారు మడ్డిమెనుగారితో సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నారు. ప్రజలహక్కులను నిరాకరించుటలో, మడ్డిమెనుగారు మిగుల చొరవజూపుచుండురు. వెనుక సంస్కరణముల విషయమున నేమి, యీమార్గు ఆయుధ ప్రయోగము విషయమున నేమి, వీరొక్కరితిగ నే, ప్రవర్తించిరి.

మడ్డిమెను రిపోర్టు: ప్రభుత్వ తీర్మానము

మడ్డిమెను రిపోర్టుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాదించ బోయెడి తీర్మాన మితియన నున్నది. “సంస్కరణ విచారణసంఘపు మెజారిటీ రిపోర్టు కాధారముగ నున్న సూత్రములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపవలయుననియు, ప్రభుత్వ యంత్రాభివృద్ధి నిమిత్తమై అందు పొందుపరుపబడిన సిఫార్సులనుగూర్చి స్వరలో విచారింపవలయుననియు, ఈ శాసన సభవారు గోరుచున్నారు.” ప్రభుత్వ తీర్మాన మితియన నుండునని ముందే సూచించి యుంటిమి. మెజారిటీ రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ నిరాకరించుటయు, నిస్సారమును, నిరర్థకమును, ప్రజలకు అనంగీకారము నగు మెజారిటీ రిపోర్టు నామోదించుటయు జూత, ప్రజాభిప్రాయ మేతరున తృణీకరింప బడుచున్నవో యూహింపవచ్చును. అన్ని పక్షములవారును ఏకగ్రీవముగ నిరాకరించిన రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారికి కృతమయినది. శాసన సభవారి ప్రధమపర్యము, ప్రభుత్వ తీర్మానమును నిరాకరించుట యనుటకు సందియము లేదు. ఇందుకొరకు, మితవాద, స్వతంత్ర, స్వరాజ్యపక్షము లేకమగునని నమ్మెదము.

పిమ్మట విచారింపదగినది, ప్రజల భావికర్తవ్య మేమని? ఈ విషయమునగూడ రాజకీయపక్షము లేకమగునో, దేశాభిప్రాయ త్వరలో నెఱవేరక మానదు. కాని, అట్టి యనుకూలపరిణామమున కింకను ఆశగనుపించుట లేదు.

40 వ దేశీయ మహాసభ

సరోజినీదేవిగా రధ్యమురాలుగా

పెక్కురు సూచించిరి

స్వాగతసంఘ ప్రయత్నములు

కాన్పూరు, ఆగస్టు 29:—కాన్పూరునందు జరుగబోవు దేశీయమహాసభ క్రిందివారి కిట్లు వివిధరాష్ట్రములును సమ్మతులనిచ్చెను. “సరోజినీదేవి 12, బాబు అరవిందభూషణ 10, యన్. సి. కల్కారు 10, లాలలజపతిరాయి, వల్లభభాయి పటేలు, శ్రీనివాస ఆయ్యంగార్లు 4, డా॥ అన్నారి, దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య 2, నేల్ జమ్మలాయిబజాజి, మాలావా అగ్నిధీకలాం అజదు, మజారుత్ హక్కు, ప్రజాకీర్తి, రాజ గోపాలాచారి, పం॥ మోతీలాలుస్వపూ, పం॥ మదనమోహన మాలవ్యా, పి. సి. రాయి, రాజేంద్రప్రసాదు, గంగాధర దేశ పాండ్య, శ్యామసుందర చక్రవర్తులు 1.

స్వాగతసభ సెప్టెంబరు 15 వ తేదీని సమావేశమయి యధ్యక్షనిర్ణయము నేయుటకు నిశ్చయించెను గాన రాష్ట్రసంఘములన్నియు తమ నిశ్చయములను దెలుపు నొక్కపేరును వెంటనే సూచింపగోరుచు కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

స్వాగతసభయొక్క యుపాధ్యక్షత వహించుటకు బాబు భగవాద్వాసుగా రంగీకరించిరి. పనిచాల బాగుగా జరుగుచున్నది. స్థానికులు రు 25,000 ల నిమిత్తుల కింతవఱకు వాగ్దాన మొనర్చి యుండిరి. ఉపసంఘములకూడ తమ పనిని సాగించుచున్నది.

బుద్ధిమంతులు, ప్రాజ్ఞులు నగు స్వచ్ఛందసేవకులు వేయిమంది కావలయును. అటు లైచ్చికసేవకులు కాగోరువారు వెంటనే తత్సంస్థాధికారియగు జి. జి. బోగిగారికి వ్రాయవలెను హిందూస్థాన్ సేవాధర్మ ప్రధానకార్యదర్శియగు హడ్డికర్డుగారు సేవకులను దయారసేయ సహాయపడుటకు వచ్చుచున్నారు. స్వదేశసత్ప్రదర్శన మింతవఱకు జరుగనంత విశేషముగ జరుప నిశ్చయించినారు. రాష్ట్రముందుగల వివిధ పారిశ్రామికములను వారి ప్రదర్శనములు ముందుగా బంపుటకు గోరబడిరి.

పురపాలకసంఘము దేశీయమహాసభా కాలముందు నీటి సరఫరాకును, పరిశుభ్రతను గలుగజేయుటకు రు 15000 ల ఖర్చు నామోదించిరి తెలియుచున్నది.

కాశీ, ధర్మశిబాదు, జాన్పూరు మొదలగు జిల్లాలయందు పని విరివిగా జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సరోజినీదేవి నెన్నుకొనుట

కలకత్తా వంగరాష్ట్ర భాతీయసంఘము శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారికి రాబోవు కాన్పూరు దేశీయ మహాసభాధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

మడ్డిమెను నివేదికముపై చర్య

మెజారిటీ నివేదికము సంగీకరింపగోరు తీర్మానము

సిన్హ ఆగస్టు 29:—సెప్టెంబరు 7, 8 వ తేదీలందు సంస్కరణముల విచారణసంఘ నివేదికమును విమర్శించుటకు నిశ్చయింపబడినది. ప్రభుత్వ తీర్మానము సర్ అలెగ్జాండురు నడ్డిమెనుగారిచే ప్రతిపాదించబడును. అది యిట్లున్నది. “మడ్డిమెను నివేదికముయొక్క మెజారిటీ నివేదికయందలి సూత్రము సంగీకరింపగోరుచు రాజప్రతినిధి కీ సభవారు సూచించుచున్నారు. ఆమెజారిటీ నివేదికముందుగల మాతృకలను లన్నిటిని రాజప్రతినిధి విమర్శించి, ప్రభుత్వ సంస్థయందలి లోపముల సవనయించుట కూహింపబడిన వాటి నన్నిటి నమలులోనికి దెచ్చుట సూచించుచున్నారు”

దక్షిణభారత యునాని తిబ్బి మహాసభ

నిన్నటిదినము మదరాసునందు సమావేశమగుట

యునాని వైద్యవచారము

నిన్నటి ఉదయము 8 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి ముస్లిము ఉన్నతపాఠశాలావరణముందు నిర్వహించిన విశాల భవనములో దక్షిణభారత యునాని తిబ్బి మహాసభవారు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారి ఆధ్వర్యమున ప్రారంభమై యునానివైద్య వ్యాప్తి కొరకై కొన్ని ముఖ్యములగు తీర్మానములు గావించిరి.

సభాభవన మంతయు భిల్లాభరణ పతాకములతోడను, మస్లిము మతప్రసంగ వాక్యానలి ధిలకబాలముతోడ నలంకరింపబడినది. ప్రాచారాబాదు, లక్ష్మి, బొంబాయి మున్నగు ఉత్తర హిందూస్థాన ప్రాంతములందుండియు, దక్షిణదేశమునందుండియు పలువురు ప్రతినిధులు సభ కరుదెంచిరి.

ఖురానులోని దైవప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభింపబడినది. ముగ్ధస్థానాహేబుగారు(ప్రాచారాబాద్) గౌ॥పానుగల్లు రాజాగారి సగ్రాసనాధిపతిగ నుండుట కుపహాసించిరి. మహమ్మద్ యమ్. ఏ.యల్. యల్. ఓ. గాకిచే బలపరుపబడినపద పానుగల్లు రాజాగారి రధ్యక్షతవహించిరి.

అహ్వానము

అహ్వాన సంఘాధ్యక్షులకు ఖాల్ బిల్ హాకిమ్ అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబ్ గారు నానాప్రాంతములనుండి పలుఅహ్వానములను గమనింపక సభకరుదెంచిన ప్రతినిధులను, సభాసదులైనను స్వాగత మిడుచు యునానివైద్య మొకప్పుడు సర్వదేశములందును విక్సిత ప్రాముఖ్యమునుపడెనని బహుళవ్యాప్తి నొందియుండెననిపేర్కొనిరి. 1918 సం॥ మందు మదరాసు శాసనసభలో దేశీయ ఔషధాభివృద్ధి కు పద్రవకరమగు నొక బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడిన విషయము విశదమగు తెలిమే. దైవానుగ్రహమున ఎన్నియైతనింకములు గలిగినను దేశీయ వైద్యము నశించక ప్రకృతి వ్యాప్తి గావించుటకు సంతసము.

దేశీయోషధ ప్రాశస్త్యము

భారతవర్ష మందు యునాని, ఆయుర్వేద వైద్యవిధానములు దేశీయములుగ జేర్పబడుచున్నవి. మనదేశవాతావరణ పరిస్థితులను, మనశివుల దేశాత్యయములను నిరండు విధానములే ఆన్వయింపగలవు. జాడ్య నివారణమునకును, ఆరోగ్య సంరక్షణకును ఇదియే ప్రాముఖ్యములు కావున యునాని ఆయుర్వేద విధానముల నిష్పాటికంటె సెక్కుడు అభివృద్ధి గావించుట మన కర్తవ్యమని జెప్పవలసినది.

సభోద్దేశ్యము

ఈమహాసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేమన యునాని విధానముననుసరింపబడినవిధముల బహుళసమావేశమొక విధానమును విమర్శించి, ఆసత్యమును సంస్కరణ సాధనముల చేర్చించి, దేశమునందెల్లట విస్తరింప జేసి సహకారముతోడను కార్యదీక్షతోడను కృషిసల్పి యునాని వైద్యము సజీవమై యున్నదని ప్రపంచమునకు చాటుటయే.

ఉపేక్షాభావమును వర్జింపుడు

ప్రస్తుత మావహించియున్న తూర్ణింభావమును అలసత్వమును పారద్రోలి శ్రద్ధావహులై కార్యకూరులు గండు. మన యదృష్టము ఫలించినదో యన ఇచ్చితిమిదే ప్రభుత్వము వారును ప్రాచ్య శాస్త్రకళాధరణకు ప్రోత్సహ మొసంగ నుత్సహించుచున్నారు. అట్టి తిట్ ఈయవకాశమును బోనీక కార్యభారమును మనభుజస్పందనమై వైచికిని కృషిసలుపుట మనవిధి.

అధ్యక్షులు

పిదప అధ్యక్షులగు గౌ॥ పానుగల్లు రాజాగారు తమ యధ్యక్షోపన్యాస సంకల్పమున యునాని చికిత్సావిధానావశ్యకతను, శ్రేష్టతనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. యునానివైద్యవిధానము భారతదేశమందలి ప్రాముఖ్యమును పడెనని ప్రాచీనభారతవర్ష వైద్యవిధులందొకటి. అనువాతన పరిస్థితులకునునునటుల నీతివిధానమును సంస్కరింపవలెను. పాశ్చాత్యవిధానముందుత్తమములును, నవీనములును సంశయముల గ్రహించి వానిని మన సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ అనుకరింపవలెను. యునాని వైద్యద్రవ్యములు, మూలకములు మున్నగునవి మనజానిదేహాత్యయమునందే యేవిధముగ పనిజేయునో కనుగొనుట ముఖ్యము. దేశీయోషధవిధానములు జాతీయసంపదలు గావున వానిసంరక్షణ యభివృద్ధిలు ప్రతిదేశీయుని విద్యుక్తధర్మము. దేశమునందు చాలభాగము దేశీయచికిత్సనలనే రోగనివారణ యగుచున్నది.

ఆంగ్లేయ వైద్యమును కడకేవిధానమును పరిపూర్ణమని చెప్ప వలెను. కావున పను ప్రవిధానములందలి నూత్నాంశముల గ్రహించి పునర్యయము గావించుకొని ఈ యునానివైద్యమును దేశమునందెల్లట విస్తరింపజేసి యభివృద్ధి గావించుట సగ్గరి.

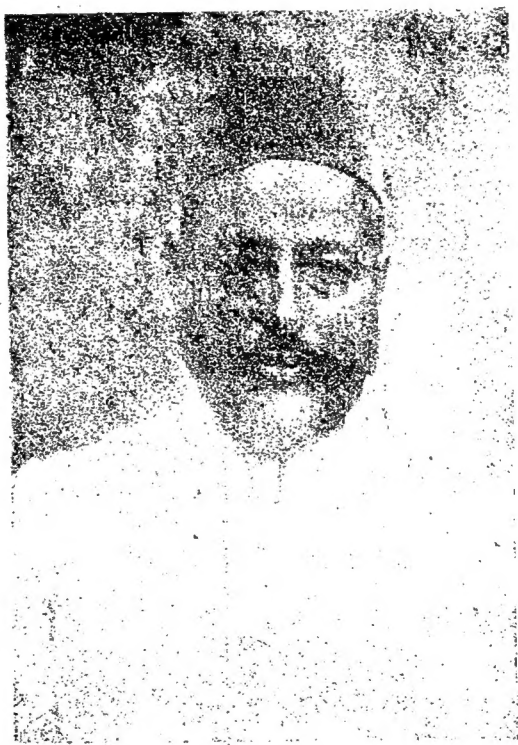
తీర్మానములు

మహమ్మదము షఫుల్ ముల్క్ హాకిం అబ్దుల్ హామీదు గారి అధ్యక్షతక్రింద మహాసభయం దామోదించబడిన తీర్మానములందు కొన్ని యిదిగి ననుమరింపబడినవి.

(1) సుప్రసిద్ధులను య శో కే షు లు న.గు (1) మాలావా అబ్దుల్ సు బాన్ సా హే బు, మోర్టీ ఆ హామీ అబ్దుల్ మజీద్ సా హే బు, మోర్టీ హామీ సయ్యద్ హుసేనుల్లా షక్రద్దీన్ సా హే బు షక్, హాకిమాత్ అబ్దుల్ రబాక్ సా హే బు, హాకింహుసేనుల్ సా హే బు గులాన్, గులాం ముహమ్మద్ సా హే బు షహీద్ గారుల వరదముల కీసభవారు లిం తిందురు వారికిటుంబులకు సానుభూతిని బిల్లుచేస్తారు.

(2) మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు దేశీయోషధ ప్రాశస్త్యమును అనుసరము గ్రహించి భారతదేశీయ వైద్యవిద్యా సంఘము స్థాపించినందుల కీసభవారు ప్రభుత్వమువారికి నెందనము లర్పించుచు ఏకాత్మకాలము కరాళాలగ జేయవలెనున్నాను.

(3) గౌ. పానుగల్లు రాజాగారు దేశీయోషధ విధానము లలరగ్గత శ్రద్ధవహించి వానియభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నందు లకు సంతోషించుచు, ముహమ్మదు నీట్టి సచారిత్రాసూయనే గన్పరతురని నమ్ముచున్నాను.

షఫుల్ ముల్క్, హాకిం అబ్దుల్ హామీదు గారు దక్షిణ హిందూదేశ యునాని తిబ్బి మహాసభాధ్యక్షులు లక్ష్మీపురపు తిబ్బికళాకాలము ప్రెసిడెంటుగారు

(3) ప్రభుత్వ దేశీయవైద్య పాఠశాలయందు యునాని శాస్త్రు జెందిన విద్యార్థులెల్లరకు ఉదయాభావయందు పాఠములు బోధింపబడుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(4) ప్రతిశిల్పాయందును ప్రజోపకారార్థము యునాని వైద్యనిలయములు స్థాపింపవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(5) రాజధానియందల స్థానిక పురపాలక సంఘముల వారకు తమ తమప్రదేశములందు యునాని వైద్యనిలయముల స్థాపింప గోరుచున్నాను.

(6) తిబ్బికళాకాలము రిగ్నయిజు జేయవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాను.

(7) మదరాసు కార్యరేషనువారు ఆస్పత్రివిజనములలో యునాని వైద్యాలయముల నేర్పరుపగోరుచున్నాను.

(8) యునానియున్ను దేశీయ ఔషధాభివృద్ధిక్రమే యునానిసంధులకై దేశీయ వైద్య విధాన సంఘమునకు తమ కృతజ్ఞత బిల్లుచున్నాను.

భిషగ్రత్న, డా॥ లక్ష్మీనతిగారు

7 వ తీర్మానముందు తిబ్బికళాకాలము ప్రభుత్వమువారు రిగ్నయిజు చేయవలె నను దానికి భూరగ విశ్వవిద్యాలయము వారు రిగ్నయిజు చేయవలెనను సమానము డా॥ ఆనంబులక్ష్మి పతిగా రుపహించుచు విద్యాసేకమగు విశ్వవిద్యాలయమువారు రిగ్నయిజుజేసిన ప్రభుత్వమువారు రామోదించి తీరుదురనియు, ఆయుర్వేదవిధానముందు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేద విద్యా, శిరోమణిపట్టులు నొసంగుట కాలో

చించుచున్నారనియు, వై పరీక్షల జరుపుటకు మదరాసు విశ్వ విద్యాలయమే ప్రథముముగ యుండగలవనియు, ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడున నే పరీక్షాధికారుల బోర్డుకంక్షను విశ్వ విద్యాలయము వారు నొసంగు డిగ్రీలు ఉత్తములునియు, విశ్వ విద్యాలయము చాలవరకు అధికారతరస్సయినందున మన విద్యాలయముల కనుగుణ్యమును నియమముల నేర్పరచుట కను వలసని పేర్కొనిరి. కావున ప్రభుత్వమును మాటను దీసివైచి విశ్వ విద్యాల నూమోదమును బడియ ప్రయత్నింపవలెనని కోరిరి.

సభ (నేడు) 31 వ తేదీగూడ జరుగెను. నిన్నటికి సభ ముగింపబడినది.

దిండిగల్లు పురపాలక సంఘోపాధ్యక్షునివై ఫోరరీనేరము

క్రిందికొద్దుల ప్రాసీడింగు రద్దుజేయుటకు పిటిషను

(వై కో ర్టు)

దిండిగల్లు పురపాలక సంఘోపాధ్యక్షుడును, అఫీషియే డింగు ఆధ్యక్షుడును నగు ఎస్. వి. రామస్వామి అయ్యగారు, పురపాలక సంఘ కార్యక్రమ నివేదికలందు తప్పుడు వ్రాతలు వ్రాసి ఫోరరీనేరమని గావించబడిన దావాలో క్రిందికొద్దుల జరుగుచున్న ప్రాసీడింగును రద్దుజేయవలసినదని గోరుచు ముద్దాయి ప్రాసీద్దునకుగావించిన పిటిషనునందు న్యాయమూర్తి జాక్సనుగారి రీడెనసున తీర్పుచెప్పిరి.

దిండిగల్లు సబ్డివిజనుల కోర్టునందు పిటిషనరుమీద క్రి. ప్రా. కోడు 218, 465, 466 సెక్షనులక్రింద రెండు ఫోరరీనేరము లారోపింపబడినవి.

వై రెండు నేరారోపణలలో నొకటి ప్రభుత్వమువారి చేరును మరియొకటి దిండిగల్లు కాస్ట్రపాలిటను క్లబ్బు సభ్యుడగు ఎస్. లక్ష్మీనాయుడు అను నతనిచేతను గావించబడినది.

ప్రభుత్వమువారు గావించిన ఆరోపణయందు, పుర పాలకసంఘాధ్యక్షుడగు ఎస్. వారాయణస్వామి అయ్యగారు రాసినామాను, దానును ఉపాధ్యక్షుడును 19-3-24 తేదీన జరిగిన సభయందు దరియజేసినవని కార్యక్రమనివేదికయందు అఫీషియే డింగు ఆధ్యక్షుడు ముద్దాయి అసత్యమును వ్రాసెననియు, అసలుఆరాసినామానుగింది సభయందు బిల్లుపడే లేదనియు ఆరోపింపబడినది.

రెండవకేసును బెచ్చిన లక్ష్మీనాయుడుగారు, మునిసిపలు సభ్యుడు 27-2-24 తేదీన పురపాలక సంఘసభయందు, దిండిగల్లు కాస్ట్రపాలిటను క్లబ్బు భూమిమీద హెచ్చుపన్ను విధించు విషయమున జరిగిన చర్చను గురించి అసత్యమును నివేదికమును వ్రాసెననియు, హెచ్చుపన్నునుండి కాస్ట్రపాలిటను క్లబ్బును విముక్తము చేయవలెనను ప్రతిపాదన కాస్ట్రపాలిటను క్లబ్బు సభ్యులగు 7 గురు సభ్యులచే గావించబడినదియు అధ్యక్షుడు నివేదికయందు వ్రాసెననియు నతనిచే నారోపింపబడినది.

వి. ఎల్. ఎతిరాజుగారు ముద్దాయియు, ప్రాసీద్దునందు పెటిషనురును నగు రామస్వామి అయ్యగారిచేత వ్రాసెననియు, ఈనేరములు, పిటిషనరును చిక్కులుపెట్టి బాధించుటకు దోహదపడినవనియు, నివేదికలందలి వాక్యములవలన ప్రజలకు త్రి నష్టము గాని గలుగలేదనియు అందుచే క్రిందికొద్దుల విచారణ నాపిజేయవలెనని గోరిరి.

న్యాయమూర్తి జాక్సనుగారు, ఈసమయమున కేసునం 2 ట్టి జోక్యమును గొంగురుననని తీర్పుచెప్పమన్నీయింటింగుజరుగుచున్నప్పుడు తొంగురలో తానువ్రాసిన నివేదికను తరువాత సరింతుకొనుట కట్టకుండు సంపూర్ణముగ సభికారముగలదనియు అట్టి సరణలు నేరములు గాబాలననియుబిలిరి. ముద్దాయికి 7 వత్సరముల కఠినశిక్ష విధింప ననకాశముగల ఇంతటి పెద్ద నేరముల క్రింద ప్రాసీద్దునకు ను జేయుటకు అనుమతి నొసగకప్రార్థన ప్రభుత్వమువారు. అతడు గావించిన సవరణలవలన పురపాలకసంఘసమావేశ కార్యక్రమమునకు భంగము గలిగెనా, అందువలన సెక్కున నష్టము గలిగెనాయని విచారించి నిర్ధారణ మొనర్చుకొనక పోవుట ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారు ప్రాసీక్యూషనున కనుమరించుచు గావించిన యుత్తరవును కోర్టులో దాఖలుజేసినయెడముద్దాయి చర్యలవలన గొగిన చెరుకేమా బిలిసి కొనుట కవకాశ ముండెడిది. చార్జీషీటు చేయునపుడు ఈవిషయములను క్రిందికొద్దులవారు గమనించెదనని నమ్ముచున్నాను. ఈ సమయమున, నీకేసునందు జోక్యము గొనజేసికొనను.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి సీసా జీవనసుధా సీసా 2 రూ. 2 రూ. దేహమునకు బలమును కాంతిని యిచ్చును. ఆయుర్వేదనిలయము, బెబినాడ.

మదరాసు వార్తలు

వీణ శ్రీకృష్ణగారి వీణపాట :—బుధవారము 2 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గం గోవిందప్పనాయక వీణ సాందర్యమహులలో మైనారు వీణ శ్రీకృష్ణగారి పాటకచేరి జరుగును.

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారివిందు :—దక్షిణ ఇండియా యానానితిల్లి సభ ప్రతినిధులకు డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద కళాశాలాధ్యక్షులు, సేతు సాయంకాలము 5 గం స్వగృహమునందు విందుసగుచున్నారు.

హైకోర్టు క్రొత్త వకీళ్లు :—జె. ఆర్. ఆశ్వారు నాయుడు, పి. శంకరన్ నాయరు, రిటైర్డ్ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టర్ గు వి. శ్రీనివాస రాఘవాచారిగారి నీ దినమున ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి సి. వి. కుమారస్వామి క్రాస్రీగార్ల చే హైకోర్టు న్యాయవాదులగు జేర్బుకొనబడిరి.

“ఖాదీగైడు” :—సబర్బరీ ఆశ్రమమునందు ఖాదీసంఘ పురైకర్తగారిచే ప్రకటింపబడిన “ఖాదీగైడు” అను గ్రంథము, విసుల యువయోగకరముగనున్నది. వెల పోస్టేజితోగలసి 7 అణాలుమాత్రమే. అఖిలభారత ఖద్దరుసంఘము, రాష్ట్రీయ ఖద్దరుసంఘములగుర్చిన ముఖ్యవిషయములు పొందుపరచబడి నవి. ఆంధ్రఖద్దరుబోర్డు సభ్యుల నామములును, ఖద్దరుల రాయారు జేయు విక్రయించు వారి నామములును ముఖ్యముగ ఖద్దరువిక్రయపు డిపాలిమెంటులను గలవు. అన్ని రాష్ట్రముల సమాచారమును సంగ్రహముగగలదు. ఖద్దరుసం దర్భిమానముగల వారైరియెదదను, యిట్టిగ్రంథమొకటి యుండుట యావశ్యకమని విన్నవించెదము.

విద్యా పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారి గానము :—విద్యా పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు నిన్నటి దినము తమగాననైపుణ్యమున కనుబడి, సభికుల నాహ్లాదపర చిరి. సభకు ఆంధ్రులయినను విశేషసంఖ్యలతో నరుదెంచ కుం డుట కోచనీయము. ప్రోటెలు లేకున్న పాటకుని కుత్సాహముం డదుగద! అయినను రామకృష్ణయ్యగారు నిరుత్సాహముజేందక తమధర్మమును యధావిధిగ నెరవేర్చిరి. సంగీతవిమర్శకులగు శ్రీని వాసయ్యంగారు ప్రభృతులు వినుట కరుచెంచుట, ప్రోత్సాహ కరము. ఫిడేలువాయిచిన, సుందరయ్యగుగారు, గడుమనోహర ముగ బరిచేసి, గాత్రపాటకునికి చక్కగ తోడ్పడిరి. మృదంగమును వాయిచిన పీఠంబర దేశాయిగారును సంగీతమాధుర్యమునకు సహాయపడిరి. ఇక ముందయినను ఆంధ్రప్రముఖులు ఆంధ్రగాయ కులకు ప్రోత్సాహమొసగి, చెన్న నగరమునందు వారి కర్తృత్వ సాస మొసగజేయుట విధి యని సూచించెదము.

రాకపోకలు :—ప్రభుత్వపు లామెంబరు గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు సేటిదినం ఉదయం కర్నూలునుండి చెన్న పురికి వచ్చిరి. ప్రభుత్వపు కంటి ఆసుప్రతి సర్జను కె. కె. నాయరుగారు ఆదివారం ఉదయం ఇంగ్లండునుండి తిరిగి చెన్న పురికి వచ్చిరి. సిలోను ఇమ్మిగ్రేషను కమిషనరు మేజరు నికల్స నుగారు సేటిదినం ఉదయం చెన్న పురికి వచ్చిరి. ఆంధ్రప్రతిక సంపాదకులగు కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆదివారం ఉదయం చెన్న పురికి వచ్చిరి.

గౌ॥ న్యాయమూర్తివెంకట సుబ్బారావుగారు వారి సతీమణితో తిరుమారుకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. కొచ్చిన దివాను రా॥ బి॥ నారాయణయ్యగారు నిన్న రాత్రి కొచ్చినవెళ్లిరి. పర్లాకిమిడి రాజుగారు నిన్న రాత్రి కురుప్పుం రాజుగారు మొన్న రాత్రి స్వగ్రామములకు వెళ్లిరి.

గుడివాడ శ్రీ కృష్ణవిలాససభవారు బందరు బుట్టయ్యపేటహాలులో 2-9-25 బుధవారం

రామదాసు నాటకమును ప్రదర్శించెదరు

మఖ్యప్రాతలు :—కరీరు పర్యతరెడ్డి రామచంద్రా రెడ్డి గారు, రామదాసు కవీలవాయి రామనాథకాస్త్రిగారు, కమల పుష్పలారి సంజీవరావుగారు.

సూలూరు సుబ్బారావు హత్య కేసు

విదుగురికి ఉరిశిక్ష వేయబడెను

29వ తేదీని కోయంబుత్తూరు సెషన్సుజడ్జి తీర్పుచెప్పెను

26 వ తేదీని ఫిర్యాదు పత్రమున ప్రభుత్వ న్యాయవాది కే. రాఘవేంద్రరావుగారు పగలు 11 1/2 గంటలు మొదలు సాయంకాలము 4 1/2 వరకును 5 గంటలవేపు వాదించెను. “2, 3 ముద్దాయిలను హత్యజరుగుటకు 15 రోజుల క్రితము హత్యదైన సుబ్బారావు దారుణముగా కొట్టించెను. 7వ ముద్దాయి ముత్తు గొండనుకు సుబ్బారావు తోట కొలుకు యియ్యనని నిరాకరించెను. వెంకటేశయ్యరు, నారాయణస్వామి అయ్యరు, కృష్ణ మూర్తి అయ్యరు, బాబు ఆచారి, శ్రీకంఠ అయ్యరు, అరుణా చల ఆచారి అను సాక్షుల విచారణవలన యీ విషయములు నిర్ధారణ యయ్యెనని ప్రభుత్వ న్యాయవాది నడిపెను. పోలీసు సూపర్వైంటుకు, డిప్టీ సూపర్వైంటును, ప్రాసిక్యూటెంసు సబు యున స్పెక్టరును గూడ వచ్చియుండిరి.

27 వ తేదీని ముద్దాయిల పత్రమున రావుసామెలు ఎం. వేణుగోపాలశిల్పగారు వాదించిరి. సుబ్బారావు స్నేహితు లందరును తుంటరులు. వారేపిర్యాడీల సాక్షులు. వారి సాక్ష్యము ను నమ్ముగూడదు. హత్యకు వారు తెలిపిన కారణము చాల దుర్బలమై నది. సాక్షు లందరును కుట్ర పన్ని దొంగ సాక్ష్యము చెప్పిరి. ఈసాక్షులు నిజముగా హత్య జరిగినపు డచటనున్నచో ముద్దాయిలపత్రమున చాలమంది వచ్చిరిని యీ సాక్షులే చెప్పిరిగాన వారు సాక్షులనుమాత్రము దెబ్బలు కొట్ట కుండ వదలివేసియుందురా? సాక్షులందరును ఒక్కరిగా చెప్ప లేదు గాని వారిసాక్ష్యము నమ్మవగినదిగాదు. అని న్యాయవాది సాయంకాలము 5 1/2 గంటలవరకును వాదించెను.

పిమ్మట జడ్జి కేసు సంగ్రహమును అసెసరులకు వివరించి చెప్పెను.

తీర్పు

ముద్దాయి లందరును హత్యనేరమును చేసిరిని వెంకట రమణ, నాగనాధంగార్లను అసెసరు లిద్దరును తెలిపిరి. 1, 2, 3, 4 ముద్దాయిలు నలుగురును కలసి సుబ్బారావును 2, 3 ముద్దాయిలు యిద్దరుమాత్రమే రామస్వామి అయ్యరును, రెం డవ ముద్దాయి ఒకడుమాత్రమే దొరసామి అయ్యరును చంపి రని సుందరరామయ్యరు, చంద్రశేఖరం, అను అసెసరు లిద్ద రును తెలిపిరి.

శిక్ష

1, 2, 3, 4, 5 ముద్దాయిలకు విదుగురికిని జడ్జి మరణశిక్ష విధించెను. 6, 7 ముద్దాయిల నిద్దరిని విడుదల చేయుటకు ఉత్తరువుచేసెను. చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చియుండిరి. ముద్దాయిలపత్రమున ముగ్గురు న్యాయవాదులు వాదించిరి. (ప్రత్యేక విలేఖరి)

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు

రైల్వేసంఘసభ

30 వ తేదీని కావలిలో జరిగినది

“కావలి” నిన్న సాయంకాలము యావభ జరిగినది. 1 కావలినుండి పామరకును, 2 కావలినుండి ఉదయగిరికిని, 3 ఊలపాలెమునుండి కనిగిరికిని, 4 పడుగుపాడునుండి కనిగిరి కిని యినువదారులను వేయింధుటకు సూచన జరిగినది. వీనికి లెక్కలను సిద్ధపరచుటకు ఒక ట్రాఫికుయిన స్పెక్టరును 12 మం ది గుమాస్తాలను నియమించుటకు అనుమతి యియ్యబడెను.”

కావలి పామర యినువదారిని వేసినచో చాల లాభ ములున్నవి. 1 మోపాడు ప్రాజెక్టుకు చాల అనుకూలించును. ఈప్రాజెక్టు నిమిత్తము దొరలేసమువారు 50 లక్షలను వ్యయపర చిరి. 2 చింతలదీవిసేరి (ఫారెస్ట్) కి గూడ చాల లాభించును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడినచో యీసేరివ్యవసాయ కళా శాలగా మారుటగూడ వసతికలదు. 3 ఈయినువదారిని కంబు దోర్నాలు కనుమలగుండ గుంటకులు, లెజవాడ, బొంబాయి, మద రాసు, యినువదారులతోగూడ చేర్చవచ్చును. 4 ఈదారిలో వరులు విస్తారముగా లేవు. ఈదారియొక్కటే మిక్కిలి ఉప యోగకరమైనది. దీనినిగూర్చి కే. నరసింగరావుగారు సూచన చేసి చాలవేపు దీని లాభములను వివరించిరి.

(ఒకవిలేఖరి తలచివార్త.)

వాతావరణస్థితి

1925 నం॥ ఆగస్టునెల 31-వ తేది సోమవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గోపాలపురం, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, నేలము, కోయంబుత్తూరు, తిరుమనాపల్లి, నాగపట్టణము, మధుర, పాంబుక్, తిరునల్వేలి, తిరువేంగళము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగళూరు, తెంగుపూరు, మెదకార, కొడైకనాల్. Rows show various weather and temperature data for these locations.

సర్కారులు :—వర పాతము స్వత్రాయున్నది విశాఖ పట్టణములో 1.27, గోపాలపురంలో 0.96 “కాకినాడలో 0.20” వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. మచిలీ పట్టణములో ఆర్ద్రతతక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 8, మచిలీపట్టణములో 5 1/2, గోపాలపురంలో 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్, బళ్లారిలో ఆకశము నిర్భలముగనే యున్నదన వచ్చును. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి. శీతోష్ణశీతి సమాన ముగ నున్నది.

కర్నాటకము :—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల తక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి మద్రా సులో 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 8 డి గ్రీలు ఎక్కువ.

సర్కారులందును, పడమటితీరమున ఒక మోస్తరుగ వరియవచ్చును. తక్కినచోట్ల స్థానికచినుకులు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు, వాతావరణకాస్త్రిజ్ఞుడు.

తెనాలి డిస్ట్రక్టు మునసబ్ కోర్టు

షెడ్ O. P. No. 39/1925

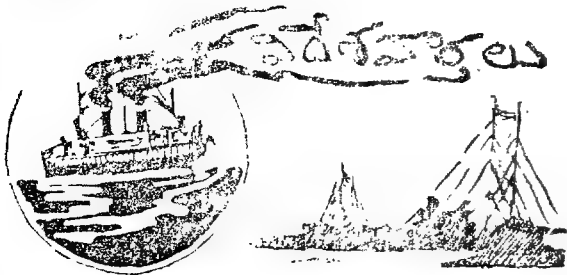
పిటిషనరు :— సూర్యదేవర వెంకటకృష్ణయ్యగారి భార్య దుర్గాంబ సా॥ తుమ్మపూడి.

యె డి రి

రెస్పాండెంటు :—సూర్యదేవర అచ్చయ్యగారి కుమార్ తు సీతారామయ్య సా॥ తుమ్మపూడి.

పిటిషనరు భర్తయొక్క సూర్యదేవర వెంకటకృష్ణయ్య గారికి పోలవరపు కోనయ్య వల్లరాలు యివ్వఁజనిన ప్రాంపరీ కొటు బాకీ నిమిత్తం వెంకటకృష్ణయ్యగారు చనిపోయిన తర్వాత యీ కోర్టులో ఓ. యస్. 174/1925 దన పిటిషను దావాచేసి సక్సెస్ ఫుల్ సర్టిఫికేట్టు నిమిత్తం యీ సెంటరు పిటిషన్ దాఖలుచేసుకునియున్నది. కోర్టువారు. డి 20-9-1925 తేది హీరింగు వాయిదావేయవచ్చును. కనుక ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు ఆరోజు కోర్టువారితో వచిచేసుకొనేద.

వెద్దిభొట్ల వెంకటాచలదత్తారావు బి. పి. డి. ఎల్. హైకోర్టువారి.

పటేలుగారి ఎన్నిక

మెట్ట ప్రభుని విమర్శన

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఆగస్టు 30:—అబ్దుల్ హక్ షాహి మెట్టను గారు పటేలుగారి ఎన్నికనుగూర్చి ఇట్లు ఖామర్చించిరి:— మార్పు ఆశ్చర్యముగ గల్గినది. పటేలుగారి జీవితచర్య వింతయయినది. పిడివాదము జేయువాడు, చపలచిత్తుడు, ఎదురాడిన వారిని అనుమానించక భేదించి ఘంటాపథముగ ఘాటుగ మాట్లాడువాడు. స్వరాజ్యవాదులు ఎంతవరకు పటేలుగారిని అనుసరించెదరో జెప్పజాలను. అందరి ఎడల నిష్పక్షికముగ నుండెదనని పటేలుగారి రన్నను పూర్వము మరెవరైనా ప్రయోజనము లేదు.

జాతీయాభ్యుదయము

స్త్రీలు మేలిముసుగు

దీసివేయవలెను

యూరపియను దుస్తులవలన

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ముస్తఫా కెమాలుపాషా

కాన్స్టాంటిన్ పోలు, ఆగస్టు 30:—నాగరకమునకు, జాతీయాభ్యుదయమునకు యూరపియను దుస్తులవలన. తప్పక ఉండవలెననిరి. స్త్రీలు మేలిముసుగును దీసివేయవలెను. ప్రపంచమును తమకన్నులార జూడవలెనని కెమాల్ పాషాగారు పర్యవసించిరి.

మాస్కో విచారణ

సైనికసరకులను అపహరించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మాస్కో, ఆగస్టు 30:—సైనికసరకులు గిడ్డంగిలో సైనికాధికారులు కొందరు సరుకులను దొంగిలించి అపహరించినది. 4 రోజులు విచారణజేసి 9 నుండి ఉరికి, 88 నుండి 10 దేండ్లు వరకు శిక్షను విధించిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

బ్రిటిషు నావికులు పనిజేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

కేప్టౌన్, ఆగస్టు 30:—బ్రిటిషు నావికులు నౌకాళయ విధులను నెరవేర్చుచున్నారాని సముద్రములోనికి నౌకలను గొంపోజాలనుచున్నారు. ఈలోపుగ మొక్కజొన్న ముగ్గుగునవి గట్టుగ నిలబ బడిపోవుచున్నవి. విదేశనౌకలలో ఎక్కించు చున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా నౌక సమ్మె

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బ్రిస్బేన్, ఆగస్టు 30:—ప్రభుత్వమునకంతకును ఇబ్బంది అపారముగ నుండుటయేగాక పంచదార పరిశ్రమకు చాల నష్టముచున్నది. వేలకొలది టన్నులు చెలుకులు కుళ్లిపోవుచున్నవి. దీనికి కారణము 18 వేల రైల్వేపనివాండు సమ్మెగట్టుటయే.

యువరాజు సంచారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బొంబే, ఆగస్టు 30:—యువరాజుగారిచట అగుటచే సగరమంతయు ఉత్సాహముగనున్నది. ఆంగ్లో ఆర్జంట్లనులు గుహ్యధానములను వెల్లడియినటులు జూపుచున్నారు. 400 మందికి బ్రిటిషు సంఘమువారు యవరాజు గౌరవాధము విందొసగిరి.

జపానులో తుపాను

వరదలు, కొండలు జారి కూలుట

గొప్పనష్టము

టోక్యో, ఆగస్టు 28:—భయంకరముగ తుపాను వీచుటచే వరదలు, ప్రవాహించెను కొండలు జారిపడెను. 18 గురు చనిపోయిరి. 9 గురు క్షతగాత్రులైరి. టోక్యో, యోకహమా గొప్పనష్టముగలెను.

25,000 ఇండ్లు వరదలో మునుగుట

7 గంటలు కుంభీపాతముగ దిమ్మరించుట

టోక్యో, ఆగస్టు 28:—వేలకొలది ఇండ్లు వరదలో మునిగెను. టోక్యో ఏకాకిగనున్నది. రాకపోకలు, వర్తకము చాలవరకు ఆగిపోయినవి. ఇంటిరియలు హోటలు క్రిందిభాగ మంతయు నీటిమయమై అందున్నవారు వేరొకచోటుకు బోవలసివచ్చెను. పట్టణములో వీధులన్నియు రెండుమాడు అడుగులలోకు నీళ్లతో మునిగినవి. కొండ జారిపడుటచే ఇద్దరు బాలురు చనిపోయిరి. రాజమందిరముమట్టా నున్న కందకములో మోటారుబండి బతుటచే నలుగురికి ప్రమాదకరముగ గాయములు తగిలినవి. యోకహమా మరితర పట్టణము ఇదే నష్టముల పాలైనవి. వర్షము ఇప్పుడు తగ్గినది. నీరు తగ్గుచున్నది.

యుగ్లోసావియా వర్ష పాతము

వియన్నా, ఆగస్టు 28:—దేశపు శిఖరమునుండి రాళ్లన్నియు కూలిపడుటచే ఒకడు చనిపోయెను, ఒకచెల్లె నిలువెల్ల మేళ్లతో కూలుటచే ఇద్దరు చనిపోయిరి. పడవ బోర్లబడుటచే ఆరుగురు చనిపోయిరి. ఈ ప్రమాదములు వర్ష పాతముచేగలెను. పడుగండ్లు పడుటచే ద్రాక్షతోటలో పండ్లుఅన్నియు పాడైనవి. నుడిగాలిగూడ దీనికి తోడ్పడినది.

రిపుల సంకులము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 28:—మరాఠో పోరాటములో సైన్యము శ్రేంచి సైన్యములన్నిటికిని మార్షలు పెట్టెయినగారు సర్వసాధికతయను వహించెదనని అధికారులు ప్యారిస్లో ప్రకటించిరి.

మానిస్తన్ సోదరుల ఆస్తి విక్రయము

రాయబారములు అనుకూలముగ జరుగుట

బెర్లిన్, ఆగస్టు 28:—మరాఠోలో మానిస్తన్ సోదరుల ఆస్తి విక్రయమును గూర్చి రాయబారములు అనుకూలముగ జరుగుచున్నవి. ఆంగ్లో ఆమెరికను వర్తకసంఘమువారికి విక్రయించుచున్నారు. అతిరహస్యముగ సంగతులు జరుగుచున్నవి బ్రిటిషు జర్మను విదేశాంగ కార్యాలయమువారికి ఏసంగతులను గూడ తెలుప నిరాకరించిరట. సోదరులు రాయబారముల అనుభవముచే వారికి బొప్పికట్టినదట.

ఇంగ్లాండు, న్యూయార్కు, దక్షిణ ఆమెరికాలోగూడ వీరి యాస్తిని విక్రయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బొగ్గు విచారణ సంఘాభ్యుదయము

సర్ హెర్బర్టు శ్యామ్మూలుగారు

లండన్, ఆగస్టు 26 రాత్రి 1/15:—బొగ్గు విచారణ సంఘమునకు అగ్యతులుగ హెర్బర్టు శ్యామ్మూలుగారు నియమించబడిరి.

సలోనికా మైదానము

అమెరికనులు స్వాధీనముజేసికొను విధానము

వీధెన్సు, ఆగస్టు 28:—సలోనికాలో సరస్సులు, బురదకాల్వలను నీరులేకుండ జేసి వ్యవసాయము చేయుటకు లండన్, న్యూయార్కు బ్యాంకరులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కల్ట్రాప్టు నిన్ననే సంతకమైనది. యుండరు నదిలోగూడ పని జరుగును. నీరును తోడించెదరు. 300 చతురపుమైళ్లను వ్యవసాయము నిమిత్తము స్వాధీనము జేసికొనెదరు. ఈభూమిసంతెను నీటి పారుదలచే సాగుజేసెదరు.

సమీప ప్రాచ్యదేశములో ఇంత గొప్ప కల్ట్రాప్టును ఎప్పుడును ఎఱుగవలెనున్నారు. 5,20,000 హెనులకు శివ్వా కొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా నావికుల సమ్మె

ముగియునటులుండుట

ప్రత్యేకపు పోలీసుదళమును నియమించు బిల్లు

మెల్బోర్న్:—ప్రవాసమునకు సమ్మెకు నాయకులగు వామ్, జోయ్స్ సెక్ గార్లనే బంపెదనని హెరాల్డుపత్రిక తెలుపుచున్నది.

నావికుల సమ్మె అంతరించుచున్నటుల నూచనలు గన్పించుచున్నవి. సమ్మెతో తమకు సంబంధములేదనియు ఆదంతయు బ్రిటిషు నావికులతోనే బురుకొనబడుచున్నదనియు బ్రిటిషు కవున్సిలువారనుచున్నారు. బ్రిటిషు పనివాండు నడుపు నౌకలన్నిటిని నడుపుటకు స్టీవింగరుల కూలీలను బృతాంలు ఓడ కొని తెచ్చెను. నావికుల సమ్మె సందర్భములో ప్రత్యేకముగ పోలీసుని నియమించుటకు బిల్లును ప్రవేశ బెట్టెదనని బ్రూసుగారు సెనెటులో డెలప కలవర ముదయించెను. కార్మికనాయకుడు చార్లటన్ గారు ఆట్టి బిల్లు నెంతమాత్రము ప్రవేశపెట్టరాదనిరి. న్యూ సెథువెల్పు ప్రభుత్వమువారు ఆందోళనకారలను ప్రవాసమున కంపుటకు కామన్వెల్టు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడనందున ప్రత్యేకముగ పోలీసున నియమించు విషయమై ఆలోచించుటకు సెనెటు ప్రత్యేకముగ రేపు సమావేశమగును.

తుదకు పోలీసుబిల్లును ఆమోదించిరి. పోలీసువారు కాంతి స్థాపకులని పిలువబడుదురు ల్యాంగు ప్రధానామత్మని బ్రూసుగారు ఖండించిరి. అతివాదులచేతులలో చిక్కుకొనగూడదని కార్మికపక్షము వారునావికులతో జెప్పిన నీ కష్టమంతయు ఉండదనిరి సమ్మెదారులు సమ్మె సాగవలెననే తీర్మానించిరి, ఏకగ్రీవముగ.

యూనియనులో జేరని వారిని కార్మిక నాయకులు దూరుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—ఫ్రెయ్కో యూనియను, నేషనలు సెయిలర్సు యూనియను అగ్యతులగు హావిలసు విల్కొ గారిట్లు ట్రెయ్యునట్రికను (వాసి ?)

ఆస్ట్రేలియా ట్రేడ్ యూనియనుస్థలగు సోదర ట్రేడు యూనియను సభ్యులారా, ఆస్ట్రేలియా రేవులలోనున్న బ్రిటిషు నౌకల నావికులను సమ్మెగట్టునటుల వాళ్లు జోయ్స్ సెక్ గార్లు జేయుట యూనియను యుద్ధమునకు విరుద్ధము కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములతో. ప్రవర్తించునటుల తెలియుచున్నది. వారు ట్రేడ్ యూనియను యుద్ధమును జంప సమకట్టిరి.

యూనైటెడ్ కింగ్డం రేవులలో ఆస్ట్రేలియా వేతనములకు సరియగు వేతనములను ప్రవేశబెట్టగలమునకొనుట వాళ్లుగారి అవి వేతనమును జాటుటయగునగాని వేరొకటిగాదు. బ్రిటిషు రేవులలో ప్రవేశించు విదేశ నౌకలవారు తక్కువ వేతనముల నీయనిచో వాళ్లుగారు సాధించగలరు. వాళ్లుగారు ఆతని బృందమును ఈసమ్మెను విదేశ నౌకలవారి వల ప్రయత్నించుకో తెలియకున్నది. బ్రిటిషు నౌకలలో ఇచ్చువేతనములకంటె సగము తక్కువ వేతనములకు విదేశ నావికులు పనిజేయుచున్నారు. మన నౌకలు వందలకొలది పనిలేక పడియున్నవి. విదేశ నౌకలు మన సరుకు నూటికి 60 చొప్పున గొంపోవుచున్నది.

అందుచే ఆస్ట్రేలియను ట్రేడ్ యూనియనుస్థలు వాడు మున్నగువారి మాట విని బ్రిటిషు నావికులు మోసపోకుడని చెప్పవలెను. యూనియనులో జేరని వారు ఇంగ్లాండులో నున్న కమ్యూనిస్టుల సహాయముతో ఈకష్టములను దెచ్చిబెట్టుచున్నారు. మంచివేతనములకు వారు పోరాడుటలేదు. వీరియుద్దేశ్యము యూనియనుసభ్యులను విడదీయుటకేగాని వేరొకటిగాదు. వీరిస్థానే తాము ప్రవేశించి ఆవేతనములను తామే దీసికొనుటకు ప్రయత్నించుగాని వేరుగాదు. అట్టివారితో నేను 40 సంవత్సరములనుండి అనుభవించుచున్నాను. వారిసంగతి నాకుతెలియును. నేను మోసపోవువాడనుగాను. మనబ్రిటిషునౌకులు పనిలేక పడియుండ విదేశ నౌకలు మనరేవులలో సరుకును గొంపోవుచున్నవి. వేలకొలది బ్రిటిషుప్రజలకు పనిలేక బాధపడుచున్నారు. వాళ్లుగారు ఆతని అనుచరులును బ్రిటిషునౌకా వ్యాపారమునంతను తగలబెట్టుటచిరి. వాళ్లు అనుచరులు తమఉద్దేశ్యమును నెరవేర్చుకొన్నచో బ్రిటిషు నావికులను జూచువారెవరు?

(సంతకము) జె. హావిలసువిల్కొ.

చీనా రషియాసభ

పికింగులో ప్రారంభమగుట

పికింగు, ఆగస్టు 28:—నేడిచట చీనారషియాసభ ప్రారంభమైనది. కారకాసుగారు ప్యాంక్ నేనానిని గెలిసికొనును. సభ సంతృప్తముగానే జరుగును. మాస్కో నుండి కారకాసుగారు తిరిగి వచ్చువరకు సభ ఆపుజేయబడును.

ఇంకొక నావికుల సమ్మె

కర్చమలో విషమావస్థ

సమ్మె వ్యాపించవచ్చును

కేపుటపున, ఆగస్టు 28:—నావికులసమ్మె పరిస్థితులు చాల భయంకరముగా నున్నవి. సమ్మెకనుకూలముగనే బ్రిటిషు నావికులు సభలను జేయుచున్నారు. వీరి మొత్తము ఆలకించినచో దక్షిణ ఆఫ్రికాకేపుటలో అన్నిటియందును సమ్మె లేకుండును. సోమర్సెట్ ల్యాండు మొయిలుపడవ 'ఆముడెక్కా' కిలు'ను ఆపుజేసిరి.

సభ వ్యవహారము

కేపుటపున, ఆగస్టు 28:—సమ్మెను పరిష్కారము జేయుటకు జరిగినసభలన్నియు నిరర్థకములాయెను. ఇంకొక విధముగ ఏమిజేయుటకును వీలులేక స్థానికనాకా సంఘములు కొట్టుకొని పోవుచున్నవి. ఇంగ్లండులో తాము సంకేతముజేసి ఒడంబడికను జేసికొంటిమనియు దొమినియను పోర్టులకు పోవుటకును అక్కడ తమమాటను సాగించుకొనుటకును వీలుగననిరి. వారింగ్లండు జేరు వరకు ప్రాంతజేతనులను ప్రకారము ఇచ్చిన ఈవిక్కు లేలననిరి. వారికి కళంకము నాపాదించకుండ వదిలిబెట్టవలెను. ఇద్దరిచట కిషితులేరి.

హరిజాగుగారి తంతి

డర్బన్, ఆగస్టు 29:—ఆరుండు నాకాసంఘమువారిని సమ్మెలో జేరునటుల బల్లగాలు నావికులు జేయగలిగిరి. బ్రిటిషు నావికులు తమంతటామే సంకల్పించుకొనిరి. వారి నెవరును దక్షిణఆఫ్రికాలో పురిల్పలేదనియు హెర్జిజాగు నేనాని తంతి నంపిరి.

వినువాయిన పర్వతము బ్రద్దలగుట

నేటిల్లు, ఆగస్టు 28:—వినువాయిన అగ్నిపర్వతము మరల బ్రద్దలగుచున్నది. కాని అంత ప్రమాదముగ నుండవని ప్రత్యేక నిపుణులు అనుచున్నారు. పరిస్థితులు మారుటచే పర్వతము ఇల్లున్నది గాని అంత ప్రమాదకరముగ యుండజాలదనుచున్నారు.

వెంబీ ప్రదర్శనము

ఆస్ట్రేలియా విచారించుటకును, ముందుపనిని ఆహ్వానించుటకును ఒకసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. దానికధ్యక్షునిగ జె. హెచ్. థామస్ గారుండవలసిరి.

విమానములు డికోనుట వైమానికోద్యోగులు హతులగుట

లండన్, ఆగస్టు 28:—ముగ్గురు వైమానికాధికారులు చనిపోయిరి. ఒకనికి గాయములు తగిలెను. క్యాంబ్రిడ్జిగర్ రెండువిమానములుగూడ డికోనుటచే ఈయన భయపెట్టెను.

లండన్ నరుకుల వ్యాపారము

గొప్ప ఎత్తు

లండన్, ఆగస్టు 28:—లండన్ నాకాశయములలో సభకులను గొంపోవుటకు రైలుమార్గములను భుగర్చునుండి వేయుచున్నారు. దీనికే 32000000 పౌనులను ఖర్చుపెట్టుటకు ఆంగ్లో అమెరికనులు ఏర్పాటుజేసికొనిరి. పెద్దపెద్దరైల్వేలపై నీలు ఆహ్వానించుచున్నది. ఇదివరలో పోయినవర్తకము పూటుకొని లాభము గల్గుననుచున్నారు.

కనడా అపీలు

ప్రివీ కవున్సిలు

క్రాంత నిబంధనలు

విన్నిచె, ఆగస్టు 29:—ప్రివీ కవున్సిలుకు ఇకమిదట జనవరినుండి దొమినియను కోర్టు ఉత్తరపుగాని, మంత్రివర్గము వారి ప్రత్యేక అనుమతిగాని యున్నచో ప్రివీ కవున్సిలుకు అపీలుజేసికొనవచ్చును, లేదా వీలులేదు. ఇకమిదట దీనివలన ప్రివీ కవున్సిలుకు అన్ని అపీలుండవు. ఈ కొద్ది అపీలుగూడ రాజ్యాంగవిధానమునకు సంబంధించియుండును. ముఖ్యమైనకేసు లలోనే అపీలుజేయుటకు వీలుగనటుల కనడా కోర్టుల తోడ్పడవలెనని క్యాన్ గారనిరి.

ష్యాంగుహా పరిస్థితులు

హ్యంగుహా, ఆగస్టు 28:—జాను మొదటి తేదీని ప్రత్యేక శాసనములను ప్రయోగించిరి. ఆ ఆననము తీరినవని ప్రకటించిరి.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘ

సంస్కరణ సమావేశము

సన్ధానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

విద్యాగారి రామాభాయి నీల్ కాంతగారి

అధ్యక్షకోపన్యాసము

పునహా, ఆగస్టు 31:—పునహానగరమందలి నేవాసదన సంఘముయొక్క హాలునందు బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘ సంస్కరణసమావేశము నేడు ప్రారంభమయ్యెను. జాతీయగీతము లతో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సన్ధాన సంఘాధ్యక్షులగు జి. కె. దేవధారుగారు అరగంటసేపు ఉపన్యసించిరి. మహారాష్ట్ర దేశముందు ప్రసిద్ధివహించి మిగుల ప్రఖ్యాతిగాంచిన కీర్తిశేషులగు రామకృష్ణభండార్కారు గారిని దేవధారుగారు మిక్కిలి ప్రశంసించిరి. భారతదేశమందు ముఖ్యముగ మహారాష్ట్ర, భూర్రరదేశములందు వర్ణాశ్రమధర్మములు మిగుల దుర్భితయం ధున్నవనియు, దేశసంఘాభివృద్ధికి మిగుల ఆటంకముగ నున్నవనియు దేవధారుగారు నుడివరి. ఇంత వరకు యీవిషయమై జేయబడిన ప్రయత్నముల వివరించి, సంస్కరణవాదులు ఆర్భాటముజూపక మెల్లగ గావించినప్రయత్నము లిప్పుడిప్పుడు ఫలస్ఫుటుమునకు వచ్చుచున్నవనియు, దేశీయుల చిత్తసంస్కరణమునవారు జేయగలిగినయు సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుడు నొక్కితెల్పెను. "కేవలము అడ్డుపెట్టవలయు నను అభిప్రాయముతో సంఘసంస్కర్తలు శాసనసభల సహాయము మూలమున గాంచు చట్టములను బ్రతిఘటించుట నాకు మిగుల ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. సంఘ సంస్కరణుల యొడ రాజకీయ, మత, శాఖాభేదములను వర్జించి, ఉదాత్త భావముతో సమన్వయ బరిష్కారము చేయ బ్రయత్నించవలయు నని నేను గోరుచున్నాను. రాజకీయములకు సంఘసంస్కరణము తోడుగ నుండరాదు. సంఘసంస్కరణమునకు ఆశయముగలదు. జాతీయాభివృద్ధి, జాతీయ సంఘీభావము, సంఘ సంస్కరణముల ఆశయములు అంతయుకాదు. మానవజీవయే సంఘసంస్కరణ ఉచ్యమ ముఖ్యోద్దేశము. మానవ కల్యాణాభివృద్ధియే దాని గమ్యస్థానము, కాబట్టి అన్ని పార్టీలుగాని, సాంఘికపార్టీలుగాని, రాజకీయ పక్షములుగాని, పవిత్రముగ సంఘసంస్కరణ వేదిక యందు కలసి మానవ శ్రేయోభివృద్ధికిని లోకకల్యాణమునకును బాటుపడవలయును" అని సన్ధానసంఘాధ్యక్షులు దేవధారు గారు గంభీరముగ బల్కి విరమించిరి.

భారత శాసనసభ

నేటి సమావేశమందలి చర్య

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—నేటి శాసనసభ ప్రభుత్వవిల్లులు, శాసనములు మొదలగువాటిని చర్చించుటయందు గడచినది. మొదట ప్రశ్నోత్తరములలో సంస్కరణముల నివేదికపై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు దీసుకొనబడినవిగాని యవి ప్రచురింపఁ బడనేరవని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమునుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

పల్లెకు సర్దిగుసంఘ సభ్యులకేర్లు, వారి హక్కులు మొదలగువాటినిగూర్చి ఈసభయందు చర్చింతురాయని యడుగఁగా దేశీయ సభ్యులకు లీకమివనుపై నీసభవా రిదివఱకే చర్చించిరిగాన దీనిని సభయందుంచుటకు ప్రభుత్వ మలోచించు నివేదన చెలిపెను.

ఆస్ట్రేలియాలో భారతీయులకు పౌరసత్వపు హక్కులకు శాస్త్రీగారచటకు బోయినపుడు గోరినట్టిచ్చుటకు ప్రభుత్వ మంగీకరించినదియు, కానికొనులందు, పశ్చిమాస్ట్రేలియా ప్రాంతములందు నుండవని భోరుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

అండమానుల నికమందు ద్వీపాంతరవాసశిక్షల కుపయోగింపబడవనియు, మూడు 1600 మాస్టాలు వారికోరికపై ననే బంపబడుచున్నారనియు, చాలమంది ప్రస్తుతము శిక్ష ననుభవించుచున్న వారుగూడ నచ్చటకు బోవువమని వ్రాయుచున్నారనియు, మదరాసు శాసనసభాభ్యంతరము గమనింపఁ బడినదనియు, సమంజసముగ నుండు యభ్యంతరములున్నచో నాటి నాలోచింతుననియు, కాని ప్రస్తుతమేమియు గాన్పించుటలేదని దేశీయసభ్యుడు సమాధానమిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

ప్రివీ కౌన్సిల చారణి

మరణించుట

సుప్రసిద్ధ పత్రికాప్రచురణియగు మేరీప్ర్యాంసెస్ బిల్లింగ్ ట్ అనునామె లండనులో 29 తేదీని దివంగతురాలయెను.

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—బంగాళాఖాతముపై గల పల్లని డిప్రెషను నేటి ఉదయమున ఉత్తరముననుండెను. మధ్యరాష్ట్రములు, సంయుక్తరాష్ట్రములు, ఉత్తర మదరాసు తీరము లందును విస్తారముగ వర్షముగలుగజేసెను. బర్మా, ఈశాన్య యిండియాలందును వర్షము మరుకుగా గురియుచున్నది. బర్మా, ఉత్తరము, తూర్పు సంయుక్త రాష్ట్రములు, మధ్యరాష్ట్రము లు, మళయాళము, ఉత్తరమదరాసు తీరములందు సర్వ సాధారణముగ వానగురిసెను. అస్సాము, బెంగాలు, బొంబాయి, దక్కను, కొడగులం దచ్చులచ్చుల వానగురిసెను. తూర్పు పంజాబు, తూర్పు రాజపుత్రానామ, ఆగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వానగురిసెను.

మెర్క్యూ, డెమండుదీవి క్యాప్రస్, మోన్యా 1½, మోక్సేను అక్వాట్ 2, తేజపురం 1, బర్హవాను 1½, బాలిసూరు, నయదుంక, లక్ష్మణపురం, ముక్తేశ్వరం 1, దూర్గి-2, మహ్నీరీ, సాగరు 4, నాగపురం 1½, జగదల్ పురం 3, పాచివాం, కలింగపట్టణం, గోపాలపురం 1, విశాఖ పట్టణములందు 1½ అంగుళముల వర్షముగురిసెను.

నూచన:—ఉత్తరమదరాసు తీరమందు వర్షము గురియుట లెరగును. అస్సాము, తూర్పు బంగాళములందు హెచ్చుగ వానగురియును. (అ. ప్రె.)

మదీనా విధ్వంస మబద్దము

బినునాదుగా రంపిన వార్త

భారతప్రభుత్వ మిచ్చిన సమాధానము

సిమ్లా, ఆగస్టు 31:—నేడు భారతశాసనసభయందు సర్ ఫరజత్ హుస్సేనుఖానుగారు మదీనా విధ్వంసములను గూర్చి ప్రశ్నింపఁగా సర్ డెనిస్ బ్రే గారిట్లు సమధానమిచ్చిరి. "జెడ్డాలోని చక్రవర్తిగారి ప్రతినిధికిని, ఈజిప్టు పాలస్థీను హైమిషనరులకు, నిజముగ వార్తలను డెలసుకొనుటకు వెంటనే భారత ప్రభుత్వము తంతుల సంపెను. వీరికిగూడ రూఢి వార్తలు దెలియుటకు కొంతకాలము పట్టును కాని సందిగ్ధమయినట్టియు, కలత నొందించు నట్టియు వార్తలనేకములు ప్రచారమునందున్నవి కానియవయు నిజము గాకుండవచ్చునని డెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాను. ముల్తాను విచినసాదగారు కయిలోలో నున్న తనప్రతినిధిద్వారా ప్రస్తుతము ప్రచారమునందున్న వార్తలబద్ధములని నిర్ధారకవార్తలంపెను. సలాఖలోని పెర్షియను సైన్యము విధ్వంసము కాబడేనగాని మదీనాగోరిలు చెక్కుచెదర లేదని యెబబనుసాదుగారి ప్రతినిధి తెలుపుచుండెను.

ఇంకను రూఢివార్తలు చేతినతోడనే వాటిని విరివిగా బ్రకటించుటకు ప్రభుత్వము శ్రద్ధ దీసుకొనును. కయిలో నుండి వచ్చిన తింతిలోనివార్తల నిచట డెలుపుట యుక్తమని తలతును. కాని వార్త తింతిద్వారా చెబుటలో సలాఖనుమాట తప్పుబడి నట్లునమానము దోచినది. ఈ సభయందలి కొందఱు మహమ్మదీయ మిత్రులుగూడ దానికిని నిర్ధారితలేకపోయిరి. కావుననా వార్తయంతయు సభయెదుట విన్నవించలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయికాటను మార్కెటు

నేటి ప్రతి ధరలు

ఏప్రిలు మే బ్రోచి ప్రతి:—408 రూపాయలతో ప్రారంభమై 407½ లకు తగ్గినది. డిశంబరు జనవరి ఒకట్రా ప్రతి 338½ తో ఆరంభమై 338½ కు తగ్గినది. డిశంబరు జనవరి బెంగాలు ప్రతి 341 తో ప్రారంభమై 340½ కు తగ్గినది. కొన్ని రకములకు ధర తక్కువగానున్నది.

న్యూయార్కు తంతివార్త

"కాలమానము ఉష్ణాధికముగా నుండుటచే తీవ్రత కలుగుచున్నది. స్థానమున ఉత్పాదము తక్కువగానున్నది. వీ షులమృక్తము హెచ్చుచున్నది. అని నాడైన కంపెనీవారు తరి తివార్త నంపిరి. (ప్రె. సె.)

నల్లమందు సమితి సంఘము

31 తేదీవరకు నిలుపుట

జనీవా, ఆగస్టు 28:—దొంగవర్తకమును గూర్చి నేటి యదయమున రహస్యముగ చర్చించిరి. చీనా ప్రభుత్వముతో ఒడంబడికను జేసికొని చీనాకు మత్తుపదార్థములను ఎగుమతి చేయుటను తగ్గించెదమని జర్మను ప్రతినిధి నుడివెను.

నేటిమధ్యాహ్నపు బహిరంగసభలో మాకవో పరిస్థితులనుగూర్చి చర్చించిరి. ఇచ్చట నల్లమందు వాడుక తక్కువనిరి. మాకవోనుండి నల్లమందును ఎగుమతి జేయువిషయమై పోర్చుగీసు నివేదికములో కొన్ని సంగతులు సరిగా లేనని సర్. ఎం డెలివిగ్నిగారు జూపించిరి. జనవరిలో మరల సమావేశమగుదురు 31 తేదీవరకు ఆపుజేసిరి. నాడు నివేదికమును ఆమోది చెదరు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(31-8-25)

జన్మనిగతులు

ఇరువదిగజముల "పీస్" ధరలు

కారికావల్లులు—22 x 22 ముంగిసమార్కు (ఎ) రు 10-6 (బి) రు 11-12, సరాసరిరకము రు 10-6.

కారికావల్లులు—22 x 22 వేరు రకములు (బి) రు 11-2, సరాసరిరకము రు 10-2.

తెలుపుముల్లు—1708 రు 15-2; స్లాన్ 9000 రు 15-9; ఎల్. ఎల్. 78 రు 11-4; ఇ. సి. 78 రు 11-12; 7578 రు 13-6; 9978 రు 11-4; 88-888 రు 16-4; బి. సి. 78 రు 11-8; 880 రు 11-2; 2908 రు 10-2; 8978 రు 11-4.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టు)—ట్రాక్ రు 6-7-6; చలన రు 7-14; పచ్చగుట్టము రు 10-6; పడవ రు 9-6; కాళి రు 9-12; సవరన రు 9-8.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు)—నక్షత్రము రు 10-0; భూగోళము రు 12-7; సీలవరన రు 12-2.

60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు)—అడకతెర రు 19-8; నెమలి రు 19-10; "గేట్" రు 18-10; గొడ్డలి రు 11-9; గడ్డిబండి రు 11-9; ఎద్దు గడియారము రు 11-8; సింహముపేటకాడు రు 11-6; పెనలు రు 11-5-6.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) - భూగోళము రు 18-5-6; సీలంచేప రు 21-5-6.

లోహములు

ఇనుము:—దెబ్బయను చట్టకమ్మిలు ఒక బారునకు ధర రు 29;

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 366; జర్మను (డిట్మాక్) రు 264; రాగిరేకు రు 288;

టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) రు 19-4;

కళాయిపెంకురేకు:—24 "గేజి" 6" 7" 9" రు 15-0; 8" రు 15-4; 10" రు 15-4;

సిమెంట్

సీపాకు నెల:—గిల్లింగుహమ్ చెయ్యిమార్కు రు 11-4; నార్త్ ఆఫ్ మార్కు రు 10-8; "ఎస్-బేర్" రు 11-0; జర్మని నెమలి రు 10-8; రాళ్ళముచెయ్యి రు 9-8;

రంగులు

హౌడెడువైట్ సీపాధర

అజిజైన్:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% గొట్టి కట్టుకు రు ; 20% సింహము రు ; 20% నాల్గు గుట్టములు రు 68;

"వైక్రామేట్ పౌటాన్" హౌడెడ్ వైట్ ధర 83-4.

చక్కెర

జావాసిద్ధముసరకు మూట ఒకటికి ధర రు 32-0.

నాయిదాధరలు:—సెప్టెంబరు రు 29-10; అక్టోబరు రు 29-10; నవంబరు రు 29-10; డిసెంబరు రు 29-10;

వేరుసెనగ పప్పులు

ఇంగ్లీషు ఫుట్టికి గిడ్డంగిధరలు:—"మిషన్" రు 61, రు 62;

నూర్నల్ ధరలు:—"మిషన్" పాను 24-17-6; పానా పాను 24-5;

ఆముదపుగింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివల రు 18-10;

వేరుసెనగనూనె

"గానుగ" రు 185; "పెన్" రు 180;

ఆముదము

రు 120; (గ్రామగధర)

పదునుచేసిన తోలు రతి 1 టిక్కి

	మొదలు	వరకు
గొట్టెపాట్లలు (మధ్యరకం)	రు 2 13 0	రు 3 0 0
" ("పైకి")	రు 3 0 0	రు 3 2 0
తెల్లమేక (మధ్యరకం)	రు 2 2 0	రు 2 6 0
" ("పైకి")	రు 2 8 0	రు 2 11 0
ఎద్దుతోలు 8 మొదలు 8 1/2 రతులు)	రు 0 15 9	రు 1 0 0
" (నూట్టువాడా)	రు 1 1 0	రు 1 1 6
" బెంగుళూరు (8 మొదలు 8 1/2)	రు 1 0 0	రు 1 0 7
" " (తేల్చినవరకు)	రు 1 1 6	రు 1 2 0
" (చుట్టావా)	రు 0 15 8	రు 0 15 9
" (విజయనగరం)	రు 1 0 5	రు 1 0 9
" (ఏలూరు)	రు 1 0 9	రు 1 1 0
గోడతోలు	రు 0 10 0	రు 0 10 8
గోడవాడతోలు	రు 1 0 8	రు 1 1 0
ఆవువాడతోలు	రు 1 9 0	రు 1 10 0

ఆయుధముల యుపయోగము

టి. రంగాచారిగారి పిల్లు

సెలక్టుకమిటీ రిపోర్టు ప్రత్యేకాభిప్రాయము

ఆయుధముల వాడుకజేయుటను గూర్చి శాసనమేర్పరు పగోరుము, టి. రంగాచారిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లుపై సెలక్టు కమిటీవారి రిపోర్టు ప్రచురింపబడినది. బిల్లునకు ప్రతికూలాభిప్రాయము దెలుపుచు హోముమెంబరుగారు కర్న. క్రాపార్డు, టాంకిస్సుగార్లు ప్రత్యేకనివేదికల చేర్చిరి. ఆయుధముల వాడుకను నిర్బంధము లేర్పరుచవలసినదని ప్రథమమున శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు స్టేటుకాన్సిలులో తీర్మానముగావించిరి. సర్ విలియము విన్సెంటుగారు స్టేటుకాన్సిలులో అట్టిచట్టము ప్రవేశపెట్టిరి. ఆ చట్ట మచ్చటంగీకరించబడెను. గాని భారతశాసనసభలోనికి రాగానే అనేక సవరణలు ప్రతిపాదించబడినవి. అందలి నిబంధనలే మారిపోయినవి. కావున ప్రభుత్వమువారు దానికి కాలదోషము పట్టించిరి. శాసనసభలో చర్చింప నవకాశ మియలేదు.

రెండవ శాసనసభయందు రంగాచారిగారు వేరొకబిల్లు ప్రతిపాదించగా ప్రభుత్వమువారు వలదనుచున్నను సెలక్టుకమిటీ కొప్పగించబడెను.

బిల్లులో నమలుజరుపవలసిన నిబంధన సెలక్టుకమిటీవారు సరరించిన పక్రారము యిట్లున్నది.

ఈమీసనిబంధన క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడులో 181(ఎ) సెక్షనుగ చేర్చవలెను. "ఈఆధ్యాయము నిబంధనల ననుసరించి యెవరైనను జనసమూహమును విడదీయ నెంచినచో యాదీను నిబంధననుగూడ అనుసరించుకొనవలెను. (1) జనసమూహము వేరు విధముగా పంపివేయుటకు పీలులేనపుడు, ఉత్తమతరగతి మేజస్ట్రేటు దగ్గరనుండి అధికార మిచ్చినప్పుడు మాత్రమే ఆయుధముల నుపయోగించవలెను. అట్టి మేజస్ట్రేటు స్థానములో లేనపుడు అప్పటకున్న పోలీసు ఉన్నత ఉద్యోగికి ఆయుధప్రయోగ ము లేనవరకును తోచినపుడు, అపోలీసుఉద్యోగి ఆయుధముల నుపయోగించి జనసమూహమును పంపివేయవచ్చును. కాని వెంటనే ఆవిషయమును చేరువనుండు మేజస్ట్రేటున కెరిగింపవలెను. (2) జనులగుంపును అట్ల ఆయుధముల నుపయోగించి తరిమివేయుటకు పూర్వము యుద్యోగి వారికి పారిపోకున్నచో ఆయుధము ప్రయోగించి జనసమూహమును పంపివేయవచ్చును. కాని వెంటనే ఆవిషయమును చేరువనుండు మేజస్ట్రేటున కెరిగింపవలెను. (3) జనులగుంపునిగా తరిమివేయబడిన పిదప, ఆయుధప్రయోగమున కధికార మొసంగిన ఉద్యోగి చేరువనుండు 1 వ తరగతి మేజస్ట్రేటునకు 24 గంటల లోపుగా రిపోర్టు జేయవలెను. ఆరిపోర్టు ఇండియను ఎవిడెన్సు ఆక్టు 74, 78, 77 సెక్షనులకు పనికి వచ్చును. దానిని ప్రతి వారు వచ్చి జూడవచ్చును. ఆయుధ ప్రయోగాధికారము నిచ్చు ఉద్యోగియే 1 వ తరగతి మేజస్ట్రేటు అయినచో జిల్లా మేజస్ట్రేటుగారికి రిపోర్టుజేయవలెను; జిల్లా మేజస్ట్రేటు అయినచో రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టు బంపవలెను. (4) 18 వ సెక్షనులోని సవరణల గమనింప నవసరము లేకుండగనే, జనసమూహములో ఆయుధప్రయోగము వలన దెబ్బతిన్న వారుగాని, హతమైనవారి బంధువులుగాని, యితరులపై యీచట్టము ప్రకారము ప్రవర్తించి తమకు హాని కలిగించినందులకు ఫిర్యాదు చేయవచ్చును.

హోము మెంబరుగారి భిన్నాభిప్రాయము

హోము మెంబరు సర్ అల్ఫ్రెండుడరు మడ్డిమనుగారు యిట్లు భిన్నాభిప్రాయమును చెప్పిరి:— నేను బిల్లునందు ముఖ్యముత్రమే తప్పుగా నున్నదని తలంచుటచే సెలక్టుకమిటీ కొప్పగించుటకే అంగీకరింపలేదు. ఆయుధప్రయోగమునుగూర్చి అనేక నిబంధన లేర్పరచుటలో సెలక్టుకమిటీవారు తప్పుడుమార్గము ననుసరించుచున్నారనియే యిప్పటికి నమ్ముచున్నాను. జనసమూహమును తొలగింప నెంచినప్పుడు ఆయుధముల ప్రయోగించినచో యెట్లు ప్రయోగించుట యనునది ముఖ్యంతముగాదు. ముఖ్యంత మేమన, మన ఉద్దేశమును నెరవేర్చుటకు సాధ్యమైనంత తక్కువ ఆయుధశక్తి నుపయోగించవలెను. ఈవిషయము ప్రస్తుతమున్న శాసనము దుండనేయున్నది. కావున ఆయుధముల ప్రయోగమును గూర్చిన ప్రత్యేకనిబంధన యిప్పుడవసరము. ఇక ప్రత్యేక నిబంధనలగూర్చి విచారించెను. జనులగుంపును వేరు విధముగా పంపివేయ పీలులేనప్పుడే ఆయుధముల నుపయోగింపవలెను. ఇతర సమయములందు పయోగింపరాదనుటకు కారణమేమి? బయటెట్టులు తుపాకులుగల సైన్యమున్నపుడు తుపాకులతో కాల్చి తరిమివేయుటకు పూర్వము బయటెట్టులతో ప్రతిఘోషించుననుమలు ములు) యెదుర్కొని సైన్యము గూడ కొంత ఘట్టము పాలై పరలా? మరియు నిట్టి అవకాశము శాసనమునందే యున్నచో ప్రతిఘోషించు జనసమూహమును తుపాకులతో కాల్చుకొండ తరిమివేయుటకు పీలుండెనా? యను సందేహమును కలిగించుచుండును. కేసులు వచ్చునపుడు కొద్దిలే పరిష్కరించుట కష్టమగును.

2 వ నిబంధన ప్రకారము సమూహమునకు పీలునునచో దుగా ఆహాయమును తెలియబరచుటే మంచిది. కాని అట్లు పీలులేని సందర్భములు నెట్లగును. ఈ నిబంధన అవసర ఒకప్పుడు జనులగుంపు చెప్పు నవకాశము లేకుండ సైన్యము బడవచ్చును. అయినను యీ నిబంధనకేమి ఆక్షేపాలేదు. 3 వ నిబంధనను పూర్తిగా అంగీకరించుచున్నాను. రిపోర్టు ఉం నలసిందే కాని ఆయుధముల నుపయోగించి ప్రజలకు హాని కలిగిన పిషయములందేకాక యితర విధములుగా హాని కలిగిన ప దర్భముల గూర్చిగూడ రిపోర్టు లుండవలెను. నాల్గవ నిబం చాల వికారమును హక్కుల నొసంగుచున్నది. అధికారుల అన లేనిదే ఫిర్యాదులు జేయుట కవకాశమిచ్చినచో యీ బాధ్య లను నిర్వర్తింపజేసి ఉద్యోగులకు చాల ప్రతిబంధకములు కలుగుట ంకిస్సుగారు సర్ అల్ఫ్రెండుడరు మడ్డిమనుగారి భిన్నాభిప్రాయములో నేకీభవించిరి.

క్రాఫర్డుగారి భిన్నాభిప్రాయము

కర్నలు క్రాఫర్డుగారిట్లు చెప్పిరి:—181 ఎ. న లో నూచించిన 1,2 మార్కులకు నేనంగీకరింపను. బిల్లులో నిబంధన ఎగ్జిక్యూటివువారికి నూచవలరూపమున న్నన్నది. యవిదర్భములగు జనుల గుంపులను తొలగించెడి అసంతృ ముగు బాధ్యతను నిర్వర్తింపవలసిన ఉద్యోగులను మనము దె ట్టువ దన్ను గానుండవలెను. క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడులో న చెప్పిన మార్కులను తెచ్చి పెట్టినచో అందుకు ప్రతికూల ఫల తము కలుగును. సరియగు అధికారులకు శత్రుత్వము రిపోర్టుజేయ వలెననెడి 3 వ నిబంధనకునే నంగీకరించుచున్నాను. 4 నిబంధ నకునే నంగీకరింపలేను. అరెస్టు జేయుటకు పూర్వము గవర్నరు జనరలుగారి అనుమతిబడయవలెనను 182 సెక్షను సవరణను నేను మినహాయించజాలను. లేకున్నచో అనవసరముగా అనేక మైన కేసులు వచ్చును.

జిన్నాగారిట్లు చెప్పిరి:—4 వ నిబంధనతప్ప తక్కిన బిల్లుతకు నేను అంగీకరించుచున్నాను. ఈ నిబంధన యెట్లుప యోగించబడునో నాకు తెలియకున్నది. (అసోసియేటెడు స్పెషలు.)

22 మైళ్ళ ఈదులాట పందెము

మొదటవచ్చిన ముగ్గురును హిందువులు

కలకత్తా, ఆగస్టు 29:—కలకత్తా ప్రాణరక్షణసంఘము వారి యేర్పాటుక్రింద నేడు 22 మైళ్ళ ఈదులాట పందెముకట్టి జరిగెను. దరఖాసుచేసిన 17 గురిలో 11 గురుమాత్రము నీటిలో దిగిరి. అందులో 8 మందిమాత్రము పందెమును ముగించిరి. వీరి లో నిద్దరు యూరపియను సోల్దరులుకలరు. మిగతా ముగ్గురును మిగ్గలోనే గట్టికొనిరి. పందెము చంద్రనగరు ఘాటునుండి 11-15 నిమిషములకు ప్రారంభమయ్యెను. పందెమంతము 4 గం 26 నిమిషములలో ముగిసెను. హైదరాబాద్ ప్రాణరక్షణ సంఘ ములోని మాసరంజన బోను అనువాడు చేరవలసిన ప్రదేశముగు అహూరిట్ లాఘాటుకు 3 గం 41 నిమిషములకుచేరెను. సర స్వతిక్లబ్బులోని హృషీకేశభట్టర్జియును కాలేశ్ న్యాయు క్లబ్బు లోని వనిక్లాంధర్జును వరుసగా 4 గం ౪౮ ల 38 నిమి షములకును, 4 గం 35 నిమిషములకును గమ్యస్థానమునుచేరిరి.

సోల్ద రిద్దరును 6, 7 వ వారుగా వచ్చిరి. కడ పటి వాడు 5 గం. 32 నిమిషములలో నీచెను. వారి లో ప్రమాదములెవ్వియు జరుగలేదు. రెండు మైళ్ళవరకు ఎదురు గాలిగొట్టి యీతగాండ్రకు కొంత యిబ్బంది కలిగించెను. త్రోవపాడుగుననుష్టిము లాంచీలు యూదుచున్నవారి వెంటనే పోవుచుండెను. నైన్సులు గూడ వెంటనుండిరి. అహూరిట్ లాఘాటువద్ద సర్. హెచ్. యం. ముఖర్జిగారి అధ్యక్షతక్రింద పతకములు వెండిగిన్నెలు మొదలగునవి ముఖర్జిగారి భార్య జయమొందినవారికి బహూకరించెను. పందెములో గెల్చిన మొదటి ముగ్గురికిని వెండి ప్లీటు, గిన్నెలు, బంగారు పతకములు వరుసగానియబడెను. మిగతా 5 గురికిని వెండిపతకములు మాత్రమియబడెను. 1922 1923, 1924 లో పోటీకి వచ్చిన వారిదూరమును 4 గం. 20 ని 4 గం 58 ని, 8 గంటలలో నీదిరి. (ఆ. ప్రె)

కరెన్సీ సంఘ నిర్ణయము

భారత శాసనసభ తీర్మానమును భారతవర్తక సంఘ మూమోదించుట బొంబాయి, ఆగస్టు 29—భారతవర్తక సంఘము కేం ప్రభుత్వముయొక్క యాధికారిక కాళుకు, మొన్న శాసన సభలో కరెన్సీ సంఘ సభ్యుల నిర్ణయమునుగూర్చి ప్రతిపాదించబడి యామోదింపబడిన శాసన తీర్మానమును సంపూర్ణముగ నామో చుచుంటిమని తంతిజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాలోని కూలీలస్థితి

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీయుత ఆనటపల్లి నారాయణరావుగారి యువన్యాసము.

తనచర్య కాంగ్రెస్ వారు తీసికొనవలెను

కాకినాడ, ఆగస్టు 29:—నిన్న సాయంత్రము 5-80 గంటలకు గోదావరిజిల్లా సంఘ యజమాన్యమున ఇచ్చట వైదా వెంకటచలపతి పురమందిరమున బహిరంగపథ జరుపబడెను. విద్యాధికులైనవారు కాంగ్రెసు నాయకులు సభలోనుండిరి. శ్రీయుత దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు బి. ఏ. గారు సభాధ్యక్షులుగనుండి వలసపోయిన కూలీలస్థితిని రివ్యులేటెడ్ నాక్-రెన్యూలేటెడ్ పద్ధతులనుగురించియు చెప్పి బర్మాలో కాసనసభ్యులుగానుండి శ్రీయుత ఆనటపల్లి నారాయణరావు ఎం. ఏ. గారు కార్మికుల విషయమునందు చాల పనిచేయుచున్నారని సభ్యులకు ఆయనను తెలియబరచి ఉపన్యసింపవలసినదని గోరిరి.

శ్రీయుత నారాయణరావుగారు ఘమోక గంటకాలము ఇంగ్లీషున ఉపన్యసించి సభ్యుల వ్యావయముల నాకర్షింప జేసిరి. ఆ యువన్యాసముందలి ముఖ్యవిషయములు యాక్రింద తెలుపబడెను. హిందూదేశమునుండి బర్మాకు వెళ్లు కార్మికులు వ్యవసాయమునందును, పారిశ్రామికమునందును ఓడల పనియందు పీఠులు కుదురుటయందును, పాకీషని యిత్యాదులు చేయుట యం దుందురు. హైందవకూలీలు వియ్యపు యంత్రములందును, కిరస నాయలు యంత్రములందును, గనులందును, రంపపు మరలందును, మోయుటయందును యిట్టి పరిశ్రమలందు నియోగింపబడుదురు. ఈపనులందు యజమాని కూలివాండ్రను పిలువకు చారితో సంబంధముండదు. కూలీలను కూలీల కంట్రాక్టరు తీసికొని వచ్చి పనిచేయించును. కూలీలు అతనికి ఋణగ్రస్తులైయుండుదురు. కూలీలని మానుకొనిపోవుటకు అతని సెలవు కావలెను. తే ని యె డ ల వ ర్ గ మె డ్స్ బ్రిచ్ ఆఫ్ కంట్రాక్టు ఆక్టుప్రకారము చారిత్రై చర్యతీసికొనును. కూలీలను కంట్రాక్టర్లు హెచ్చించి చేయు అనేకవిధములను వారిని సదరు కాసనముక్రింద తీసుచువిధమును ఉపన్యాసకుడు తెలియజేసెను.

కూలీలసంఖ్య అధికమగుట

1919, 1922 సం॥ ల మధ్య బర్మాకువెళ్లిన కూలీల మొత్తపుసంఖ్య 17,00,648. మరణించినవారిసంఖ్య 13,76,529. కేదము 8,74,114. బర్మాదేశస్థులను హైందవులను గూడ హైందవునికి వలసపోవుటయను సుద్దేశము చాల ఆకురమును కల్పించుచున్నది. ఎన్నికమైనపరిశ్రమలలో 69,977తర్కీదు పొందని కార్మికులను 17,225 తర్కీదుపొందిన కార్మికులను గలరు. మొత్తపు కూలివాండ్ర సంఖ్యనుబట్టి తర్కీదు కార్మికుము నందు స్వదేశీజాతులు నూటికి 76 గురు, హైందవులు నూటికి 24 గురు, చైనీస్ నూటికి 47 గురు, తర్కీదులేని కార్మికుమునందు తరదగా నూటికి 84 గురు, 57 గురు, 6 గురు ఉండిరి. పరిశ్రమ జీవితము గడుపువారు హిందూస్థానీలు, చిట్టగోనియన్లు, ఓడ్రులు, ఆంధ్రులు, తమిళులుగా ఉన్నారు. తర్కీదు అయిన కార్మికుమునందు అనగా వియ్యము యంత్రమునందును, కిరసనాయలు రిఫైనరీలలోను, టిక్, ఉత్ప్రాం, వెండి, సీసముగనులలోను, చైనావారు విశేషముగానుండురు. హిందువులు, మహ్మదీయుని గూడ చైనామనిషి లాభకరములగు వృత్తులందు మించెను. హైందవుని, బర్మనునికంటె ఎక్కువ చురుకుగా చైనామనిషి పారిశ్రామికమునందు బ్రవేశించెను. ఈసందర్భమున బర్మనులు లాభకరమున వృత్తులందు ఎక్కువగన్నారనియు అందువలన హైందవులు పనిచేయు వివిధకార్మికుములను స్వీకరించుచుండిరనియు వ్రాసిన సర్ మార్గ్ కెన్ బ్ గారి వ్రాతలను ఉపన్యాసకుడు చదివెను. ఇప్పుడు హైందవ కార్మికుముద యిష్టము పెరుగుచున్నది. బర్మిక్ జాతీయవాదులు వలసపోవుట (ఇమిగ్రేషన్) విధానాధికారమును స్వీకరింపజూచుచున్నారు. హైందవుడు బర్మనును తరిమి బర్మాను హైందవదేశముగ జేయుట తప్ప అభిప్రాయము. కొలదికాలమే ఉండువారు అట్లుజేయరు. భాయముగా నక్కడ నివసించినవారు బర్మనయినారు.

కంట్రాక్టుపద్ధతి.

బర్మాలోని హైందవ కార్మికుమునకు మూలము కంట్రాక్టుపద్ధతి. సామ్య ఆధ్యాత్మ లిచ్చుట బర్మాలో ధనికులు కావ

చ్చునను ప్రచారము బలమైన గాలములవలె. పనిచేయుచున్నది. మర్కమెన్సు బ్రిచ్ ఆఫ్ కంట్రాక్టు ఆక్టుప్రకారము కంట్రాక్టురునకులాంగి కూలివాడు పనిచేయవలసియున్నది. అట్లచేయునట్లు ఖయ్యుత్తుకూడ విధింపబడియున్నది. ఇప్పుడున్న కంట్రాక్టుప్రకారము రాకపోకలకు ఆదారము మొదలగువాని కగు ఖర్చులు కార్మికునిపై బడుటచేత ఆతడు కంట్రాక్టరును ఋణగ్రస్తుడుగ నుండును. కాని ఫెడరేటెడ్ మలేట్టెట్టులోగు మారిమనలోను, సిలోలోను, ఫిజిలోను, యింకను యిట్టి చోట్ల అట్టి ఖర్చులు కూలివానిపైబడవు. ఈకంట్రాక్టు పద్ధతి వల్ల మధ్యమనిషికి యజమాని హక్కులు కలుగుచున్నది. అందు కల్ల యజమానికిని కూలివానికిని సంబంధమేమియు లేకపోవుచున్నది. ఈపద్ధతిని ఖండించి యజమాని కూలిని కూలివానికి యివ్వవలసినట్లు అంతర్జాతీయ కార్మికసభవారుచెప్పిరి. కంట్రాక్టు కార్మికుమును నిషేధింపవలెనని కంట్రాక్టువల్ల కార్మికులను బాదు గతుతీసికొనుట నిషేధింపవలెనని రివరెండు సి. ఎఫ్. ఎ బాగారు గూడ వివిధస్థేట్టువారికి జెప్పియుండెను.

రాకపోకల కేసు

రాకపోకలకగు కేసునుగూర్చి ఉపన్యాసకుడు చెప్పుచు ఓడల కంటెనెలవారు తమస్థితులను అభివృద్ధిచేసికొనుటకు ప్రయత్నించినందువల్ల ప్రచారపురేట్లు మిక్కిలి అధికమైనవనియు, యుద్ధకాలమున నూటికి 80 వంతువ కేపు హెచ్చినవియు, ఈ మధ్యను యింకను నూటికి 7 వంతున పెరిగినవియు, డెక్ ప్రయోజనమును క్రొత్త సౌఖ్యమేమియుకలగజేయకుండ యీ అధికమైన బరువుచేయుట విచారకరమనియు ఉపన్యాసకుడు తెలియజేసెను.

ఓడల సంబంధముగు కార్మికుము

తరువాత తియ్యపుమరలందును ఓడల సంబంధముగు కార్మికుమునందును కూలీలనుస్థితిని వివరించెను. రంగూన్ ఓడల కార్మికులుచేసిన ఓకానోక సభలో తక్కువకూలికి పనిచేయించుకొనుచున్నారనియు, గాంగ్ మేస్త్రి తన రోజుకూలిలో 5 అకాలు యివ్వవలసియున్నదనియు, ఇంకను రెండు వారములకొక సర్వయము 9 అకాలు హెడ్ మేస్త్రి కివ్వవలసినవియు తీర్మానింపబడెను. పనిమాత్రము గాంగ్ మేస్త్రి ప్రోయర్సు (పారలో ఎ ల్రిపోయువాడు), వెండ్ మిక్, కూలివాండ్రుచేయవలెను. గాంగ్ మేస్త్రిపనికి రూ 150 నుండి రూ 200 లవరకు యిచ్చుకొనవలెను. వెండ్ మేస్త్రిపనికి, పార మేస్త్రిపనికి రూ 500 ల యిచ్చుకొనవలెను. పోటీయున్నయెడల యింకను ఎక్కువగానేయుండును. చివరకు యీ ఖర్చులన్నియు క్రింద నున్న కూలివానిపైబడును. ఆతడు చిరికిపోవుట తలపించుచున్నది.

రిక్వారీ, ఫ్యాక్టరీ ఆక్టులో విధింపబడిన కాలనిర్ణయము కంటె ఎక్కువగా పనిచేయుచువిషయమును గురించి చర్చింపబడెను.

నివాసములు

కార్మికులు నివసించు స్థలములు ఇండ్లనుగురించు చెప్పుచు, పట్టణములందు పారిశ్రామిక సంపదతో క్రిక్కిరిసి నివసించునను స్థల ఆపాదకుధర్మస్థితుల సమస్య పెరుగొనుచున్న వినియు, నివాసగృహముల స్థితులనుబట్టి మృత్యువు, రోగము, అవినీతి కుటుంబ జీవితమునందు విచ్చిన్నము కలుగుచున్నవినియు, కొంద అయజమానులు ఒకవిధముగా నివాసమునకు ఏర్పాట్లుగావించి రనియు తక్కినవారు అందువిషయమై అశ్రద్ధవహించిరనియు అందువల్ల కూలివాడు పీఠులలో పరుండవలసినవాడగుచున్నాడనియు, పారిశ్రామికస్థలములందు క్రిక్కిరిసి జనముండుచున్నారనియు కావున యాక్టివ్ ప్రమస్యను వెంటనే పరిష్కారాగింపవలసియున్నదనియు నారాయణరావుగారు చెప్పిరి.

ఆరోగ్యము, పారిశుధ్యము, విద్య-పీనినిగురించిచెప్పుచు ఫ్యాక్టరీ కార్మికులపిల్లలకు విద్యాసౌకర్యములు చేయబడలేదనియు రంగూన్ లోని ఆంధ్ర సాంఘిక సేవాసమితి పగటి పాక కాలము రాత్రి పాకకాలము పెట్టి చాల ఘనమైన పని చేయుచున్నారనియు తెలియజేసిరి.

కూలి ఖర్చులు

తియ్యపు యంత్రములు, రంపపు యంత్రములు, పెట్రోలియం రిఫైనరీలు, షిప్టింగ్ పీనియందు పనిచేయువానికి నెలకు కూలి రూ 20 లు. పనిచేయుటకు గావలసినక క్లిక తగిన కాకా హారమునకు రోజు 1-కి నాల్గు అడ్డా ఒక కూలివానికి వ్యయముగనని వదింపుచేయబడెను. పుల్లలు, దీపము, అడ్డె, బట్టలు, పొగాకు యిట్టి ఖర్చులు కూలివాని కుటుంబమునకుగనును. అట్టి వన్నియు లేకమాడగా నెలకు రూ 5 లుకు మించిన ఖర్చు అగును. వైద్యసహాయమునకు, పండుగలకు, తద్దినములు మొద

లగువానికి, పూజకు, రాకపోకలయిట్టివానికిగు ఖర్చులందు కలుపబడలేదు. ఎంత కష్టబడి విగుల్లుకుందామని అనుకొనకార్మికునకు నెలకు ఏడు రూ పాయలకంటె ఎక్కువ కూడబెట్టలేదు. బర్మాలో హైందవకార్మికుడు ధనమును కూడబెట్టుచున్నాడని వచ్చును. హిందూదేశమునకు ఆతడు పంపించినది యిక్కడి తన కుటుంబుగృహము గాని అది నిల్వకు కాదు. జీవితవ్యయము ఎక్కువగుచున్నప్పటికి కూలి అధికము కాకపోవుటవల్ల హైందవులు చాల బాధపడుచున్నారు. యుద్ధానంతరమునను పూర్వమునను ధరలు పెరుగుచునే యున్నవి. కాని కూలిమాత్రము పెరుగుట లేదు. కూలివారి యందు తరుక్కిలుబాటు లేకపోవుటచేత కూలి మిక్కిలితక్కువగానే యుండుచున్నది. వలసపోవుట కేవిధమైన అభ్యంతరము లేనిపద్ధతి యుండుటవలన కూలి వృద్ధియగుటలేదు.

రిక్వారీ స్త్రీజాతి సంఖ్య ఎక్కువగా నుండుటను గురించియు, వృత్తిచారము అందువల్ల వ్యాధులు హెచ్చు అగుటను గురించియు, ఆత్మగౌరవము పోవుటయు చెప్పిరి. త్రాగుడు నల్లమందు మ్రింగుట విశేషమని తెలియజేసిరి.

కాబట్టి కాంగ్రెసువారు యీ కార్మికసమస్యనుగురించి తగు ప్రచారము చేయవలసినదనియు, ముఖ్యముగా కాకినాడ నుండి విశేషముగా మనుష్యులు బర్మాకు పోవుచుండుదు గనుక కాకినాడవారు, ముఖ్యముగా ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నాయకులైన శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు యీవిషయమై శ్రద్ధవహించి కృషిసలుపవలసినదని ఉపన్యాసకుడు హెచ్చరించెను.

అధ్యక్షుడు సభను పూర్తిచేయుచు నల్లమందు నాడుక యీజిల్లాలో విశేషముగ నున్నది. గనుకను 54,000 జనాభా గల ఒక్క కాకినాడ పట్టణములోనే 1800 పానులు నల్లమందు తినబడుచున్నది గనుక యిందు విషయమెకూడ తగు ప్రచారము చేయవలసినదని కోరిరి. ఉపన్యాసకునకును, అధ్యక్షునకును సేట్రకంటి కినివాసపోసేట్రావుగారు వందనము లర్పించిరి. శ్రీ నారాయణరావుగారు సేతు విశాఖపట్టణము చెట్లెదురు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభ సన్మానసంఘము

వైసంఘసభావేళము పెట్టెంబరు 5 తేది కనివారము సాయంత్రము గం 5- లకు బందరుపురభవనమున జరుగును. ఆహ్వాన సంఘసభ్యులందరును తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

- విషయములు:— (1) ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యెన్నిక (2) డిల్ కార్యనిర్వహ నియామకము (3) సభ జరుపు లేదీ నిర్ణయించుట (4) స్థల నియామకము (5) కాళావిభజనము. కాళాకార్యదర్శుల నియామకము. (6) ఆంధ్రరాష్ట్రములోని జిల్లాసంఘములు సభకు ఆధ్యక్షుని నూచించవలసిన లేదీని నిర్ణయించుట. (7) ఆహ్వాన సంఘమును వారమున కొకసారి ప్రత్యేక సోటీ సుతో నిమిత్తములేకుండా సమావేశపరచుట (8) ఇతరసభలు ప్రదర్శనములు జరుపదలచినవారికి యేర్పాట్లు (9) స్వచ్ఛందసేవాదళనియామకము (10) దేశీయనాయకులకు ఆహ్వానము బంపుట. (11) ఇతరవిషయములు.

చె. వెం. నరసింహారావు
రాజ్యాధిక కార్యదర్శి, బందరు 28-8-25

బీజ్ బండ్
బీజ్ బండ్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందుగాని మూత్రముతోగాని వీర్యము స్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవనమొనగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములు బలము నిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతానవతులగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడున 20 మాత్రలు నీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చూర్చి వేరు
ఆర్య వైద్యశ్రమం,
13, బైరాగిమఠంపేడి, మద్రాసు.

మహమ్మదీయ దేవాదాయ ధర్మాదాయములు

ప్రస్తుత హిందూదేవస్థానపు ఆస్తులలో మహమ్మదీయ సోమవారము మహమ్మదీయ దేవస్థానములు అధికముగా ఉన్నాయి. ఇవి కిందివి: 1893 సం 20 నెంబరు ఆర్డరును 1911 ప్రొ॥ కో॥ 92 వ సెక్షనును, 1920 సం 14 నెంబరు ఆర్డరును వర్తింపజేసి, హిందూపులకుమార్తెలను ఏర్పడిన నూతన చట్టము ఆర్డరు 1925 సం 1 మహమ్మదీయములకు వర్తింపజేయుటకు సవరణను చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని వాడుక. మహమ్మదీయ, ఇందులను విశేషప్రవృత్తి మిగిలిన గనుక మహమ్మదీయ యిట్టిపని చేయక విరమించెదరని నమ్మకము. ఇదిగాక మహమ్మదీయసోమవారము సామ్య ఖర్చు పెట్టుకొని అక్రమ ప్రవర్తనలను ముతవలలను తీసివేసి, స్త్రీలను లను ఏర్పాటుచేయుచున్నట్లును వైమార్తములుగాక సామాజ్య ప్రభుత్వములను కిరికి ప్రత్యేకముగా మరెయ్యక చట్టము ఆర్డరు 1928 సం 42 యేర్పడినది. ఇది ఇండియా కంత్తు వర్తింపజేసి, ఆయా రాష్ట్రపాలకులు, తన కిట్టమైనపుడు దీనిని అమలులో పెట్టుటకు అధికారమును పొందియున్నారు. కాబట్టి మహమ్మదీయ సోమవారములను మహమ్మదీయ మెంబర్లు యాచటమును తక్షణము అమలులో పెట్టించినయెడల, జనులకు న్యాయప్రయాస లుండవు. మాదేవాదాయచట్టములోని యిట్టిపనిలను కిరి తప్పించుకొన గలుగుదురు.

మహమ్మదీయ సోమవారములకు ఏర్పడిన యానూతన చట్టమును మహమ్మదీయ సోమవారములలో, ఆరుమాసములలో గా ప్రతిమూలముగా, బ్రష్టు ఆస్తియొక్క వివరములు, గత అయిదుసంవత్సరములనుండి దానిని వచ్చు అయిదేకా, పన్నులు, ఖర్చులు, సాక్షాత్తములు మొదలగువానినిగ రిచి ఒక స్టేటు మెంటును ప్రమాణచరముతో జిల్లా కోర్టువారికి పంపవలెను. తరువాత ప్రతిసంవత్సరము ఆడిటరుచేత తమకెక్కలను తనిఖీ చేయించుకొని ఆయన సర్టిఫికేట్టుతో అట్టి స్టేటుమెంటును మూలముగా పంపుచుండవలెను. ఈ బ్రష్టునం దభిమానముగల ప్రతి మహమ్మదీయము, తన స్వంతఖర్చుతో కోర్టులోనుండి, సదరు స్టేటుమెంటుకు పబ్లికు కాపీ తీసికొని, అతే ఫణలు దాఖలుచేసి, క్రమమేని పరిశోధమును పొందవచ్చును. ఇదివరకు స్త్రీలను ఏర్పడిన ప్రతిదేవస్థానమునకును యీ యాచటము వర్తింపజేసి, ఏమూలముగాని, యాచటము ప్రకారము, తనకెక్కల స్టేటుమెంటును సకాలములో జిల్లాకోర్టులో దాఖలుచేయనియెడలగాని లేక తప్పుడు కెక్కలను దాఖలు చేసిన యెడలగాని ఆడిటరుచేత ముందుగా పరిశీలించబడిన కెక్కలను దాఖలుచేసిన యెడలగాని, మొదటి తప్పుకు రు 500 ల వరకును, రెండవ తప్పుకు రు 2000 ల వరకును జరిమానా విధింపబడును.

ధర్మాదాయ దేవాదాయములు రెండును మహమ్మదీయల వక్కు అను శబ్దములలో చేరియుండుటయేగాక మహమ్మదీయ చాస్త్రములలో లేని చిత్రము మరెయ్యకటి దీనిలో యిటుడియున్నది. ఒక మహమ్మదీయము, తన జీవనమునకును, తనభావలను తీర్చుకొనుటకును లేక తన సంతతివారు పుత్రపౌత్ర పరంపర్యముగ కాళ్ళతొడుగు ననుభవించుటకును, బ్రష్టు సేర్పాటు చేయవచ్చును. ఇదియు నొకధర్మమే యని వీరి చాస్త్రము చెప్పుచున్నది. కాని, బీదలకు భోజనములేక వారికి మరెయ్యకవిధమైన ధర్మము, మతభోగ, గురువుల పూజ మొదలగు వానిలో దేనికైనను, తన సంతతి ముందెన్నడైనను సోచినయెడల యీ బ్రష్టు ఆస్తి ఉపయోగపడవలయునని వ్రాయవలయును. మామూలుగ కొంత అయిదేకా ధర్మమునకును కొంత కుటుంబమునకును వినియోగపడునట్లు వక్కునామాను వ్రాయుచుండురు. ఇవియన్నియు పబ్లికు ధర్మాదాయములనియే యెంచబడును. ఇట్లు ఆస్తిని అవాక్రకాంతము చేయకుండా ఒక కుటుంబములో కట్టివేయు యేర్పాటు చల్లగాడదని ప్రివికాన్సిలువారు తీర్మానమియగా మహమ్మదీయ సోమవారము, అట్టి తీర్పు తమ వ్యాఖ్యానములకు వ్యతిరేకమని అందోళనచేసి సామ్రాజ్యశాసనసభలో, ఒక చట్టమును ఆర్డరు 1913 సం 6 పార్సు చేయించి, యిట్టి బ్రష్టులు చెల్లటలు చేసికొనిరి.

ఎప్పుడు ఒక కుటుంబము నిస్సంతకునో అప్పుడు బ్రష్టు ఆస్తి వివర వచ్చు అయిదేకా యాచటము గ్రాంటులో వ్రాయబడ ధర్మములకు వినియోగింపబడును. మొహరమ్, రజా, బక్రీదు మొదలగు ఉత్సవములకును చనిపోయినవారి గోరివద్ద కర్మాంతరముల చేయుటకును బీదలకు అన్నదానము చేయుటకును, మక్కా మొదలగు పూజలములకు పోవు యాత్రికులకును, ఖురాను చదువుటకును, మతీదులు, దర్గాలు, తక్యాలు, మఖులు, కంఖానాలు, యద్దార్లు, యమాంబారాలు, గోలీలు, మొదలగు సంస్థాపనలకును ఒక కుటుంబ సంతతులతోపాటు వక్కునామా వ్రాసి యాయవచ్చును. తుదకు స్వశాసములకు ఖక్రను, బావులకు, బీదల యుపయోగాధ్యయనకని బ్రష్టు సేర్పాటు చేయవచ్చును.

కర్నూలుజిల్లా వ్యవసాయదారులకు హెచ్చరిక

(గాడిచెర్ల హరినర్సయ్య తమరావుగారు)

సోమవారము,
మహమ్మదీయముగ దూది దేశములో అంతట సుప్రసిద్ధ మయియుండినది. తిరుపూరు, నాసారిలకు సరిసమానముగా సం ద్యాలదూదికి అగ్రశ్రావ ముండినది. ఇతరప్రాంతములలో వెలల కంటే మన దూదివెల కంటమునకు రు 20 లు ఎక్కువగా ఉండుచున్నది. ఎప్పుడు మనదూదికి ఎక్కువప్రయము రావడము ఆరంభించినదో అప్పుడు రెండువిధములయిన దురాగతములు ఆరంభమయినవని వినుచున్నాను. కొందరు దూదిలో మన్నుచెత్త చేర్చి కల్తీచేసి తూకము ఎక్కువచేసికొనడ మారంభించిరిని విన్నాను. దానివలన వ్యాపారములో మనగౌరవము తగ్గినదనుటకు సందేహములేదు. కాని తరుగు ఎక్కువకావడ మొక్కచే ఫల మయినందున మనకంటే విశేషము నష్టము కాలేదు. మరియొక విధమయిన దురాగతము ఏమి జరిగినదనగా మన వ్యాపారులలో కొందరు కిరుదురకము ప్రతిని మంచిరకము ప్రతికోరికపి జిన్నలకు వేయడము ఆరంభించినారు. కలపలముదాచెల తగ్గడము సహజమే. అంతటితో మన నష్టము పూర్తి కాలేదు. ఈ జిన్నలలోని విత్తనమే రైతులు చల్లుకొని పంటయము చేయడము తప్పలేదు కాబట్టి క్రమక్రమముగా మన ప్రతినిధులమే తగ్గిపోవడము సంభవించినది. ఒక్కచేచేసిలో గంటూరిబిడ్డ, నంద్యాలబిడ్డ, బల్లారిబిడ్డ, హుబ్బళ్ళి బిడ్డ ఇందరిని పెంచి వీరిగణాలు సొందర్యాలు అన్నీ కలపలము చేస్తే వికారాకారమేర్పడుతుంది తప్ప మరేమైనను ఉన్నదా? ఈకారణముచేత ప్రస్తుతము మన నంద్యాలదూదికి వెల హాస్యము నట్లు తెలియుచున్నది. ఇదివరలో ఈ దూదికి ఉన్నంత ప్రాముఖ్యము ఇప్పుడు లేనట్లు తెలియుచున్నది. మన దూది కంటమునకు ఏ ఇరు వది ముప్పు దూరపాయల భేదముతో నో అమ్ముచున్నట్లు వినుచున్నాను. ఇట్లే జరిగేయెడల మనరైతుగౌరవము చెడి చాలానష్టపడవలసి వచ్చునని విషయము తెలిగినవారి అభిప్రాయముగా నున్నది.

మన వ్యవసాయశాఖవారు కల్తీలేని మంచి విత్తనము కొంతమును అమ్ముచున్నమాట వాస్తవమే. కాని రైతులందరికిని చాలదు. కల్తీ విత్తనము పడేయడమిరువది ముప్పాదిపాటిమంచి విత్తనములను విశేషము ఫలముఉండదు. కాబట్టి వ్యవసాయశాఖవారు ఇప్పటికంటే ఎక్కువప్రయత్నముచేసి రైతులకు కల్తీలేనవి వచ్చే నష్టమును చాలయొక్కునగా బోధించి వారికి మంచి విత్తనము సరఫరాచేయుటకు తగినంతకృషి సలుపవలయున్నారు. కాని ప్రస్తుతపరిస్థితులలో రైతులకు ఒక్కసముకలిగించే ప్రయత్నమునకు అవసరమైనకల్తీ మనమంత్రాంతములచేతులలో లేదు. ఉండజాలదు. కాబట్టి యిట్టి విషయములు ముఖ్యముగా ప్రజలమేలు కోరునట్టి ప్రతివారును రైతులకు నచ్చజెప్పవలసిన ధర్మము కలదు. పరపతిసంఘములవారు ఈసంగతియందు చాల పరిశ్రమ చేయవచ్చును. ఆశాఖవారు ప్రత్యేకము కల్తీలేని విత్తనము కొని యమ్మునట్టి సంఘములను తండ్రిపతండులుగా ప్రోత్సహించి పరిచేయవచ్చును. తండ్రిపతండులుగా ఏవనికైనను సంఘములు పెట్టుట రాజ్యాద్రోహముననేమా రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టరులు ఈపనియందు తోడ్పడవచ్చును. కాని రివిన్యూశాఖ రిజర్వడు శాఖ మంత్రులచేతికిందిదికాదు. ప్రతిపేరు పెట్టుకొని ఈ ఉద్యోగములు రాజ్యాద్రోహము నేర్పిననేమిగతి! కాబట్టి వారి నోళ్లు అధికారులు కట్టివేచినారు. కట్టివేచగలరు. కాబట్టి రైతులను వారియందభిమానముగల హితులను ఈపనిని సాగించుకొనవలసి యుండును. అధికారులు విశేషము చేయగలరని యెచురుమాడ రాదు.

వక్కు మొనలైనవి యూడ్చి, నిత్యము దీపము వెలిగించి వానిని జాగ్రత్తగా కాపాడుచు అయిదేకాను అనుభవించవని ఒకమహమ్మదీయమును ఆస్తినిచ్చినపుడు అది అవనిని కుటుంబమువారి సర్వీసు యీనామా లేక వక్కు యీనామాయనువిషయము చర్చనీయాంశమైన విషయము. పూర్వపుబ్రష్టులకు యీనామ రిజిస్ట్రేషన్ ముఖ్యధారములు. దానిలో దేవాదాయముగిని ధర్మాదాయముగిని వ్రాసియున్నయెడల ఆస్తి మహిమదేయని యెంచవలెను. ప్రతిమహిమ పబ్లికు యేర్పడినట్లే నిత్యయించవలెనని తీర్పులనేకములున్నవి. ఒకవేళ యే పూర్వపు సన్నదుబట్టియైనను ఒకవక్కు యీనామ సర్వీసు మాన్యమని యెంచినను సర్వీసుదారుడు దానిని అన్యక్రంతము చేయకూడదు. అతని కుటుంబమువారు దానిని సంఘకొని సర్వీసుభంగమయేటట్లు చేయకూడదు. మహిమ మంచితీతిలో నుంచవలెను. 1928 సంవత్సరపు ఆర్డరు మహమ్మదీయ సోమవారము యీనామ మహిమ మాన్యములను రు 150 లు లోపుగా ఖర్చు పెట్టుకొని రక్షించుకొనుట ప్రతిమహమ్మదీయని విధియని మనవిచేయుచున్నాను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
కోపూరు.

వక్కుమగోదావరిజిల్లా ముఖ్యపట్టణము యేలూరు అర్హతలు

మోతే గంగరాజుగారి వాదన

వక్కుమగోదావరి జిల్లాకు ఏలూరును ముఖ్యపట్టణముగా జేయవలె నని గోరుచు మోతే గంగరాజుగారు ఇటీవల శాసనసభయందు దీర్ఘమైన ముపాదించుచు నిట్లు మాటలాడిరి:—

1. కృష్ణాజిల్లా రెండుజిల్లాలుగా మార్చబడు ననియును పాతగోదావరి జిల్లానుంచి ప్రస్తుత కృష్ణాజిల్లాలో చేర్చబడిన భాగమును పోలవరం ఏజన్సీయును కలిపి క్రొత్తజిల్లాగా చేయబడుననియును చాలాకాలమునుండి తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ క్రొత్తజిల్లాకు మొదటిలో ఏలూరు ముఖ్యపట్టణముగా చేయబడునని స్థిరపర్చబడినదానికి అనుగుణముగా క్రొత్త తాలూకాలును డివిజనులును కూడా ఏర్పర్చబడినవి.

2. కృష్ణాజిల్లా రెండు భాగములుగా విడదీయవలెనని గవర్నరుమెంటువారు స్థిరపరిచేసరికి పైన తెలియచేసిన ఏర్పాటులే వారివలన గవర్నరుమెంటువారికి పంపబడినవి.

కాని ఈమధ్యను నిడవవోలు ఈ క్రొత్తజిల్లాకు ముఖ్యపట్టణముగా చేయవలెననియు దానికి అనుగుణముగా నుండలూరున తాలూకాలన్నియు మార్చవలయు ననియును క్రొత్త ఏర్పాట్లు గవర్నరుమెంటువారికి పంపబడినవని మాకు తెలియవచ్చినది. ఈ ఏర్పాట్లువల్లనచ్చే కష్టమునుగురించి ప్రజాభిప్రాయము గవర్నరుమెంటువారికి తెలియచేయకమునుపే హాస్యరైతుల రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఈఅంశములను గురించి శాసన నిర్మాణసభల తీర్మానమును ఉపపాదించగా గవర్నరుమెంటువారు ఈవిషయము జరిగిన యావత్తు రికార్డులు ప్రచురపరచి ప్రజాభిప్రాయములు తెలిసికొనిన పిమ్మటను ముఖ్యపట్టణమును స్థిరపరిచెదమని వాగ్దానముచేయున్నారు. ఆకారణముచే ఇదివరలో గవర్నరుమెంటువారికి ప్రజాభిప్రాయములను తెలియపర్చుకొని యుండలేదు. మరియు ఇదివరలో జరిగిన మహాయుద్ధపులలజీవల గవర్నరుమెంటువారు ఈవిషయమైన ఫంయలూ తీర్మానము చేసియుండలేదు కాని యిప్పుడు ఏలూరుకు బదులుగా నిడవవోలు ముఖ్యపట్టణముచేయబడునని బలమైనవరంతి యీప్రాంతములలో బయలుపడెనుచున్నందున యీ మహాజరు విన్నపమును పంపుకోవడమైనది.

3. యేలూరు ముఖ్యపట్టణము చేయుటకు కొన్ని కారణములు.

(ఎ) ప్రస్తుతకృష్ణా అంతలోను ఏలూరు పెద్దపట్టణము న్ను సుమారు 50,000 జనసంఖ్యగలదిన్ని, ఘనము 6 కేలయిట్లు కలదిన్ని అయియున్నది.

(బి) ఘనము 50 సంవత్సరములనుంచి యీ పట్టణము ముగ్గిసిపాలిటిగా యున్నది. చాలాకాలము ఉత్తరసర్కారులకు ముఖ్యపట్టణముగా వుండేది.

(సి) ఏలూరు చాలా ఆరోగ్యకరమైన పట్టణము. ఇక్కడ మంచితాపక్రమి ఒకటివున్నది. ఘోషా ఆసుపత్రి కట్టుటకు కూడా ఇదివరలోనే చాలా చందాలు వేయబడినవి. ఆసుపత్రి కట్టించుటకు స్థిరపర్చబడినదని తెలియవచ్చినది.

(డి) ఏలూరులో యామధ్యను 5, 6 లక్షలరూపాయలు ఖర్చుపెట్టి మంచినీళ్ళకొరతయియున్న ఏర్పాటుచేయబడినది. ఏలూరు ముఖ్యపట్టణముగననే యుద్దేశ్యముతోనే గవర్నరుమెంటువారు మంచినీళ్ళకొరతయియున్న పెట్టివారిని మా సమ్యక్ము. మరియు జనసమృద్ధము (Overpopulated areas)ల ప్రదేశము ఘనము 1 1/2 లక్షరూపాయలు సామ్య ఖర్చుపెట్టి ముగ్గిసిపాలిటివారు పుచ్చుకొని ఆ భాగములోని యిళ్లను తీసివేయించి భాగములను ఖాళీ ప్రదేశములుగా నుంచి పట్టణమునందు అనుకూలస్థితికి తెచ్చినారు. ఇందుకు అయినసామ్యంలో గవర్నరుమెంటువారు ముగ్గిసిపాలిటివారికి చాలాసహాయము చేసినారు.

(ఇ) ఈపట్టణము చాలా వాణిజ్య స్థానము కృషికిన్ని ముఖ్యపట్టణమైయున్నది. ఈపట్టణములో చాలాగొప్పనార ఫ్యాక్టరీ (eut mill) యున్నది 18 పెద్ద ధాన్యపుమిల్లులు వున్నవి. ఏలూరు నైజామురాజ్యమునకు చాలా దగ్గరగానున్నది. నైజాము రాజ్యమునుంచి ఇచ్చటకు రోడ్డువున్నది. అందువల్ల నైజాము దేశములోని పంట చాలా ఇక్కడకు వచ్చును.

1 జూట్ మిల్లు. 15 రైసుమిల్లులు. 100 తీవాసినేత కార్ఖానాలు. 400 మనె గానుగలు. 18 చర్మములను సైను చేయుమాపులు. 4 ఆముదము ఫ్యాక్టరీలు. 400 వ్యాపారపు మాపులు చిన్నవి పెద్దవి.

(ఎఫ్) ఈ పట్టణములో ఒక పెద్ద మిషన్ హాస్పాలు, పెద్దలోవర్ శిశువీక్షాసాగ్రాలు, గవర్నరుమెంటుమైనింగుసూ

లు, (Sessions) స్కూలు, గవర్నమెంటు బాలికాపాఠశాల యొక్క, మ్యూనిసిపల్ (Elementary) స్కూలును పున్నవి. అందువల్ల విద్యాభివృద్ధి అనేక సదుపాయములు యాపట్టామనకు గలవు.

(బి) ఏలూరులో యాదినవ ఆశీసులు యిచ్చుచున్నవి:-

1. తాలూకా ఆశీసు 2. డిప్యూటీ కలెక్టరు ఆశీసు 3. డి. మనసామోర్తు 4. పర్సన్లు సబ్ కలెక్టరు 5. టెంపరరీ సబ్ కలెక్టరు 6. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆశీసు 7. సబ్ సర్కిల్ ఆశీసు 8. ఇరిగేషన్ సబ్ డివిజన్ ఆశీసు. 9. ట్యాంకు సబ్ డివిజన్ ఆశీసు 10. లోకల్ ఫండు సబ్ యింజనీరు ఆశీసు 11. తాలూకా బోర్డు ఆశీసు 12. పోస్టాఫీస్ టెలిగ్రాఫ్ ఆశీసు 13. పోలీసు స్టేషన్ (బుఫెట్) 14. పోలీసు స్టేషన్ (తాలూకా) 15. సబ్ అసిస్టెంటు సూపర్ టెండెంటు ఆశీసు 16. సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ఆశీసు 17. మ్యూనిసిపల్ ఆశీసు 18. జంతువుల ఆసుపత్రి 19. మ్యూనిసిపల్ ఆసుపత్రి 20. రైలు స్టేషనులు 21. చెన్ను పట్టు పు బ్యాంక్ బ్రాంచి ఆశీసు.

అందువల్ల క్రొత్త జిల్లాకు ఏలూరు ముఖ్యపట్టణమయిన యెడల ఉద్యోగస్థులకు కొద్దికాలములపైగా గుమాస్తాలకున్న భోజనమునకున్నా కాపురమునకున్నా వసతులపైగా వుండును. పట్టణమునకు చేరుకొని క్రొత్త ఆశీసులలోని పుద్యోగస్థులు వగయిరాలకు ఇళ్లవారకులకు వివిధమయిన చిక్కువుండును. మరియు ఏలూరు ముఖ్యపట్టణమున నుద్దేశ్యముతోనే చాలా వృద్ధిచేయబడి పెద్దపేటయును క్రొత్తగా కట్టబడుచున్నది.

(పాచ్) ఈ పట్టణములో యాదినవ జమిందారులయి వేట్లు ఆశీసులున్నవి:- 1. వెంకటగిరియస్టేటు జమిందారుగారి లెంగెళ్ళమాడి ఆశీసు, 2. కొప్పాకాతాణా ఆశీసు 3. ముందూరుతాణా ఆశీసు, 4. యలమర్రతాణా ఆశీసు, 5. లక్కనరం హుజూరు ఆశీసు 6. గుండేపల్లి అండ్ విస్సన్నపేట హుజూరు ఆశీసు.

(వి) ఈ పట్టణములో 7, 8 పెద్దపల్లెలున్నవి కొన్ని చిన్నపల్లెలున్నవి 13 పెద్దహిందూదేవాలయములున్నవి 10 మహమ్మదీయ మసీదులున్నవి 29 ప్రదేవాలయములు 29 ప్రసన్నత్రములు వున్నవి. 15 హిందూభజనమండలములు 12 చిల్లరదేవాలయములు వున్నవి.

(జి) మరియు ఏలూరులో పెద్దకొనుపేట వున్నది. పోషియట్ రైలుకు ఎంగ్ మెస్సు హిందు అసోసియేషన్ యొక్క ఎల్లార్ క్లబ్బున్నది వుండివున్నది. ఇక్కడ మిషెనరీ ఆఫ్ టిబెటిన్ కూడ బాగాయున్నది.

(కె) ఈ పట్టణము చాలాకాలముగ గవర్నమెంటు సేన అందినట్టి దై యుండెను. ఇప్పటికిన్ని అనేకమంది మిలటరీ పెకషన్ల యాపట్టణములోయున్నారు. 1857 సం॥ సిపాయిల కలహములో ఏలూరు సేనలు గవర్నమెంటువారిపక్షమున మిక్కిలి రాజ్యక్రితో పోరాడినారు. ఇప్పటికిన్ని గొప్పమిలటరీ మయిదానమున్నది. ఆమయిదానము మిలటరీనిమిత్తం అవశ్యముండునని మయిదానముగా నుంచబడినది.

(ఎల్) ఏలూరు కొల్లెరసరస్సుకు 5 మయిళ్లు దూరములోవున్నది. అందువల్ల భీమవరం తాలూకా చాలాభాగమునకు దగ్గరయ్యున్నది. అదిగాక చింతలపాడి డివిజన్ లో క్రొత్తగాకాబడి కామవరపుతోట తాలూకానున్న ఎర్నగూడెం తాలూకా కొంతభాగమును పాలవరం డివిజన్ లోని కొంత భాగమును దగ్గరయ్యున్నది.

(ఎమ్) ఏలూరులో ప్రస్తుతం 2 సబ్ కలెక్టరులున్నవి. జమిందారి దివ్యభవనములున్న బ్యాంకింగు మోలేవారిబిల్డింగును మయిదానమునకు అంటివున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగును సాఫ్ట్ యింజనీరు ఆఫీసరువున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగులు యింకా అనుకూలమయిన ఇతరభవనములు వుండివున్నవి.

(ఎన్) ఇప్పుడు యివిగాక డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు మొదలగువారి కచ్చేరిబిల్డింగులు వున్నవి. ఈరోజున ఏలూరు జిల్లాకు ప్రధానంగాచేసేయెడల జిల్లా కచ్చేరిని కొంతకాలము వుంచుట తగిన యిండ్లకు యిబ్బంది పడవలసిన అవసరములేదు. బిల్డింగులకట్టెవరకు యధేచ్ఛముగా నవవచ్చును. అప్పుడైనను యిప్పుడున్న బిల్డింగులలో కొన్ని నిలువెంబడి గవర్నమెంటు అక్కర్లేయవచ్చును.

4. నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణము చేయకపోవుటకు కొన్ని కారణములు.

ఎ. నిడదవోలు గ్రామము కాల్యలకు మొగలోయున్నప్పటికిన్ని నిడదవోలు నుంచి జిల్లాబోర్డు రైలునుండు వేయబడినను నిడదవోలు జిల్లాకు హెడ్ క్వార్టరుగా నుండుటకు తగిన స్థలంకాదు. తగిన వసతులు లేవు. నిడదవోలు స్వల్పమయిన పల్లెటూరు అయియున్నది. ఇది గవర్నమెంటుగ్రామము కాదు, జమిందారి గ్రామమయియున్నది. ఘూరు 5000 జనా

భా కలిగియున్నది. ఏయితర గవర్నమెంటు ఆశీసులు లేక పాడవేగాక పోలీసుస్టేషను అయినను లేదు. ఒక బోట్ పోటు మాత్రమున్నది.

బి. జిల్లాకాల్యలు ప్రస్తుతం 50 సంవత్సరము లయినప్పటికిన్ని గ్రామంగాని అందుల బ్యాపారంగాని వృద్ధికాలేదు. క్రొత్తగా జిల్లాకు ముఖ్యపట్టణమయినపుడు కాపురంపుండుటకు యిష్టలేవు. నిడదవోలు జమిందారిపుద్యోగస్థులున్న ఫ్యాక్టరీపుద్యోగస్థులు ప్యాంక్ పేసీ పుద్యోగస్థులకున్న లోకలక్షకం డరీ మాన్యుక్చరు బసకు తగిన యిరులేక యిబ్బందిపడుతూ వున్నారు. ఇప్పుడు నిడదవోలులోనున్న డి. సి. డబ్లిన్. ఎస్. క్యూటివ్ యింజనీర్ గుమాస్తాలకు నిడదవోలులో స్థలంలేక అట్టపాడులోను కెట్టిపేటలోను కాపురముండున్నారు. భూదారిపడవలయినను రైలుమార్గము వినోదమునకు నిలువ నీడలేదు.

రైలుస్టేషనుకున్న కాల్యగట్టునున్న మధ్య పెద్ద మాన్యుక్చరువున్నది. కాలనగట్టువిశాలములేదు. బాహ్యమునకు వెనుటకు రైలుమార్గము పడవలయినను దిగే ప్రేమితులకు ఎంతకూ త్రొండ్లలులేదు. కాలనగట్టు వంటలూబయిళ్లతోను దుకానులతోను నిండినది. ఇంకాకాలములోనేమి ఇతరకాలములోనేమి ప్రజలకురవ్వకచ్చే ఇరముకాదు. ఏలూరి సదుపాయములున్న లేవు. యిట్టికింతో యాగ్రామము జిల్లాముఖ్యస్థానముగా చేసినయెడల రాబోవు పుద్యోగస్థుల పాట్లు ఏమిజరుగునో వూహించవలెను.

సి. ఇక్కడ క్రొత్తగా పట్టణముకట్టవలసినయెడల అనేక లక్షలపనులు ప్రజలున్న గవర్నమెంటువారు యిష్టకున్న ఆశీసులనున్న ఖర్చు పెట్టకలసియున్నది.

డి. నిడదవోలు ఇండ్లుకట్టటకు తగినస్థలము కాదు. ఇచ్చటి ఇంజనీరు ఆశీసుగోడలు బ్రష్టలయినవి. ఇంకను పగులకుండుటకై చుట్టు కాల్యలకై నీటిలోనించి యెప్పటికప్పుకు కాపాడుచున్నారు.

ఇ. యెలూరును చేప్పినపనులపాయములలో ఒకటైనను నిడదవోలులో యెంతమాత్రములేదు. గవర్నమెంటువారు నిడదవోలులో కచేరీలు పెట్టెయెడల క్రొత్తపట్టణం నిర్మాణముచేయవలసినదికాకుండా జిల్లాకచేరీల పుద్యోగస్థులకున్న యితరసత్తుకలను వసతులకూడా కట్టించవలసియున్నది. ఇదిగాక నిడదవోలు అనుపేరుతో నిడదవోలుకాలన అవతలగాని యితరలగాని 2-3 మయిళ్లలో పట్టణంనిర్మాణం కావలసివుంటుందిగాని నిడదవోలు ప్రస్తుతానికినిబట్టి దానిని నూతనపట్టణముగా అభివృద్ధి చేయటకు వీలులేదు.

ఎఫ్. ఘూరు 50, 60 వేలరూపాయలు ఖర్చుపెట్టి మనుకు పెద్ద (బిల్డింగు) కట్టాలసియుంటుంది. ఈపనులన్నిటికి అయ్యే లక్షలకొలది అయ్యే అమితప్రయత్నమును యిప్పుడు యారాజధాని భరించుటకు తగినోంతోలేదు.

జి. నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణముగా అయ్యేయెడల కొవ్వొత్తురుంచి కచేరీలు నిడదవోలు మార్చవలసినట్లుంది అక్కడవున్న గవర్నమెంటు బిల్డింగులు వృథాయగును.

5. క్రొత్త జిల్లాకు యెలూరు ముఖ్యపట్టణమని వచ్చిన జిల్లా కలెక్టరుండరు అభిప్రాయపడియుండిరి ఏలూరు తప్పించి నిడదవోలును జిల్లాకు ప్రధానపట్టణముగా చేయవలసిన తలంపు కాంటెంబింగారికిమాత్రం కలిగినది గాని యిందులో ప్రజల అభిప్రాయము సరిగా యిదివరకు గ్రహించబడి యుండలేదు. నిజముగా ఏలూరులో జిల్లాకచేరీలు వుంచినయెడల తణుకు నరసాపురం కొవ్వొత్తుర వగయిరా తాలూకా ప్రజలకు యెట్టియిబ్బందిలేదు.

6. ఏలూరు భీమవరం తణుకు కొవ్వొత్తుర నరసాపురం యీ ఐదుతాలూకాలు చిరకాలం ఆనగా 1904 సం॥ వరకు గోదావరి జిల్లాలో యుండియుండెను. అప్పుడుకూడా ప్రస్తుతము గోదావరిజిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా నున్న కాకినాడలో కలెక్టరు కచ్చేరియున్న రాజమండ్రిలో జిల్లాకోర్టును యిప్పటివలెనే వుంటూవచ్చెను. కాకినాడ యీ 5 తాలూకాలకు ఘూరు 70 మయిళ్లులగాయకు 100 మయిళ్లవరకు దూరములోవున్నది. రాజమండ్రి ఏలూరుకు ఘూరు 60 మయిళ్లదూరములోవున్నది. ఇట్టికింతో జిల్లా కాకినాడనుంచి మార్చునని గాని జిల్లాకోర్టురాజమండ్రినుంచి తగ్గించి నిడదవోలులో గాని మరియు యితరస్థలములోగాని పెట్టవనిగాని ఎట్టిప్రయత్నములు జరిగియుండలేదు.

7. జిల్లాకు ముఖ్యస్థానము ఏర్పడునపుడు నాగరికత అభివృద్ధి వరకును విద్యకట్టడములు మొదలగునదుపాయములు ఎచ్చటనున్నో దానినియోచించవలెను, కాని ప్రత్యేకం మధ్యప్రదేశంగా వుండవలసినయోచన సరికాదు. ఇదివరలో గుంటూరు జిల్లా అయినప్పడు కాల్యకు మొగలోయున్న గ్రామము ముఖ్యపట్టణము చేసియుండలేదు. ఈవిధముగానే యితరజిల్లాలో కూడా జిల్లాలోని పెద్దపట్టణములు ముఖ్యపట్టణములుగా చేసియున్నారు. గోదావరి జిల్లాలో ధవళేశ్వరంగాని రాజమండ్రిగాని ముఖ్యపట్టణంగా చేసియుండలేదు.

ప్రస్తుత కృష్ణా ఏర్పాటు అయినప్పడు సబ్ కోర్టు ఏలూరులో పెట్టినారుగాని నిడదవోలులో పెట్టియుండలేదు.

1884 సం॥ సబ్ కోర్టును పరిశీలించుటకును వచ్చినపుడు కూడా యాయెలూరులోనే యుంచినారు.

8. జిల్లాకు నిడదవోలు ముఖ్యగావున్నదానిని చూచినను అది మధ్యగాలేదు.

9. కాబోవుజిల్లాలో యెలూరు ఒక్కటే మ్యూనిసిపల్ టీగల పట్టణమయియున్నది. గవర్నమెంటువారు దానిని జిల్లాపాసముగా చేయనియెడల దాని బొన్నతల్లికకు భంగముకలుగును.

10. నిడదవోలు జిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా చేసినయెడల ప్రజలందరికీ కచేరీపకులకు పర్సన్లు కాపురముకు భోజనమునకు తగిన వసతులు లేక ఘూరు 25 సంవత్సరముల వరికయినను యిబ్బందిపడవలసి నవచ్చును. ఈవిషయములో నిడదవోలు ఏలూరు తారతమ్యముగలది యిదివరలో యాజిల్లాలో కలెక్టరుగా నుండిన మి. ట్యూరింగ్ దొరగారు చక్కగా వివర్తనచేసి ఏలూరునే నిర్ధారణపరచియున్నారు. ఇదిమిలూను కలెక్టరు దొరగారి బయిములో కూడా మొదలజిల్లాలోని తహశీలుదార్లు డివిజన్ ఆఫీసులకు వగయిరాలుకూడా ఏలూరు ముఖ్యపట్టణమునకు తగినదని నిడదవోలు కాదనిన్ని అభిప్రాయపడినట్లు వదలికలదు. తరువాత యేకారణముచేతనో కొంతమంది కలెక్టరుగా రియొక్క అభిప్రాయప్రకారం తమ అభిప్రాయమున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఎన్నివిధములు చూచినను నిడదవోలు ముఖ్యపట్టణము చేయుటవలన వచ్చేలాభముకన్న నష్టము యెక్కువవున్నది.

11. నిడదవోలునుండి 9 అణాల రైలుఖర్చుతో ఏలూరు రావచ్చును.

ఇదివరకే ఏలూరు వరకస్తానమునకువలన ప్రజలు వరకరీత్యా ఆనగా, బెల్లము, బియ్యము వగైరాసరకులు తెచ్చి యిచ్చుట అయ్యుటకై ఏలూరు వచ్చుచున్నారు.

ఎవరైన ఒక్కపనిచేయవచ్చును తక్కిన పనులుకూడ చక్కపెట్టుకొనుట కవకాశముండవలెను. తణుకు, భీమవరం, నరసాపురం వగైరా తాలూకాల జమిందారి రహితలందఱు నూజుమీద కనివారపుపేటలకు వెళ్ళుటకు ఏలూరునకు ఎప్పటికప్పుడు వచ్చుచునేయున్నారు.

ఈకారణమువలనను జనులిదివరకే సంబంధబాంధవ్యముల చేతను, ఇండ్లువగైరాలు కొనుటచేతను ఏలూరులో వచ్చియుండుటకు తగినవసతు లిదివరకే చిరకాలమునుండి యేర్పాటుచేసియున్నారు.

చెన్నుపట్టణమునకు బోవువారికి ఎన్నిపనులలో కలసి వచ్చును. ఆప్రకారముగానే ఏలూరునకు వచ్చువారికి అనేక పనులు కలిసివచ్చును. అట్టిపనులపాయములు నిడదవోలునకులేవు.

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగష్టు 28:- దక్షిణబర్యా, ఈశాన్యయిండియా, ద్వీపకల్పములందు వర్ష పవనము బాగుగ మరుకుగ నున్నది. బంగాళా ఘాతమున కుత్తరమున పరిశీలు స్వల్పముగ గడవిడగ గలవు. దక్షిణబర్యా, బీహారు, తూర్పుమధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళయాళము, తూర్పు హైదరాబాదు, మైసూరు, మదరాసు డక్కనులందు వర్షము సర్వ సామాన్యముగ గలదు. అస్సాము, ఉత్తరము, పంజాబుకొండలు, ఉత్తర మదరాసు తీరములం దచ్చటచ్చట వర్షముగరిసెను. ఉత్తరబర్యా, బెంగాలు ఛోటానాగపురం, తూర్పుసంయుక్త పరగణాలు, బొంబాయి డక్కను, పశ్చిమహైదరాబాదు, ఆగ్నేయమదరాసులందు స్వల్పముగ వానగరిసెను.

మెర్క్యూ 4, టావాలు 1½, మోరేసు 8, రంగూను, అక్కాబ్ 1, రెస్సెన్ 2, ధూబ్ర 1½, సోభారు 2, పిలాంగు, బాలాసోరు 1, అంగుల్ 1½, పూర్ణియా 2, దర్భంగా, జగదల్ పురం 1, రైపురం 3, హనుమకొండ 2, కార్వారు, మెర్కూరా, మచిలీపట్టణములందు 1 అంగుళము వానగరిసెను.

నూచన:- విశేషము మార్పు గన్పించదు. (అ. ప్రె.) సిమ్లా, ఆగష్టు 29:- ఉత్తర బంగాళా ఘాత మందరి అగ్గిర పరిశీలులు ఉత్తర గంగామతీరములసమీపముందు ద్విపవను క్రింద యేర్పడుచున్నవి. బర్యా దక్షిణ యాశాన్య ద్వీపకల్పముందు వర్ష పవనము మరుకుగా నున్నది. బర్యా, చోటానాగపురం, కుమయాను పంజాబుకొండలు, మైసూరు మళయాళము, మదరాసు డక్కను, దక్షిణ బెంగాలు, ఉత్తరము, బీహారు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, హైదరాబాదు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందు వర్షము సర్వ సామాన్యముగ గలదు. అస్సాము, బొంబాయి డక్కనులందు స్వల్పముగవర్షముగరిసెను.

మోరేసు 5, మెర్క్యూ, మేము 2, మొన్సాన్, మిడ్చల్ పురం హబారీబాగు, డెహ్రాడూను 1½ మిసోరి డోహాజ 2 సిమ్లా 1, జగదల్ పురం 4, మెర్కూరా 3, మంగుసూరు 1, కల్లికోట లందు 1½ అంగుళముల వాన గరిసెను.

నూచన:- దక్కనునందు వర్ష మధికముగ గరియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

మ దీ నా వి ధ్వం స ము

సత్యము బయల్పడువఱకు వేచియుండునది
నాయకుల హెచ్చరిక

పంజాబు మహమ్మదీయులసభ

లాహోరు, ఆగస్టు 30:—లాహోరు మోహిద్దారము నొద్ద సుమారు, 8 వేల మహమ్మదీయులు కూడిన సభ జరిగెను. సభకు మా॥ మహమ్మదాలీ జమీయతు ఉలీమా కార్యదర్శియగు మాల్వీ అహమ్ద్ సయ్యదు, మాల్వీ హుస్సేను అల్లను మాల్వీ అబ్దుల్ కాదరు, సయ్యదు అతులుసా మొదలగు నాయకులవచ్చిరి. ఫలాంతరము నుండి మాల్వీ డాక్ గాజ్ నర్ గారు వచ్చిరి. సభాధ్యక్షత మహమ్మదాలీగారు వహించిరి. కొంత దూరమున డెల్లి గేటువద్ద భిలాఫత్ ప్రతిపాలురు వేటొకసభ గావించిరి. దీనివలన కొంతయు ద్రోహము కలిగి సభయందు రెండు సార్లు కలకలము బయలుదేసినను మహమ్మదాలీగారు వెంటనే దాని నణచివేసిరి. సభ తల్లెవారుగూఁకా మూడుగంటలవఱకు జరిగెను.

నేజీలు మహమ్మద్, తదితర పవిత్రులయొక్క గోరికి విధ్వంస మొనర్చుటనుగూర్చి చర్చించిరి. నాయకు లందఱును విశేషముగ మాట్లాడిరి. ప్రస్తుతము వచ్చినవార్త గాలికబు రుగా వచ్చినదనియు, వార్తలు ద్రువపడువఱకు తొందఱపడ గూడదనియు, సుద్రోకము నణచియుంచవలెననియు, అమీరు ఆలే మొదలగువారి యొడ సానుభూతి గలవా కింతింక కలుగ జేయుచున్నారనియు కాని యమీరు ఆలే పవిత్రస్థలముల నాంగ్లేయుల హస్తగతము చేయ ప్రయత్నించుచున్నాడనియు, నైజినిసాదు వాటిని రక్షింప సమకట్టిననియు నట్టి సమయ మున నతనినిగూర్చి ప్రతిపూలవార్తలు వచ్చినప్పుడు తొందఱ పడగూడదనియు శీఘ్ర భిలాఫతుసంఘమువారియందు విశ్వాస ముంచదగుననియు నాయకులు హెచ్చరించిరి.

మహమ్మదాలీగారు కూడ ప్రవేశించుచు సుద్రోకము నణచుటయననియు, నిజముగా నైజినిసాదు పవిత్రస్థానముల ను ధ్వంస మొనరించినచో తన చర్యదీక్షింపదగినదేయనియు, కాని యూరపీయుల హస్తములందు మన పవిత్రస్థలములనుంచ గూడదనియు, నైజినిసాదు మహమ్మదీయ మతవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించినచో వానిని వదలి వేటొక యరబ్బు నాయకునో, లేక ముస్తాఫా కెములుఫాసానో సహాయము గొరవలెనేగాని శ్వేతజాతులను గాదనియు, నిజముగానట్టివార్తయే నిజమున చో, నీచోకమునుండి బయలుదేలు మొదటియొడవైఖ్యయై యైజినిసాదుతో యుద్ధముచేసి మన పవిత్రస్థల సంరక్షణము నకు నా రక్తము భారవోయుదుననియు చెలిపిరి.

పిమ్మట నొక తీర్మానము సభయెదుట నుంచబడినది. “ శీఘ్ర భిలాఫతుసంఘమునందీ సభవారు సంపూర్ణ విశ్వాస మును బ్రకటించుచున్నారు. ఏలయు వారి యుద్దేశ్యములు సత్యము, న్యాయముపై నాధారపడియున్నవిగాన నిష్పక్షపాతము గనే యుండ నూహించుచు నిస్థాముయొక్క సంస్థాపనముండ్ల పవిత్రస్థలముల పూజ్యతయందు పట్టుదల జూపుచున్నారు, కావున పంజాబు మహమ్మదీయులు కీసభవారు డెలుపునదేమన మతవిశ్వాసము, సత్యము, మహమ్మదు ప్రవక్తగారియందు భక్తి యిదిమాత్రమే యాదర్శములగుననికొని జజయిరతుల్ ఆరబు నందును, మత వ్యవస్థలందును యూరపుజాతులు శోక్యము కలిగించుకొనుట కవకాశమియవలనని హెచ్చరించుచున్నారు. ఈ తీర్మాన మంతయు లేచి యామోదించిరి. కాని మైసూరు నుండివచ్చిన జహారుల్ హసానుగారు లేచి యూరపీయుల జాతులకు జరగతుల్ అరబును ఒప్పగించుకొండ హెచ్చరించుట నంగీకరించుచున్నాను. కాని భిలాఫతు సంఘముందు నాకు విశ్వాసములేదనిరి. అప్పటికే చాలకాలమైనది గానసభ నాదివారము ముగిల సమావేశపఱుకు నిశ్చయించిరి. హనాఫీలు నిన్న సభ చేసిన డెల్లి ద్వారమునొద్ద సమావేశముగావించి యీ తీర్మాన మును, తదితర తీర్మానములను విమర్శించి యంగీకరించుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కేంద్ర శాసన భాస్వరాభ్యవత్తము

కృష్ణకాంత మాలవ్యాగారి సభ్యత్వము

సిమ్లా, ఆగస్టు 29:—పండిత కృష్ణకాంత మాలవ్యాగారు స్వరాభ్యవత్త సభ్యత్వమున వరులకొనినవార్త సత్యముగాదు. మాలవ్యాగారి కట్టి యభిప్రాయమేలేదని స్వరాభ్యవత్త కార్యదర్శి డెలుపుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

మదీనాలో మహమ్మదుగోరిని ధ్వంస మొనర్చుట

మదరాసు మహమ్మదీయ పౌరుల ఆగ్రహము

దినమంతయు మారతాళము

అన్యరాష్ట్రములకు హెచ్చరిక

మదీనాను ముట్టడించుచున్న నెజాజు సుల్తాన్ ఇబన్ సాదు గారి సైన్యములు, మదీనాలోని మహమ్మదు ప్రవక్త గోరిపైన ను, వారి పినతండ్రిగారి మసీదుపైన ఫిరంగులవేసి ధ్వంస మొనర్చినను వార్తవలన మహమ్మదీయులందు గలిగిన ఆగ్రహ, అక్రోశముల వెల్లడించుటకుగాను, నిన్న పురమందు మహమ్మదీయ దుకాణములన్నియు వేయబడెను. నిన్న సాయంత్రము, తిరువల్లిక్కేణి సముద్రపుటొడ్డన, మదరాసు శాసనసభ్యులగు మాసానేటుగారి యధ్యక్షతక్రింద, బ్రహ్మాండమున బహిరంగ సభ జరిగెను. పురమందలి మహమ్మదీయ ప్రముఖులేకాక, హైదరాబాదు మొదలగునెతర ప్రదేశములందః ప్రముఖులొందరు సభకు వచ్చిరి.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు సభాక్షేపములను వివరించుచు, మహమ్మదీయులందు వేర్వేరు సంఘములవారికి విభేదముల కలిగించుట కీసభ యేర్పఱబడలేదని నుడిపిరి. మహమ్మదుయొక్క గోరిపైన బాంబులు వేయును తీవ్రముఖండించి, మహమ్మదీయ మతస్థుల కందువలన గలిగిన ఆగ్రహమును వెల్లడింపుట కీ సమావేశ మేర్పరుపబడెను.

మహమ్మదుగోరిపైన ఫిరంగులు వేయుటనుగరించి ఇంత వరకును వచ్చినవార్తను వరస్పరవిరుద్ధముగ నున్నది. ఆవార్త నిజమని ఇంకను రూపింపరుపబడలేదు. ఇందు ఆధార ముండవండుగాక యిది ఆశించుచున్నాను. అయినను అట్టిశిథి నిజమునెడల-మన యభిప్రాయముల స్పష్టముగ డెలుపవలసియున్నది. పవర్షి యాయం దీ వార్త డెలిపినపుడు పర్షి యాదేశ్యుల ఆగ్రహమును డెలుపుటకుగాను పర్షి యాప్రభుత్వ పార్లమెంటుకు “మజ్లీసు” కార్యక్రమము నిలిపివేయబడెను. బాంబులు, కలకత్తాయందలి మహమ్మదీయులు మారతాళ మొనర్చిరి. తమమనస్సులందీ వార్తవలన గలిగిన భావములను వ్యక్తీకరించుట యందు మదరాసు మహమ్మదీయులు వెనుకబడరని నమ్ముచున్నాను.

మహమ్మదీయుల ఆగ్రహము

తరువాత అజన్ హిందూప్రతికా సంపాదకులగు అబ్దుల్ హక్ కి గారి క్రింది తీర్మాన మును పఠాడి చిరి. మదీనాయందు మహమ్మదు ప్రవక్త గోరిపైనయును వారి పినతండ్రిగారి మసీదుపైన ఫిరంగులవేసి ధ్వంస మొనర్చబడెనను వార్తవలన మదరాసు మహమ్మదీయుల హృదయములందుగలిగిన గాఢాదోశము నీసభవారు వ్యక్తీకరించుచు, ఆవార్త నిజమేయగునెడల నెజాజు సుల్తానుగారగు ఇబన్ సాదుగారిట్లు చేయుచుటను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. మతీయు మదీనాయందలి పవిత్రప్రదేశముల సగౌరవముగారక్షించెదనని తానిదివర కొనర్చిన వాగ్దానము నిపుడు నిలుపుకొనవలెననియు, ఈవిషయమున యధార్థమగు వివరములను ప్రకటించి మహమ్మదీయ ప్రపంచమునందలి ఆందోళనమును బాపవలసినదనియు ఈసభవారు సుల్తాన్ ఇబన్ సాదుగారిని గోరుచున్నారు.

ఫరూకీగా రాతీర్మానము నుపసాదించుచు, ఈవిషయమున నింతవరకువచ్చిన వార్తలు పరస్పరవిరుద్ధముగనున్నదనియు అందుచే దానమాత్ర మీ వార్తలు పూర్తిగా నిజమని నమ్ముననియు నుడిపిరి. అవి ఇంకను రూఢిపరమపరమము నేను విశ్వసించజాలను మాలనా సేకతాజిగారును, అబ్దుల్ కలాము అజన్ గారును, ఈవార్తలు రూపింపరుపబడువరకును కాంతముతో వేచియుండవలెనని భారతదేశముందలి మహమ్మదీయు లందరికిని విజ్ఞాపన మొనర్చియున్నారు. భారత మహమ్మదీయ సంఘ మహమ్మదీయులగు వీరువురి విజ్ఞాపనను విారందరును అంగీకరించెదరని నమ్ముచున్నాను. మహమ్మదీయ పుణ్యస్థలములో, మహమ్మదీయేతర జాతుల అధికారమునుండి తొలగించి, తన స్వాధీనమునకు తెచ్చుకొనుటకు ఇబన్ సాదుగారిసర్విన ప్రయత్నములఁ, మనము సానుభూతితో సహాయ మొనర్చితిమి. షేరిపు హుస్సేనును, అతని కొడుకులును బ్రిటిషువారి చేతులలో కీలుబొమ్మలవలె నున్నారు. అందుచేత మక్కా-మదీనాలను, షాదుగారు వశపరచుకొనుచుండిరను వార్తకు మన మందరమును సంతసించితిమి. కాని అతడు మహమ్మదుగోరిపైనను వారి పినతండ్రి మసీదుపైనను ఫిరంగులువేసెనను వార్త నిజమైనయెడల,

మౌనమును బ్రదలు జేయుచున్నది. మహమ్మదీయ ప్రపంచమునంతయు అపరిమితమును దుఃఖమును గలిగించు నిట్టి పనులను జేయవలసని ఇబన్ సాదుగారిని గోరుచున్నాము.

మాలనా యాకూబ్ హాస్సేన్ గారు

తీర్మానమును బలపరుచుచు, ప్రతిపాదకుడు, ఉద్రోకమునంతను అణచివేట్టి కాంతభావముతో ముల్కలాడినందుల కభినందించిరి. ఇబన్ సాదుగారి సైన్యములో ఆవేశపరులు కొందరు మదీనాయందు కొన్ని పవిత్ర ప్రదేశముల ధ్వంస మొనర్చినని వార్తలు డెలుపుచున్నవి. జమీయతుల్ ఉలేమావారిటీవల ఇబన్ సాదుగారిని దర్శించి మాట్లాడినపుడు, మదీనాను ముట్టడించునపుడు తాను చాల జాగ్రత్తగా నుండెననియు, తనయనుచరులెవ్వరును అచ్చటిగోరిలకు నష్టముగలిగింపకుండ జూచెదననియు వాగ్దానమొనర్చియుండెను. అపవిత్రులగు మరీఫ్ హుస్సేనుయొక్కయు అతనికుటుంబముయొక్కయు అధికారమునుండి తొలగించి మెక్కాను కాపాడినందులకు భారతదేశము మహమ్మదీయులు ఇబన్ సాదుగారికి కృతజ్ఞులు. మదీనా, జెడ్డాలుగూడ హుస్సేనుగారి కుమారులపాలననుండి తొలగింపబడి హెజ్జాజులందఱు ఒక్కజజీయతుల్ ఆరవ్ క్రింద స్వపరిపాలిత రాష్ట్రము గావలెనని భారతమహమ్మదీయుల ఆశయము. అందుచే, మదీనాను వశపరచుకొనుటకు ఇబన్ సాదుగా నొనర్చు ప్రయత్నముల నీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

కాని మదీనాయందలి పవిత్రస్థలములకు నష్ట మొనర్చునెడల భారతమహమ్మదీయులు ఆగ్రహమును ప్రకటించుట ఈ సభవారివిధి. కాని మదీనాను ముట్టడించుటలో, వారుద్దేశింపకయే, ఒకటి రెండుగుండ్లు చెదరి పారబాటుగ, మహమ్మదు గోరిలపై పడియున్నయెడల నది కొంతవరకు తమింపవచ్చు మైనను అట్టిసారబాటుగూడ చాల శోచనీయమే. అసలు జరిగినవిషయములు. ఈవార్తలందు డెలుపబడినవిధమునగాక వేరువిధముగ నుండియుండునని ఆశించుచున్నాను. ఏది యెట్లున్నను, ఇబన్ సాదుగారి హెచ్చరికను గమనించి జాగ్రత్త నుండవలెను.

ఇతర రాష్ట్రములకు హెచ్చరిక

హెజ్జాజునందు సంగ్రామ మొనర్చుచున్న యిరుకత్తులవారికిని సమాధానము కుదిర్చెదమను నెవముతో, మహమ్మదీయేతర ప్రభుత్వము లెవ్వగాని ఈ వ్యవహారమున శోక్యము గలిగించుకొనుటను భారత మహమ్మదీయులు ఓర్వజాలరని ఈ సభవారు తమ పృథాభిప్రాయమును ప్రకటించుచున్నారు. అనుతీర్మానమును హాకీం మహమ్మదునదీముల్లాగారు పాపాదించగా సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

చి॥ య॥ చింతామణిగారి పర్యటనము

సాంగ్లేయందు భారత స్వపరిపాలనను గురించి బహిరంగసభయందు ప్రసంగించెదరు
పునః, ఆగస్టు 29:—సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన నచిరా పూరు యశ్వేత్వర చింతామణిగారు సాంగ్లే వెడలెదరు. సాంగ్లే పురపాలన సంఘాధ్యక్షులగు వి. కె. మణికారుగారియొంటి యందు బస చేసెదరు. చెన్నింగడన్ కళాశాల సందర్శించి బహిరంగ సభయందు భారత స్వపరిపాలన అను విషయముపై చింతామణిగారు ప్రసంగించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు బరిస్సా జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల సభ

రాంచీ, ఆగస్టు 29:—బీహారు బరిస్సా విద్యాంగ మంత్రియగు గా॥ సర్ సయ్యదు మహమ్మదు ఫుక్రద్దీనుగారు రాంచీలో ఆగస్టు 31 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలవఱకు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులసభ జరుపవలెనని రాష్ట్రములోని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులందరికిని అహ్వానములపెను. ఈ సభను గవర్నరుగారే ప్రారంభము చేయించెదరు. గవర్నరు వెళ్లగానే విద్యాంగమంత్రియే సభ కధ్యక్షత వహించును. సభలో వైమరీ విద్యభ్యుగూర్చియు స్కూలు సబ్జెక్ట్ స్పెషల్ డులపై నుండవలసిన అంశమును గూర్చియు వైమరీ పాఠశాలల గృహ నిర్మాణమునుగూర్చియు చర్చింపబడును. 31 తేదీనుండి సభ 3 రోజులు వరుసగా జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

సక్సన్ దంత మూరము: పల్లి నాథులను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 డజను రు॥ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1, అలంగా త్రవీల్లెపిడి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ

ఈ బిడ్డకు స్వాభావికమైన హాయియ్యటకు
 బియ్యం ప్రతి రిడ్ల కల్పించి, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
 మేది యాడు సంకల్పము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
 ముఖ్యముగా తీర్చుచు నున్నట్టి రాచిన్నన్ను
 "పేటెంటు" బార్లీతో తయారు చేయబడిన
 గంజితో ఆవు, లేక శేక, లేక మేకపాలు, లేక
 కాదిన లేక డబ్బాపాలు, లేక యిరయే కల్పిత
 పాలును చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
 తయారు చేయబడిన గంజితో, లేక అల్పాహార
 మును రిడ్ల కల్పిం యిచ్చి, బిడ్డకు హాయి ధారా
 కముగా యిచ్చటకు తోడ్పడుతు.

బలహీనులకు నిద్ర చాల మంచిది.

మళ్ళీముగా జ్వరముచే బాధపడుచుంటే మిగరి
 పర్యవేక్షణలన్నియు నివారమునప్పుడు ఇది రక్ష
 మును: చల్లవరది కడుపు లో యిడుడునట్లు
 చేయును.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
 తయారు చేయబడిన గంజితో లేక అల్పాహారము
 నైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
 తరచుగా పీచునున్నంతో కలపబడి, మలిన
 ముదానుడు పెరల్ బార్లీని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధ మైనది

అన్ని నోష్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేత మూలికల సంపుటిచే
 హిందూదేశమునందు నిర్మముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
 మైన మందు. ఇది ఇశ్వశివుడు తయారుచున్న క్రొత్త
 మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను
 వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము,
 నోష్పలు, వాపులు, గాయములు, ఖిళ్లు, పోట్లు,
 తెలుగులు మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
 సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన
 రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలనోష్పలు సయితము
 పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు
 ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థము
 లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని మాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను మెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

సృతాంతలేఖలు

నెల్లూరు మునిసిపల్ చేర్లనుగారిపై కేసు

(ప్రకీయనిలేఖరి)

ఆగస్టు 27:—జరుగనున్న మునిసిపల్ ఎన్నికలకు ఓటర్ల
 కేక తయారుచేయు సంకల్పమున చేర్చునుగారు రిచ వార్డు
 గొన్ని తప్పుచేర్లను చేర్చుట అక్రమమనియు, కాన సదరు
 వార్డును ఎన్నికలు ప్రస్తుతము నిలువవలయుననియు, లేదు
 పేయరు నందగిరి రామచంద్రరావుగారు నెల్లూరు మునిసిపల్
 గోర్టులో దావాజేరిరి. ఈనెల 28 తేదీ విచారణ జరిగినది. వాది
 గొప్పన శ్రీయుత సిః మారె కొండయ్యగారు ప్రతివాదిపక్ష
 మున శ్రీ ఓంగోలు వెంకటరంగయ్యపంతులుగారు వాదించిరి.
 కేసు రి ఫుంలీలకు పారంభమయినది. మొదట వకీలు పి.
 న్నయ్యగారు తామొకరిపక్షమున వచ్చితిమనియు, కేసుకు
 ర్వము తన విషయముకూడ కొంత వివరమునని కోరిరి.
 అనీరికట్టి కేసులో ఎట్టి సంబంధములేనందున నట్లు చేయు
 సాధ్యపడదని ముసలుగారు తెలిపిరి. ప్రారంభమున శ్రీ
 ఓ. వెంకటరంగయ్యగారు లేచి యిట్లుచెప్పిరి. కేసు ఎంతమాత్ర
 ము నిలువబాలవనియు కేసునం దాలోపింపబడిన కారణము లన
 త్యములనియు, అత్యల్పములనియు, ముసలూను వోటర్లు కావలె
 గన్ని పెంచినట్లుయు అనత్యముననియు, ఒక ఇంటిలో 48 ఓటర్లు
 ముండినదియు నిజమేనని తెలిపిరి. మరియు ఎన్నికల వోటరు
 ష్టుల తయారుచేయు కార్యమంతయు, చట్టముప్రకారము
 జరుపబడినదియు, యాక్షేపణలు చెప్పవలసిన కాలములను,

తెలుపక యిప్పుడు ఆక్షేపించుట అక్రమ మనియు తెప్పిరి.
 ఈ సందర్భములో ప్రతివాది సయితము అభ్యర్థి కాదనియు,
 తప్పు స్పష్టమైనను తనకేమియు లాభము లేదనియు చెప్పిరి.
 ఈ కేసు కొండలు అసంతృప్తిగలవారి ప్రోత్సాహము వలన
 రాచిదిననియు, ఇంకేకను అనవసర మనియు తెలిపిరి.

తరువాత శ్రీ మారె కొండయ్యగారు లేచి యిట్లు వాదించిరి.
 ప్రతివాది వరుసగా రెండు వత్సరములనుండియు పన్ను
 కుట్రయే కాని యిటువంటి లోపములు పొరబాట్లు కావనియు
 తన అధికారమును నిలువజేయుకొనుటకుగా చేర్చునుగారు డిప్యూ
 లోవనచేసి క్రొత్తపన్నుగముల పన్నుచున్నారని నిదర్శనపూ
 ర్వకముగా చెప్పిరి. ఈకేసులో వాదికిని ప్రతివాదికిని వ్యక్తి
 రూపమున విరోధము లేదనిరి. ఇద్దరును గౌరవశాలిని, విశ్వ
 విద్యాలయ పట్టపరీక్షలయం దుత్తీర్ణులై సత్కరింపబడిన పెద్ద
 మనుష్యులనియు తెలిపిరి. చేర్చునుగా రొకానొక సమయమున
 వోటర్ల యభీష్టమును లెక్క చేయకుండినందున, వారియెదుట
 వోటర్లపట్టిలోని తప్పులగుర్చి యాక్షేపించక వ్యాయస్థానమున
 కెక్కిరి. మరియు ఎన్నికలయంతర్వాత వచ్చు వివాదములకు
 జిల్లాకోర్టుకు పోవలయునగాని, తత్పూర్వమున అనవసరమనిరి.
 ప్రీమియరీ పట్టి అధికార పట్టి కాదనియు, ఫైనల్
 రోలు ప్రచురించు వరకు గడచిన
 నర్సరపు ప్రాతస్సైన్ రోల్ అమలులో నుండుననియు గడచిన
 నర్సరము వోటర్ల పట్టి ప్రకారము ప్రస్తుతము ఎన్నికలు జరప
 నలయుననియు ఒకవేళ రివైజింగు అధికారి ఉత్తరపు ఫైనల్
 అయినను అది మునిసిపల్ కాన్సిలువారి అసందర్భముననే
 గాని కోర్టు విషయమునగాదని దృష్టాంతపూర్వకముగ తెలిపిరి.
 (ఇందు మదరాసు కలకత్తా వ్యాయాధిపతులుగ నుండిన వారె
 సు, ముఖర్జీ, కేమగిరి అయ్యర్ మున్నగువారి తీర్పులను చూపి
 రి.) ఇంకను యావార్డు వోటరు లిష్టులో ఎట్టి ఆక్షేపణలు చే
 యలేదనియు, రివైజింగు అధికారి ఆర్డరు పుట్టలేదనియు వ్రాత
 మాలమున నుండిననే ఫైనల్ అగుననియు చెప్పిరి. ఇట్టివి వ్రాత

మాలమున లేనందున ఫైనల్ రోల్ ప్రకటింపబడినను ప్రాత
 ఫైనల్ రోల్ ఖాయమగుననిరి. మరియు వాదికి యీతప్పువోట
 రు లిష్టు అమలుకు వచ్చినందున వాది అభ్యర్థిగా నిలిచి యుండి
 నచో అపజయము కలిగియుండెడిదనియు, చాల నష్టదాయక
 మనియు తెప్పిరి. ఇంతేగాక ఓటర్ల హక్కులు దుర్వినియోగము
 చేయక కాపాడుట ప్రతివోటరుకు హక్కుగలదనియు సరి
 యగు వోటరు లిష్టు ప్రకటిత మయినదా యని పరీక్షించి యా
 క్షేపించుటకు హక్కుగలదనియు చెప్పిరి. ఇప్పుడు ఇంజక్షను
 యియ్యనిచో తన కేసు తనకే భంగము కలుగునని, వెంటనే 28 వ
 తేదీ ఎన్నికలు జరుగకుండ ఇంజక్షన్ ఇవ్వవలయునని కోరిరి.

తరువాత వెంకటరంగయ్యగారు యిట్లు బదులు చెప్పిరి.
 ఈకేసు కేసులము భ్రాంతియే గాని వాస్తవముకాదని మహమ్మ
 దీయ మెజారిటీ వచ్చునని కడు భయము అననసరముగాని వారి
 మనసులో యితర అభిప్రాయము లుండవచ్చును. సకాలమున
 ఆక్షేపణలు తెలుపవచ్చునని చేర్చునుగారు చట్టప్రకారము ప్రక
 టించిరి. అప్పు డెవ్వరును ఎట్టి ఆక్షేపణలను చేయలేదు (దీనిం
 గూర్చి చేర్చునుగారి ఆఫీసు రికార్డు కోర్టులో దాఖలుచేయబడె
 ను) తరువాత 1-7-25 తేదీన 18 వార్డులకు ఫైనలు రోల్ ప్రక
 టించిన కాపీలను కలెక్టరువారికి పంపబడినను, కాని పొరబాటున
 ప్రీమియరీయని యావార్డు లిష్టుపై అమృతేయబడినది. ఇప్పుడు
 ఎన్నికలు నిలిపినచో, ఇప్పటి ప్రతి వోటరుకూడ చేర్చును
 వారిపై దావా తెచ్చుట అవసరము. అప్పుడు చేర్చును గారికి
 ఎక్కువ కష్టము గలుగును. మునిసిపల్ పరిపాలనయే నిలుచును.
 అంకెలు, ఇంటి నెంబర్లు మున్నగునవి గుమాసాలు తయారు
 చేయునవనియు, చేర్చునుగారు ప్రతివాదిని శ్రద్ధతో చూచుట
 సాధ్యము కాదనిరి. ముసలుగారు యిట్టి కేసులను తమ కోర్టు
 వారు విచారించుటకు పీలులేదని చెప్పుట కేమి అధికారము
 హైకోర్టువారి తీర్పులేమయిన గలవా యని యడుగగా వకీలుగా
 రెట్టి నిదర్శనముల చూపకుండిరి

తర్వాత కేసు నేటికి వాయిదా వేయబడినను, 28 తేదీ
 ఎన్నికలు రిచ వార్డునందు జరుపకూడదని ఇంజక్షన్ ఉత్తరు
 వొసంగబడినను.

దక్షిణ హైదరాబాదు

(స్వకీయవిలేజ్)

బహుమాన పరీక్షలు

సాంస్కృతిక గణానసంఘమువారిచే నేర్పాటుచేయబడిన (౧) వక్రత్వ (౨) సంధ్యావందన పరీక్షలు జయప్రథముగ జరిగినవి. ఇక్కడ పరీక్షనాటి సభయందు మ-రా-రా-మాడ పాటి హనుమంతరావుపంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమువహించిరి. శ్రీయుతులు శిరుగురి హనుమంతరావుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. పండిత లక్ష్మీకాంత శాస్త్రిగారు పరీక్షకులుగనుండిరి. గణపత్యుత్సవము యొక్క ప్రాముఖ్యత అను విషయమునుగురించి ఉపన్యసించిన గారు అభ్యర్థులలో ఎక్కువ గుణములను సంపాదించిన ఇరువురు విద్యార్థులకు బహుమానము లొసగబడెను. ముదిగొండ సంవత్సర అను విద్యార్థికి మొదటి బహుమానము విదురూపాయిలును, వల్లూరి రామరావు అను విద్యార్థికి రెండవ బహుమానము మూడు రూపాయిలును ఇయ్యబడెను. భాష, విషయము, ఉపన్యాసవిధాన యోగ్యత అను మూడింటికి సమానమైన గుణములు నిర్ణయింపబడెను. పరీక్షాంతమున అభ్యర్థులు విద్యార్థులకు వక్రత్వపరీక్షయందు గమనింపవలసిన సంగతులనుచూచించుచు తమ సహజ వాగామృతవర్షమును గురిపించిరి. సభాసదులందరకు తాంబూలాది సత్కారములు జరిగినవి. సంధ్యావందనపరీక్ష గత మంగళవారము (౨౫-౨౬-౧౯౬౩) నాడు సాయంత్రము ఆరుగంటలకు జరిగినది. బ్రహ్మశ్రీ రాయప్రోలు వేంకటరామ సోమయాజులుగారు అవసరమైన కార్యమునల్ల గ్రామాంతరము వెళ్ళుటకు వచ్చుటచే వారిస్థానే బ్రహ్మశ్రీ కొలచలకు కృష్ణ సోమయాజులుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. సభాధ్యక్షతనహించిరి: బ్రహ్మశ్రీ జొన్నలగడ్డ శోభనాద్రి శాస్త్రిగారు, సరేపల్లి విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు బి. ఏ., లక్ష్మీకాంత శాస్త్రిగారు పరీక్షకులుగ నుండిరి. (౧) మార్గన మంత్రములు (౨) ప్రాతకాల సూక్ష్మపఠాన మంత్రము (౩) మాధ్యాహ్నిక ఆర్చనప్రధాన (౪) మాధ్యాహ్నిక సూక్ష్మపఠానమంత్రము (౫) ఆపాపునతు అను మంత్రమునకు ఆర్చము. ఈ విధుప్రశ్నలకు వాగ్రూపమున ప్రత్యుత్తరములు గోరబడెను. 2 గురు అభ్యర్థులలో ఒకరు మాత్రమే వైదిక నృత్యయందుండి తత్సంబంధమున విద్య నేర్చుకొను వారై యుండిరి. తక్కినవారు కాలేజీలలోను, ఉన్నత పాఠశాలలయందును జదువు విద్యార్థులు. వీరిలో ఏడు సంవత్సరముల వయసుగల సుతురేడ్ల కృష్ణారావు అను విద్యార్థి మంత్రములన్నియు చక్కగ పఠించుటచే మొదటి బహుమానము ౫ రూపాయిలును, ఖండవెల్ల బాలేశ్వరమును విద్యార్థి రెండవ బహుమానము మూడు రూపాయిలును బొందెను. బ్రహ్మశ్రీ వేంకటరామ సోమయాజులుగారు సంఘము నాంధ్రీకంపిన సంధ్యా వందనపురుష నూక్రమీ నూక్రమను పుష్పకములను (సరీక) అభ్యర్థులందరకు బహుమానపూర్వముగ అభ్యర్థులచే ఇప్పించబడెను. అభ్యర్థులు తమ అంతోన్యవ్యాసమునందు ఉత్సాహప్రబోధ వాక్యములను బోధిరి. సభ్యులందరకు ప్రసాదతాంబూలము లొసగబడెను. కార్యదర్శియగు రావల్ల హనుమంతరావుగారు పరీక్షకులకును అభ్యర్థులకును కృతజ్ఞతానందనముల నిర్వహించిరి. రెండు పరీక్షలయందు అభ్యర్థులూకరి ఉత్తరములను పరియోగించు విషయం ప్రశ్నకమైన ఏర్పాటు చేయబడెను.

హైదరాబాదులో సివిల్ సర్వీస్ క్లాసు

సివిల్ సర్వీస్ క్లాసును తిరిగి స్థాపించుటకు ప్రభువుగారు ఘర్షణను దయచేసినారు. నిజామరాష్ట్రములో పీఠనివాసము గలిగి (మిల్క్) ౧౦ సంవత్సరముల కంటే తక్కువగాక ౨3 సంవత్సరముల కంటే మించకుండ వయసుగల విద్యార్థులు చేర్చుకొనవలయును. పోటీపరీక్ష ఏర్పాటు చేయబడును. సీనియరు కేంబ్రిడ్జ్ లేదా ఇంటర్మీడియేటుగాని దానికి సమానమైన మరి ఏపరీక్షయొకగాని ప్యాసయినవారు చేర్చుకొనవలయును. సత్ప్రవర్తన, దేహదాష్ట్యతగలవారు మాత్రమే చేరగలుగుదురు. వీరికి నెల ఒక్కొంటికి ౫౦ రూపాయిల చొప్పున విద్యార్థివేతన మొసగబడును. రెవిన్యూ, ఆర్మీ, కరీడ్జిరి (కస్టమర్స్), జూడిషియల్ (న్యాయ) నెటలుమెంటు, పరపతి (కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిటు), టెక్నాలజీ, పోలీసు, కేలుమున్నగు శాఖలలో ఇకముందు ఖాళీ కాలేవు ఉద్యోగములలో సగభాగము వీరికొకకు ప్రత్యేకించబడును. ప్రవేశ పోటీపరీక్షయందు ఉర్దూ, ఆంగ్లయుభాషలలో వ్యాసములను వ్రాయగలుగుట, భాషాంతరీకరణ సామర్థ్యము, మున్నగు విషయములు పరీక్షింపబడును. కడలేన

వారికి ఆర్థికశాస్త్రము, న్యాయతత్వము, క్రిమినలు, సివిల్ చట్టములు, చేతభాష, అక్వారోహము నేర్పబడును. పరీక్షాంతమున బ్రిటిషు ఇండియాలో ౩౫౩ బొందుటకు ఒక సంవత్సరము వరకు 3౦౦ రూపాయిల వేతనమువైన పంపబడుదురు. పోటీపరీక్షకు అభ్యర్థుల నెన్నుకొనుటకు ఈక్రిందివారు కమిటీగా నేర్పడిరి:—
 (౧) ఆర్థికశాఖాధ్యక్షులు (మినిస్టరు)
 (౨) రెవిన్యూ " " "
 (౩) నవాబు నిజాముత్ జంగు బహద్దరు (రాజకీయ శాఖాధ్యక్షులు)
 (౪) విద్యాశాఖాధికారి (డైరెక్టరు)
 సివిల్ సర్వీసు క్లాసు వ్యవహారమంతయు ఈదిగువ వ్రాయబడినవారితో గూడుకొనిన కమిటీవారి జరుగును.
 (౧) ఆర్థికశాఖాధ్యక్షులు, (౨) విద్యాశాఖాధికారి, (౩) నైజాముకాలేజీ (ప్రిన్సిపలు), (౪) ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ కాలేజీ (ప్రిన్సిపలు).
 నైజాముకాలేజీలో బహుమాన ప్రధానోత్సవము గత శుక్రవారము సాయంత్రము ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులకు నవాబు వలియూద్దోలా బహద్దరుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆతిథ్యవసతుతో జరిగినది. మిస్టరు కే. బన్నెట్ (ప్రిన్సిపలు) వార్షిక కార్యనివేదికను జదివిరి. అధ్యక్షులు స్వయముగ విజయవై న విద్యార్థులకు బహుమానముల నొసంగిరి.
హిందూ అసాధారణము
 దానకర్ణులని ప్రసిద్ధి గాంచిన గోస్వామి రాజప్రతాప గిద్దిగారిధూరివిరాళమును కేటాతగనిని ఇచ్చుట రెసిడెన్సీ బజారులో నెలకొల్పబడిన హిందూ అసాధారణము జయప్రథముగ సమర్పణచేయబడి. ఇందు ౨౫ గురు మగపిల్లలు గలరు. వీరింద రు దిక్కులేని బ్రాహ్మణేతరులు- అల్పవయస్కులు- విశాలభవనము- అద్దెపైన దీపికొనబడినది- నెలకు ౫౦ రూపాయిల చొప్పున అద్దె నిచ్చుచున్నారు. రామచంద్రనాయకు ఎం. ఏ. బారిష్టరుగారు కార్యదర్శిగ బనిచేయుచున్నారు. రెండుగూరు వాస్తవ్యుల శ్రీ హనుమంతరావుగారు స్వాగత్యముతో వేతనము లేకయే నూపరింపెండ్లెండుగవనిచేయుచున్నారు. పిల్లలను వీరు ప్రేమతో జూచుచు వారివిద్యాభివృద్ధికి ప్రయత్నించుచున్నారు. నెల చందాలవల్ల నుమారు 60 రూపాయిలు వసూలుచున్నవనియు తక్కువను మొత్తమంతయు శ్రీయుత వామన నాయకుగారే ఇచ్చుచుందురనియు తెలిసినది. దిక్కులేనిపిల్లలస్వముతావలంబులు గాకుండ గాపాడుచు వారిసర్వతోమఖాభివృద్ధికి కృషి సలుపుచున్న నీసంస్థ చిరస్థాయిగ నుండుగాలి!
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము
 బెజవాడ నోక కేంద్రముగ నేర్పరచెదరని మొదట నూచించి తరువాత తీసివెలిచిన వార్త నిజాంరాష్ట్రమునందు నిరుత్సాహమును గలిగించినది. ఇచ్చటి ఆంధ్రప్రభులు ఈవిషయమును చర్చించి ప్రజాభిప్రాయమును నిశ్చయించుటకు సత్వరముగ నోక బహిరంగసభ ప్రాధానమున సమావేశపరచునన్నారు. ఆంధ్రదేశ మధ్యభాగమున నోక కేంద్రము నేర్పరచుట యవసరమనియు, బెజవాడను మరల కేంద్రులవలన నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులకుపయోగకారిగ నుండుననియు ఇచ్చటి వారి యాశయము. నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశమును ఒక చిన్న జిల్లాగ భావించియో లేక నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముతో సంబంధముండకూడదనియో మరీయోకారణములనో నిజాంరాష్ట్రమునకు తీసివెలిచిన కేంద్రములకంటే సమీపముననున్న బెజవాడ నామమును తీసివెలిచి కాబోలు. ఇయ్యది గొప్ప పోరబాటు. నిజాంరాష్ట్రములో సగభాగమున కంటే నెక్కువ ఆంధ్రులున్నారు. ఎనిమిది తెలుగు జిల్లాలగలవు. తెలుగు మాతృభాష గాగల వారి సంఖ్య ౬౮ లక్షల కంటే మించియున్నది. ఈ విషయములను నెలెత్తు కమిటీవారు గమనించెదరు గాక!
కావలెను
 ౧౫, ౨౦, ౨౫ రూపాయిల వేతనమువైన హైదరాబాదులోని తెలుగు పాఠశాలలలో బనిచేయుటకు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు గావలెను. ఈప్రాంతమున బోధకురాంధ్రులభింపుట కష్టసాధ్యముగ నున్నది. బ్రిటిషు ప్రాంతములోని విద్యానాంతు లీ విషయమున సహాయము చేయవలసి యున్నారు. అసభ్యజ్ఞారాంధ్రు తమ దరఖాస్తులను కేంద్రసంఘకార్యదర్శి గారికి (౧౯౦౦) త్రూపు బజారు హైదరాబాదు) పంపుకొనవలెను.
"నరభక్షక సింహములు"
 ఉస్మానియా ప్రవేశ పరీక్షకు పరసీయ గ్రంథముగ నియమింపబడిన "ది మాన్ యాటర్సు ఆఫ్ సాహ" అను ఆంగ్లయ

పుస్తకమునకు మ. రా. రా. కరణ రామకృష్ణారావు బి. రా. మిక్కిలి వ్యయ ప్రయాసముల, ద్వి తెలుగు భాషయ నువాద మొనర్చి ముద్రింపించిరి. పరీక్షకు జరుపు విద్యార్థు గాక తదితరులకును జదువుటకు విశేషకరముగనుండునట్లు ను ము తెలిసి వ్రాయబడినది. నెల ఒక రూపాయి మాత్రమే. అ మైన అమ్మ. నూరుపేజీల గ్రంథము. వలయువారు గ్రంథా గారికి (ఉపాధ్యాయుడు, ఖమ్మం మెట్ట, నైజాం) అని వ్రా బడయగలరు.

SOME USEFUL BOOKS.
 By Dr. K. B. Bose, Vidyaratna, D. Ph.,
Everyday Doubts and Difficulties
 (In Writing and Speaking English, 11th Edition) Re. 1-8. (2) MODERN LETTER-WRITER, 13th Edition Re. 1-6 (3) MODERN ENGLISH ETIQUETTE, 12 Annas, (4) HELPS TO ENG. CONVERSATION, 12 Annas (5) HOW TO STUDY ENGLISH, 12 Annas (6) HANDBOOK OF ENG. SYNONYMS, Explained Re. 1. (7) SELECT SPEECHES OF GREAT ORATORS, Rs. 28. (8) PHRASES AND IDIOMS, Explained & illustrated, 12 Annas. 9) MAHOMET AND THE KOFAN—With notes Re 1. Annas 4- To be had of—Kalyavani Publishing House (A P) 94, Bara Deo, Benares City, (India)

"లాండోలేట్టు" గుర్రపుబండి
 ఒక క్రొత్తబాంబాయి "లాండోలేట్టు" గుర్రపుబండి చాలా అందమైనది. అమృతమునకు సిద్ధముగా వున్నది. కొద్ది రోజులు క్రిందటనే పని పూర్తి అయినది. యెప్పుడైనను న చూచుకొనవచ్చును. గగల వస్త్రాలకు యాదీగన అడ్డెన వ్రాయవలెను.
వి. ఆర్. మూర్తి,
 2265 12, తంటుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

రత్నపురుష లేహ్య
 శుక్లనష్టమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత హ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనష్టమైనను పారదోల నని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదగు మూత్రకోగములుహూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0.
(క్రవ్యాధి) 1963
 అజీర్ణమునుపోగొట్టి అన్నమరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచితరంగి కలుగజేయును. తుల్య 1 కి రు 1-0-0.
 పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా (రాయవరం)

అందరితోను శాంతముగా నుండు మీరు తప్పక నిమగ్నముగా నుండెదరు
 అయితే నిమగ్నమైనవనస్సు లేనప్పుడు శాంతముండట అసాధ్యము. కలలెలుగల మనస్సు ఉండిన స్వే నుండదు.
 శాంతమైన మనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రమా ఆతంకనిగ్రహమాత్రము వాడుదు. అది తప్పక గు ను. ఇంతేగాక నరములుబహిషేక, మెనడు అరిపిపుట, ర్జగు మొదలగువ్యాధులు కూడ గుణమునను. 32 మాత్రలు, బుద్ధి ధర రు 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాట టాగునవై వ్రాయుడు. 219

ఆతంక నిగ్రహ పార్తసి
 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆయుర్వేద హృదయ రత్నాకర మే
 అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము
 కొద్దిరోజులువరకు వల 3-0-0. 20
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవా